

ПОЛИТИКИН

23. 11. 1984. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLV • 40 ДИН

БРОЈ
1717

ЗАБАВАНИК

Стрип:
ФЛАШ
ГОРДОН

ИГРА „СВА СЛОВА”
КАНДИДАТИ ЗА
НАЈБОЉЕ
ПЛАЋЕНЕ
ПИСЦЕ СВЕТА
НА ДЕЛУ

КАРНЕВАЛСКЕ МАСКЕ

БИЛЕ СУ ЗАБРАЊЕНЕ
У ВЕНЕЦИЈИ У 17. ВЕКУ
ЈЕР СУ ИХ ЗЛОУПОТРЕЂИВАЛИ
ЛОПОВИ, КОЦКАРИ, ПРЕВАРАНТИ,
ЉУБАВНИЦИ И ЉУБОМОРНИ
СУПРУЖНИЦИ.

НАЈУСПЕШНИЈИ

ЈЕ ЊУЈОРШКИ
КЕЛНЕР ТАРАК
КАВЕ КОЈИ ЈЕ
1982. ГОДИНЕ ПРО-
ТРЧАО КРОЗ СВИХ
ПЕДЕСЕТ АМЕРИЧКИХ
САВЕЗНИХ ДРЖАВА
И ПРЕШАО ВИШЕ ОД
14 ХИЉАДА КИЛО-
МЕТАРА.

ЦОГЕР

Мама ЦИЦРАЈКУЈЕ
ЊОМОЗИ ИЛ' СЕ ЦАКУЈ

Домаћица
Елен Бирд

ИЗ БРАИНА У ТЕКСАСУ (САД)
ОДЛУЧИЛА ЈЕ ДА СТУПИ
У ШТРАЈК ПОШТО СУ ЊЕНИ
ОСМОРО ДЕЦЕ И СУПРУГ
ОДБИЛИ ДА ЈОЈ ПОМАЖУ
У КУКНИМ ПОСЛОВИМА.
МАМА ЕЛЕН НИЈЕ КУВАЛА,
СПРЕМАЛА, ПЕГЛАЛА ЧИТА-
ВИХ ПЕТ НЕДЕЉА СВЕ
ДОК ЊЕНИ УКУКАНИ
НИСУ ПОПУСТИЛИ.

БАЛОН

СА ПОРУКОМ ПОЛЕТЕО
ЈЕ 30. ЈАНУАРА 1984. ИЗ
ТОЛЕДА У ОХАЈУ (САД).
ПУСТИЛА ГА ЈЕ ГРУПА
УЧЕНИКА ЧЕТВРТОГ РАЗРЕ-
ДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ. БАЛОН
ЈЕ ПРЕШАО ПУТ ОД ОКО 8000
КИЛОМЕТАРА И 6. ФЕБРУАРА ПАО
У ФРАНЦУСКО СЕЛО ДУН Л ПАЛЕСТЕ
ГДЕ СУ ГА ПРОНАШЛИ МЕСНИ ИЗВИЂАЧИ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

● ● ● деветнаестогодишњи
младић Џеј Џенани постао је
светски првак у диско-игрању.
Ову титулу освојио је недавно

на једном такмичењу у Лондо-
ну. Као награду добио је ауто-
мобил и право учествовања на
великој турнеји по свим ве-
ликим диско-центрима света.

● ● ● француски хумористич-
ки месечник „Харикири” осуђен
је да плати глобу која би у на-
шем новцу износила девет ми-
лиона динара зато што је обја-

вио фотографију-монтажу слав-
не Брижит Бардо. На тој фо-
тографији снимљено је још
увек лепо лице некадашње филм-
ске диве али тело је старо, ста-
рије.

● ● ● светски шампионат у
смејању одржава се сваке годи-
не у америчком граду Сан Дие-
го. Ове године за најзаразнији
смех проглашен је кикот Харија
Брауна који је трајао читавих
пола часа. Најнеобичније се

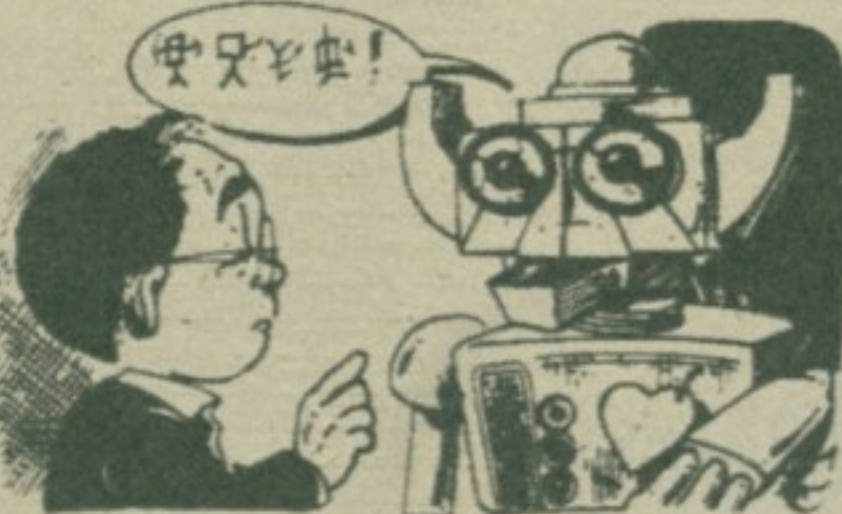

смејао Пол Грифин који је по-
чео да се смеје као баритон а за-
вршио као сопран. Најдуже се
смејала извесна Линда Латс -
четири часа и петнаест минута
непрекидно. Због овог „смеш-
љивог подвига” ушла је у Гини-
сову књигу рекорда.

● ● ● група лекара из Кем-
бриџа (Велика Британија) до-
шла је до закључка да превре-
мено рођене бебе у инкубатори-
ма много боље напредују ако
леже на вуни, а не на вати. Тако
су бебе које су лежале на вати
дневно добијале 18,6 грама док
су оне на вуни добијале 22,7 гра-
ма.

● ● ● јапански стручњаци
Института за технологију нових
рачунара (ICOT) започели су
обимне радове на изради нових

компјутера који ће моћи да раз-
мишљају, располагаће огромном
количином знања и разговара-
ће са човеком. Овакав рачу-
нар могао би да се појави на
тржишту већ 1990. године.

● ● ● у Холандији је недавно
одржано необично такмичење у
седењу на дрвеној мотки која
вири из мора. Од укупно шесна-
ест такмичара победио је Руди

Ван дер Велт који је седео равно
102 часа и уједно постао и свет-
ски рекордер у овој „дисципли-
ни”. Надметању су присуствова-
ле хиљаде гледалаца који су све
време ватрено навијали као на
фудбалској утакмици.

● ● ● једна фирма из Рио де
Жанеира досетила се како да
уновчи пораст криминала у Бра-
зилу - уместо кућних паса чува-
ра почела је да продаје тигриће
и лавиће. Иако цена једног лава
износи негде око осамдесет пет
хиљада динара, власници фир-
ме кажу да им посао за сад од-
лично иде.

НАГРАДНА ИГРА „СВА СЛОВА“

По шеми дугорочне

Многи су се кандидовали за најбоље плаћене писце света, неки су на путу да то и постану.

За награду у игру „Употреби сва слова“ стигао је велики број ваших решења. Док жири ради пуном паром, ми ћемо, пре коначне одлуке жирија, објавити поједине реченице да и вас упознамо каква смо све решења добили.

Има и добрих реченица, али много више оних које су силом срочене. Поједини читаоци, у жељи да употребе сва слова, занемарили су смисао реченице па нам тако један аутор овако пише: „Стрпљивац, духа булице нека мозга чежње шефа Цајића“ или „Па уибеник, фотеља за ум, и греје и чашћава жеђ духа сањалица“. Не наводимо имена аутора ових решења, али и ми бисмо волели да сазнамо шта су ови писци хтели да кажу.

Добар број је и таквих које су лепо смишљене у којима су заступљена сва слова, али на жалост имају вишак сугласника.

Али и поред великог броја погрешних ево и неколико које је жири издвојио у шири избор за награде и хонорисање:

„По шеми дугорочне стабилизације, уће у „фићу“... и цоња као хуља жива“. Реченица у духу времена. Очигледно се односи на оне којима стабилизација није јача страна. А и штедљиво су употребљени сви сугласници. Сваки по једанпут, према правилима игре.

Аутор следеће реченице је искористио народну изреку – он каже: „Фића и Цо пишу, а Божа уће и уз њих чита: „Ум царује а снага кладе ваља“. Има и шаљивих: „Опачар Филип шаље осмехе туђој жени, а његова кућа без деце“.

Све добре реченице које објавимо биће хонорисане. Засад све, и оне које објављујемо и необјављене, а добре (логичне и смислене) конкуришу за награде од 3, 2 и 1 стари милион.

Резултате објављујемо у броју 1720 од 14. децембра а до тада ћете у сваком броју наћи по неку добру и занимљиву реченицу.

Аутори реченица које овде објављујемо а које улазе у избор за награде су:

Слађана Лазич, Петефијева 20, Београд,
Мићо Ђаласан, Бул. АВНОЈ-а 115, Нови Београд
и Петар Новаковић, Битољска 66, Аранђеловац.

Сваком од њих припада хонорар у износу од 1.000.- нето динара.

Илустровао
ЉУБОМИР МИПОЈЕВИЋ ЉУБАЦ

ЈОВАН
МЗ
Ж
К 20

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

МОКРО

ЦРКВИЦЕ
У ДОЊИМ
КРИВОШИЈАМА

НА

ЕВРОПИСКОМ

НИВОУ

**ПОШЛИ СМО У СЕЛО
КОЈЕ СЕ ПОМИЊЕ У
СВИМ УЏБЕНИЦИМА,
ЗА КОЈЕ ЗНА СВАКИ
ОСНОВАЦ, АЛИ МНОГИ
НЕ ЗНАЈУ КАКО
ИЗГЛЕДА, НИ КО И
КАКО У ЊЕМУ ЖИВИ**

Кућа
Ћетка Самарџића
у Црквицама

куће Самарџића из чијих се ојака још вије дим.

— Читав овај крај зове се Кривошије, а Црквице припадају Доњим Кривошијама заједно са селима: Пољице, Клежнац, Унијерина, Церовик, Звечева, Драгошево село, Јелови До и Поди — објашњавају Самарџићи.

Црквице без црквице

У Доњим Кривошијама данас има око 60 кућа чија огњишта нису угашена. У њима живе Самарџићи, Одаловићи, Радуловићи, Кокоти, Илићи, Вучуровићи, Водовари, Бојанићи... Пре десетак година овде се живело у 150 домова. На врху Црквица чија је надморска висина 1017, или 1070 метара, на висоравни од неколико хектара налазе се рушевине великог насеља које су крајем прошлог века подигли Аустријанци. Поред касарне била је парна пекара, две кафане, куглана...

Струја је доведена у Кривошије 1969. године. Кафана која се помиње на путоказу на стени изгорела

је пре неколико година. Ватра је прогутала и једину продавницу, па сада Кривошије со, шећер и све остало што им треба купују „доле“ у Рисну, удаљеном осамнаест километара, или Грахову.

шена, пре не много лета, највероватније да би камен од ког је била сазида-на украсио неку од викендица на морској обали.

Предање вели да је на овом месту смрт често сустижала трговце које је

Остаци велике пекаре коју су подигли Аустријанци

Дан кад смо дошли у Црквице у Доњим Кривошијама, на падинама Орјена, село чувено по најобилнијим падавинама у Европи, био је ведар; сунчано поподне сменило је тмурно и кишовито јутро.

Стигли смо иза кише, с југа. Од Рисна, најсевернијег насеља бокоаторског залива, уз обронке Орјена вере се узак асфалтни друм познат као пут за Никшић преко Грахова. На деветом километру раскршће без путоказа. Десно се наставља пут Грахова. Намерник ће то сазнати ако на стени, која као да је својом стаменошћу поцепала пут надвоје, уочи од кише и ветрова избледео „запис“: Црквице, бифе 3 (Некад је можда писало 9) км, и нацртана стрелица окренута налево. После десетак километара вожње кроз густу букову и храстову шуму, понегде испресецану пропланцима

окићеним напуштеним кућама, наилазимо на пространо двориште у којем су два аутомобила херцеговске регистрације.

Црквице. Ширина какве, ваљда, нигде нема. Кућа Ћетка и Вукосаве Самарџић. Њихови синови Бранко и Саво живе и раде у Херцег-Новом али често долазе у Црквице. Ту је и Бранкова двоипогодишња кћи Лепосава. У Црквицама данас постоје само две

НАЈВИШЕ И НАЈМАЊЕ КИШЕ

Црквице су на првом месту у Европи по просечној годишњој количини воденог талога од 4.926 мм (литара по квадратном метру), пише у свим уџбеницима географије. Најкишовитија година у Црквицама била је 1937. кад се из неба просуло 8.033 литара воде на сваки квадратни метар.

Највлажнија тачка на кугли земаљској је једно од острва Хавајског архипелага где монсуни и тропски тајфуни годишње нанесу око 12.000 мм, затим место Чарапунца у подножју Хималаја са 11.000 мм...

У нашој земљи најсувије је Градско у долини Вардара у Македонији где годишње падне око 400 литара воденог талога. На свету најмање кише падне у местима Арика и Икине у северном Чилеу и јужном Перуу где је просек 2-5 мм годишње. Дешава се да тамо десетак година не капе ни кап кише.

У кривошијским селима нема водовода ни врела. За пиће и све остале потребе користи се кишница. Свака кућа има „бистјерну“, цистерну у коју се слива, бистри и чува кишница. Неколико стотина метара од некадашњег војног насеља је споменик који су Кривошије подигли 1969. године, на стогодишњицу Кривошијског устанка против аустро-угарске власти.

Како су Црквице добиле име, не зна се поуздано. Самарџићи кажу да се не памти да је у овом крају било црквица. Додуше, постојала је једна мала црква али преко ноћи сру-

пут водио ка мору, или обротно у брда, па би и то могла бити тајна постанка имена селу.

Најстарија мушка глава у Доњим Кривошијама је деведесет трогодишњи Новица Одаловић из Звечева.

— Младеж измиљела, остали смо ми старци — вели Новица.

„Буварица“, ЈРТ и РАЈ

На путу гурамо фићу чији се акумулатор испразнио. Возач је шеснаестогодишњи Јован Одаловић. Јован живи са оцем Радованом, мајком Зорком и сестром Слободанком.

Старији брат Славко завршио је студије грађевине и запослио се у Сарајеву. Радованова плата путара и род који даје посна земља буварица, и то тек кад се добро нађубри, нису били довољни да се ишколоује још двоје деце. Јово и Слободанка завршили су осмогодишњу школу у Рисну. Прва четири разреда у суседној Унијерини. Има неколико година како је школа у Унијерини затворена. У Доњим Кривошијама данас има осморо ђака које родитељи возе у Рисан. Готово свака кућа овде има аутомобил. Аутобус никада није возио кроз кривошијска села.

Аутобус пролази ујутру пут Рисна, а поподне за Грахово и Никшић оним главнијим друмом, али до њега је десетак километара. Јово у кући има радио, грамофон и телевизор који хвата оба наша и два програма италијанске телевизије. Одлази у Грахово на играчке, али тамо, вели, није баш најбољи провод, кавгације знају да растуре забаву. У Кривошијама има двојицу-тројицу вршњака с којима се дружи, а и они се спремају у свет. Нема девојака, а ваља мислити на женидбу.

— Последњих су се година и снегови изродили. Некад се знало — кад западну, нема мрдања од куће. Само се прокопају тунели до штала и торова — прича Ђорђе Водовар, учитељ у пензији, најмлађи син Јованке Водовар, најстарије житељке Доњих Кривошија која је напунила 101 годину.

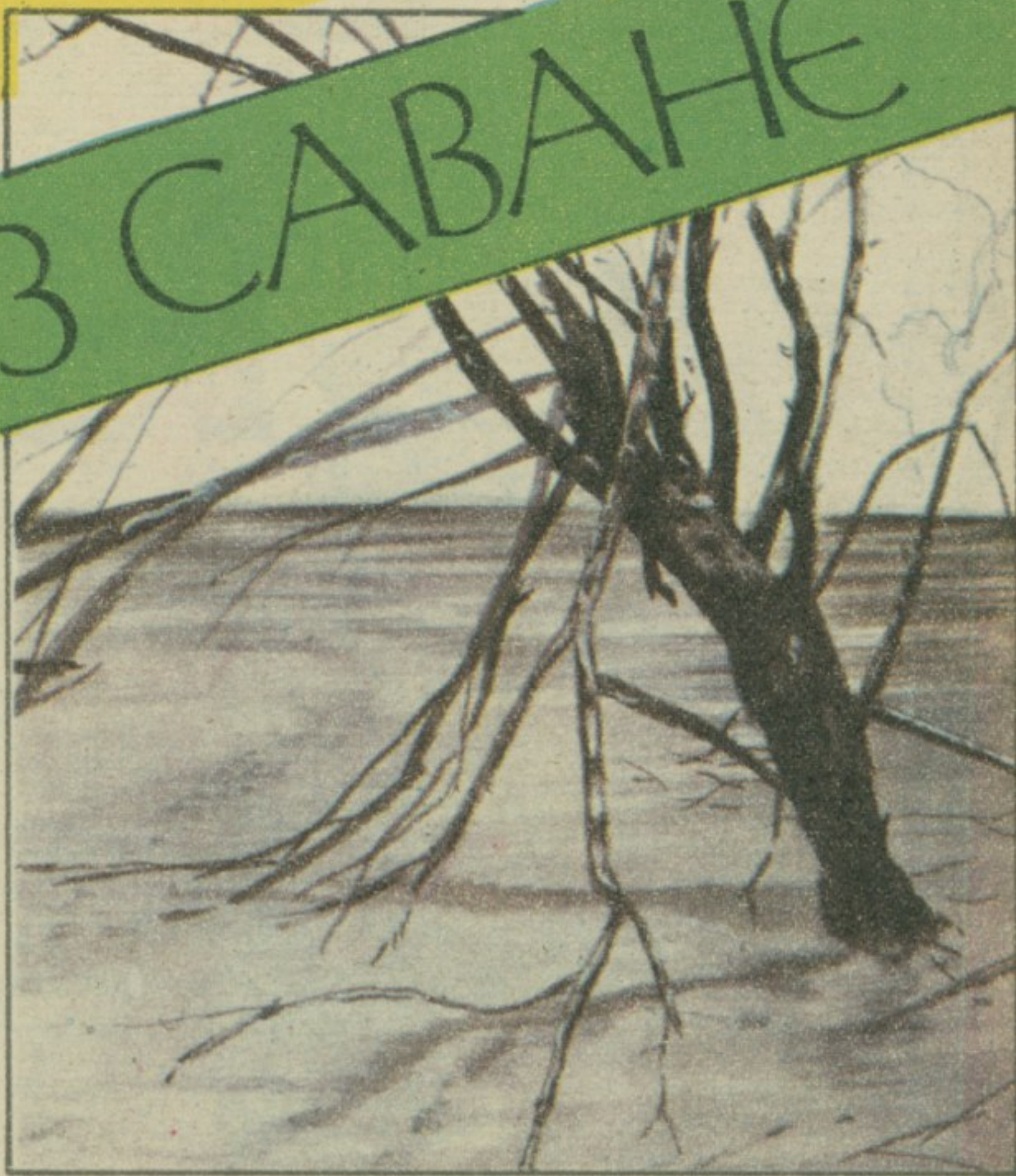
— Децо, оклен ви дођосте да мене заговарате. Јашта, овде су вазда велике кише падале. Чим изађем на праг и помилује ме топао вјетар, јужина, нема друге, навући ће се црни облаци с мора. И баш се некако насукну на овај крш и све овде изруче. У јесен и пролеће данима лије без престанка. И ништа се не задржи, до оно у бистјерни, већ се све сјури у море. Влага је скроз неправилно распоређена. Лета знају да буду сушна, дакако, по два месеца, и јаче не кане кап кише — каже Јованка. Сто и једно лето!

Астрономи би пожелели небо какво је те ноћи било над Кривошијама. Виделе су се све звезде, а и некако су сјајније него другде. Ваљда зато што су Кривошије високо, па су ближе звездама.

Дарко Чварковић
Снимио: Зоран Анастасијевић

На годишњицу ОУН

ВАПАЈИ ИЗ САВАНЕ

У држави Горња Волта, на западу афричког континента, умиру шуме. Огромно баобаб дрвеће распада се као лешеве слонова. Ношен ветром који се не смирује лесак у ваздуху изазива још већи осећај пустоши. Ни капи кише! Нема ни траве ни трагова живота. У колибама од сламе све је мање људи — умиру од глади, жеђи и од болести.

Некад су у овим крајевима до марта дували топли ветрови које су смењивали монсуни и доносили драгоцену кишу. Бујало је растиње, шуме су врвиле од живота.

Широм земље организације младих људи преузимају мале су на себе обавезу да обрађују земљу, копају бунаре, изграђују бране... Старији би седели у хладу и храбрили их, а девојке им певале песме — да не посустану. Уз радосна лица на плакатима најчешће је писало: „Ако имаш воду, можеш имати и све остало“.

Али, ово је већ петнаеста година како владају суше. Сами више не могу да се боре, баш као ни становништво још 23 афричке земље где је готово исто стање: пустиња се шири, реке су усахле. Људи рукама копају песак не би ли дошли до воде, а налазе само муљ. Селе се из места у место. Харају заразне болести и инфекције. Страдају највише деца. Од хиљаду деце умире сто педесет. Некад и више. Угрожено је укупно сто педесет милиона људи!

Са избеглицама — још теже

Годинама већ у Анголи умире трећина малишана који још нису напунили ни пет година. Понегде половина. Уз погоршано економско стање, на становништво утичу и политички сукоби. У Чаду такође — изоловани су, гладни и жедни. Харају шуга, маларија, богиње, цревне инфекције, туберкулоза. Опет су најугроженија деца.

ДЕЧИЈИ ФОНД СВЕТСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ СПАСАВА МАЛИШАНЕ ИЗ 11 ЗЕМАЉА КОЈИ ЗБОГ УСЛОВА ЖИВОТА, ЈЕДВА ДОЧЕКАЈУ ПЕТУ ГОДИНУ

Етиопији ће, због последица суше, ове године бити потребно двадесет осам хиљада тона жита и две хиљаде тона друге хране. Такође и Гани, иако је до пре десетак година успевала да подмири своје потребе.

У Мауританији суше владају већ пуну деценију. У 1983. код њих је пало најмање кише у последњих седамдесет година. Мозамбик је, између осталог, погодио и циклон. У Сенегалу је због суше изгубље-

но више од сто педесет хиљада грла стоке. У Зимбабвеу је ситуација отежана приливом сто хиљада становника из суседног Мозамбика.

У Малију је угрожено два и по милиона људи. Почетком осамдесетих ни једно дете није преживело пету годину... Суше овде владају од 1969!

Ко ће помоћи свим овим људима? Хоће ли и они нестати на врелом сунцу, као и њихови усеви, краве, овце и козе?

„Ми, народи Уједињених нација...“

Ово су прве речи Повеље потписане у Сан Франциску 24. октобра 1945. У име својих народа 51 нација, међу којима и Југос-

лавија, основале су светску организацију. Њима се досад придружило више од сто земаља. Данас оно „народи“ значи милијарде људи широм света уједињених на истом задатку — да спасу следеће генерације од опасности рата и да сарађујемо у име мира, правде и напретка.

Уједињене нације су организација земаља, а не светска влада. Не издају законе, али пружају прилику великим и малим, богатим и сиромашним, свима са различитим политичким гледиштима и друштвеним уређењима да кажу шта мисле и допринесу формирању ставова. Имају шест главних органа и осамнаест међународних организација. А само Генерална скупштина — четрнаест тела од којих је једно UNICEF и брине о деци света. (Основан 1946. у настојању да се што хитније помогне деци, жртвама другог светског рата).

UNICEF своје активности углавном заснива на добротворним прилозима и већ петнаест година брине се о угроженој деци Африке. Тренутно помаже оне земље у којима је смртност највећа. Обезбеђено је десет милиона долара за поменутих једанаест земаља, с тим што се планира и додатна помоћ за остале земље Африке које угрожава суша — у лековима, вакцина, медицинској опреми, води и храни...

Деца, било где да живе, имају право на детињство... Свет је један, упркос томе што неки желе да га деле на „мале светове“ који њима одговарају.

Диего Варагин

ПОКЛОН ДЕЦЕ СВЕТА

— На изградњу седишта ОУН у Њујорку, започету 1947, утрошено је ондашњих 65 милиона долара. Влада Сједињених Америчких Држава уложила је свој новац који су јој земље чланице у ратама враћале све до прошле године.

— Кружну фонтану испред зграде поклонила су деца света. Шара на њеном дну начињена је од белог мермера и црног шљунка са острва Родос у Грчкој.

— Своје поклоне дале су и све земље чланице. Совјетски Савез је даровао модел „Спутњика“, првог вештачког сателита, а Сједињене Америчке Државе парче камена са Месеца који су довели астронаути са „Апола 11“. Поклон Југославије је бронзана скулптура названа „Мир“, рад вајара Антуна Августинчића. Ту су и поклони појединачна, међу којима је и једно сликарско дело Мухамеда Алија!

— Секретаријат запошљава 15 хиљада људи.

— Радни језици су: арапски, кинески, енглески, француски, руски и шпански.

— Програм радио-станице ОУН преноси се на 20 језика.

— Организација годишње изда 667 милиона страница разних докумената. Њима би могла три пута да се обавије Земља око екватора.

ИСТИНЕ И ЗАБЛУДЕ:

БИОРИТАМ ЗА ЉУБАВ, ЗДРАВЉЕ, ЗАРАДУ,
УЧЕЊЕ, РАД – АЛИ НЕ И ЗА КОЦКАЊЕ

НИКАКО

РОК-

НА

МЕСЕЧНИИ!

Илустровао ЗОРАН ЈОАНОВИЋ

**„КРИТИЧНИ ДАНИ“
НИСУ КРИТИЧНИ.**

**– БИОРИТАМ ЈЕ
МАСОВНО
ПОПУЛАРАН, АЛИ ГА
НАУЧНИЦИ НЕ
ПРИЗНАЈУ**

Сва жива бића на нашој планети изложена су утицају ритмова, односно циклуса. Најважнији циклус у нашем животу је дан, за који као меру узимамо 24 часа. Наше срце, плућа, телесна температура и крвни притисак показују периодичност омеђену 24-часовним циклусима. Доиста, неке од наших телесних функција одржавају своје правилне циклусе чак и када су лишене видљивих временских промена, као што су показали огледи у подземним склоништима или на непрекидној светлости арктичког лета.

Постоје и циклуси који трају дуже од дана. Нај-

важнији од њих је месец – тачније, месеци, пошто променљива орбита нашег природног сателита, Месеца, има пет различитих циклуса, дугих између 27,21 и 29,53 дана.

Месец од 27,55 је нарочито важан јер означава време између два лунарна перихела – две тачке када је Месец најближи Земљи. Тада пуни Месец врши видљив гравитациони утицај на плиме у морима и океанима, а могуће је, као што неки тврде, и да изазива „плиме“ у људском понашању.

За и против

Колико је познато, теорију о биоритму (уобичајено је да се тако каже, иако је реч о три биоритма) први су изнели доктор Херман Свобода, професор на Бечком универзитету, и Вилхелм Флис, немачки физичар. Свобода, који је свој рад објавио 1904. године, и Флис, који је своја истраживања обелоданио 1906, открили су физички циклус од 23 дана и емоционални циклус од 28 дана. Откриће интелектуалног циклуса од 33 дана приписује се Алфреду Тел-

черу, аустријском инжењеру, који је о томе писао двадесетих година нашег века. Теорија о ова три биоритма је већ у почетку у јавности примљена са великом резервом, пошто је било доиста тешко прихватити тврђења да сва људска бића поседују уграђене регулаторе ритма, које никакав спољни подстицај није у стању да промени током читавог живота.

Доказ за теорију о биоритму (односно биоритмима) захтевао је прецизна мерења многобројних променљивих чинилаца. Један лабораторијски оглед извео је доктор Рексфорд Херси, са Пенсилванијског универзитета. Његов рад се често наводи као доказ теорија о биоритму, али је он, у ствари, пружио обиље доказног материјала **против** теорије. Године 1931, наиме, Херси је објавио резултате годину дана дугог проучавања емоционалног расположења двадесет пет индустријских радника изабраних због њихове привидне емоционалне стабилности. Некакви емоционални циклуси су доиста избили на видело, али су се они мењали у периоду

између 16 и 64 дана, што значи да им је просек износио 35 дана.

Компанија „Биокрон системс“ из Калифорније дошла је до сличног бициклуса 1977. године код две стотине посматраних. Код чланова групе, код којих су испитивана сва три биоритма, заиста су установљени циклуси, али су трајали између два и 54 дана. Три године раније, 1974, тим истраживача са Вајоминшког универзитета проучавао је у болници групу особа подложних психозама да би се код њих проверила хипотеза о „критичним данима“. Установљено је да „теорија није од значаја“.

У два опсежнија истраживања, 1962. године, инструментима је мерено стање организма испитаника. Једно истраживање је обавила екипа психијатра Леонарда Равитса, која је прикупила 30.000 резултата мерења извршених на 500 студената америчких универзитета. Она је установила постојање неколико различитих циклуса, од којих је један дуг 28 односно 29 дана.

Друго истраживање обавио је доктор Роберт

Бекер са Њујоршког универзитета. Током два месеца мерио је електрични потенцијал код четири лица, и открио, један циклус од 28 дана. Ови резултати, ипак, не могу да послуже као доказ за постојање биоритма толиког трајања, а поготово не могу да се доведу у везу са лунарним циклусима.

Нека жива бића, међутим, доиста веома тачно реагују на циклусе Месеца. Најмање педесет врста риба и неколико врста ракова бацају икру тачно попут „сатног механизма чије је клатно Месец“, итд.

Као што знамо, и Сунце има своје циклусе. Његов период ротације износи 25 дана на екватору, а 34 на половима, односно просечан период окретања износи 27 дана. Ту је и циклус сунчевих пега, или радијационе активности, дуг једанаест година. Према мишљењу совјетског академика доктора Александра Дуброва, објављеног 1974. године, Сунце утиче на цео живот на Земљи. Последице по човека су разноврсне – од успоравања реакција (отуда, на пример, повећана склоност ка саобраћајним уде-

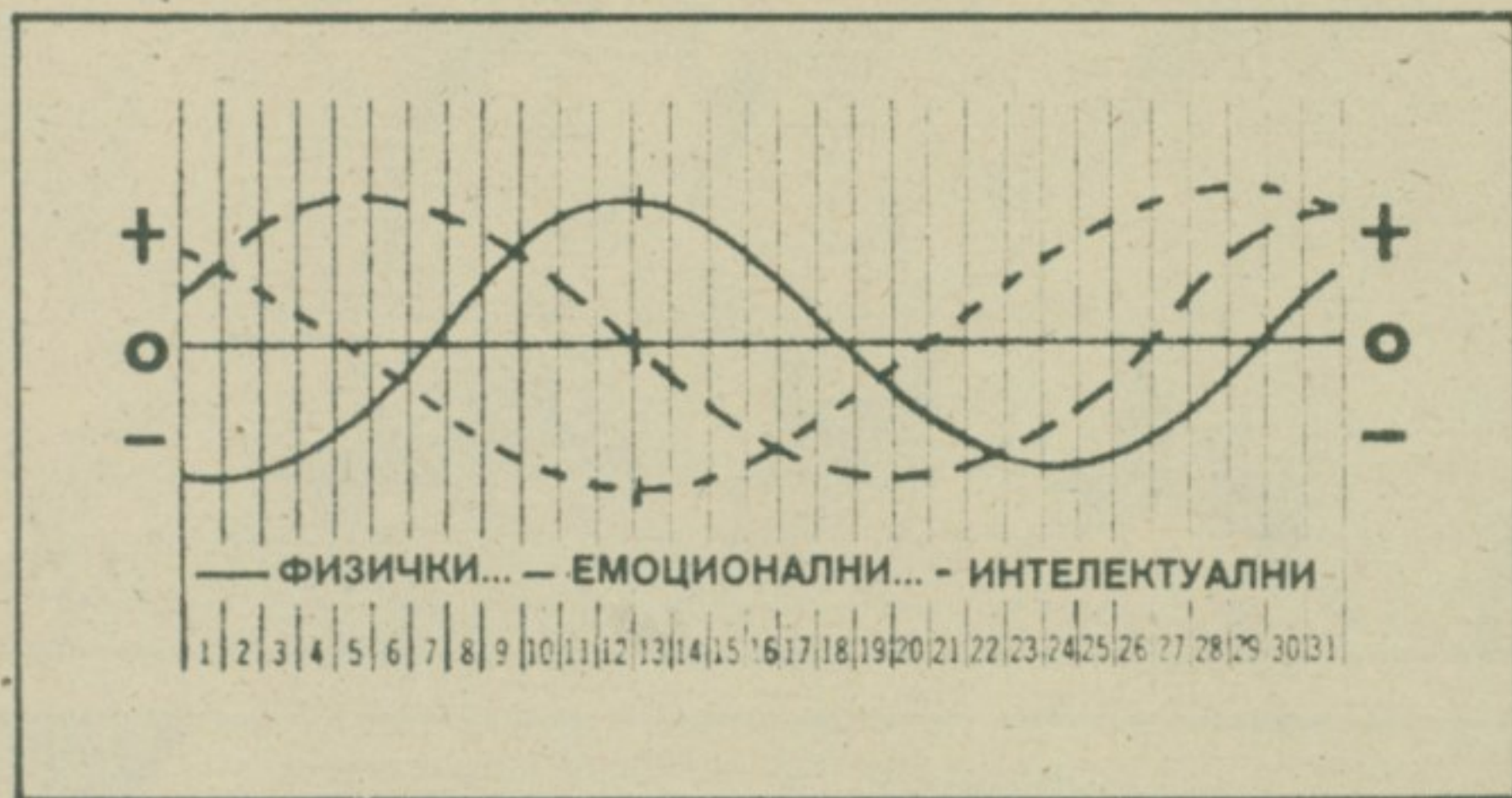

Година
као значајан
циклус
у људском
животу:
„Четири
годишња
доба”
— слика
Валтера
Крејна

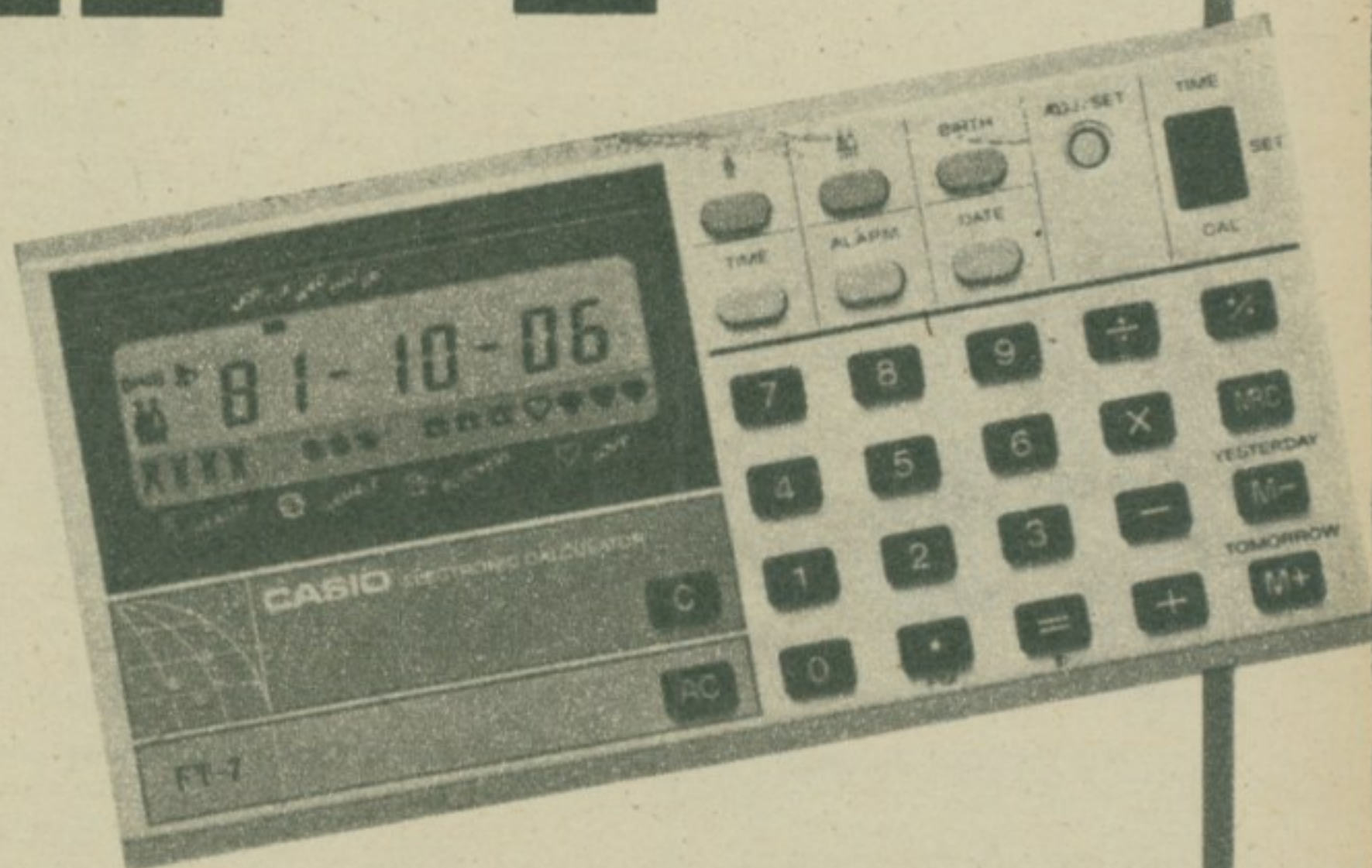
„добитак на играма среће”, „посао” и „љубав”. Поучена неким судским споровима, фирма категорици одбија ма какву одговорност за евентуални губитак на коцки због ослањања на савете које тај рачунар пружа.

Од 1970. године до данас обављено је најмање 25 опсежнијих научних истраживања, од којих ни једно једино не иде у прилог теорије о биоритму. Комисија за накнаде радницима из Британске Колумбије, на пример, испитала је 1971. године 13.285

КОНЦЕРТ

Пример
графика
физичког,
емоционалног
и интелектуалног
биоритма

сима), преко психичких поремећаја, до учесталијих срчаних напада.

Што се тиче утицаја Сунца, не постоји универзални циклус. Геомагнетско поље у Курску, у СССР, на пример, јаче је три пута него у Рио де Жанеиру у Бразилу.

Разнородност утицаја Сунца и Месеца на живот на Земљи не представља препреку спекулацијама појединих научника. Психијатар из Мајамија доктор Арнолд Либер сматра да се циклуси Сунца и Месеца одржавају у двојној природи људског мозга. Иако има научно звање, доктор Либер нас по методу уобичајеном код појединих окултних аутора, обавештава да „логичка” лева страна мозга функционише у знаку Сунца, а „интуитивна” десна страна у знаку Месеца!

Погледајте прво у месец

Космички циклуси, каже психијатар Арнолд Либер, не утичу на сваког подједнако. Здраве и уравнотежене особе живе, без

обзира на положај Месеца на небу. Али емоционално нестабилне особе могу да смање утицај критичних дана ако воде рачуна о соларно-лунарном календару. Овај психијатар је чак предложио да се концерти рок-музике одржавају у току прве или последње четврти Месеца, а не у време новог или пуног Месеца. Као што постоје плиме у океанима, каже он, „сва је прилика да постоје и биолошке плиме у организму. Ако ништа друго, три четвртине људског тела је обична вода”.

Иако је многи научници не прихватају, теорија о биоритму је веома популарна. Пословни људи у Јапану користе биоритам да би смањили број несрећних случајева код својих радника. Широм света продају се књиге о биоритму, као и калкулатори који убрзо израчунавају физички, емоционални и интелектуални циклус за заљубљене, рецимо, или за брачне парове.

Рачунар познате јапанске фирме „Касио”, биоритамске вредности изражава низом сличица за „здравље”, „зараду” или

ИЗРАЧУНАВАЊЕ БИОРИТМА

Присталице теорије о биоритму сматрају да особа може да утврди своју физичку виталност, емоционално расположење и интелектуалну способност за ма који дан.

Сви циклуси почињу на дан рођења. Физички циклус је дуг 23 дана. Првих једанаест и по дана су „позитивни”, с тим што прво „расту” изнад просека, а затим „падају” натраг. Преосталих једанаест и по дана су „негативни” — прво све више „падају”, а затим „расту”, поново до просека.

Емоционални циклус траје 28, дана са по 14 дана изнад и испод просека. Интелектуални циклус дуг је 33 дана, од којих су шеснаест и по позитивни, а толико је и негативних. Дан када циклус прелази из позитивног у негативни део назива се „критичним”.

Позитивни дани физичког циклуса погодују активностима које захтевају већи напор; негативни су једино за мање напорне активности. Позитивне дане емоционалног циклуса карактеришу ведрина, расположење и већа спремност за сарадњу са другима. У току негативних дана особа је више-мање потиштена и повучена. Слично томе, позитивни дани интелектуалног циклуса погоднији су за стваралачке и уопште умне напоре него негативни дани.

Критичног дана физичког циклуса особа је, наводно, подложнија невољама и несрећама, као и критичног дана емоционалног циклуса. Критични дан интелектуалног циклуса није нарочито опасан. Двоструки критични дан догађа се око шест пута годишње, а троструки отприлике једанпут у години дана.

Свој сопствени биоритам за одређени дан можете да нађете на тај начин што ћете израчунати број дана од рођења до тог дана, пазећи да додате по један дан за сваку преступну годину. Израчунати број дана поделите са бројем дана у циклусу који вас занима. Остатак представља број дана који је протекао од почетка последњег циклуса, и са приложене кривуље можете видети да ли је и колико позитиван или негативан. Исти поступак треба да примените и за друга два циклуса. Ако сте рођени касно увече, приликом израчунавања ћете као дан рођења користити следећи дан.

несрећа и установила да се оне нису чешће догађале у биоритамским „критичним данима” него у другим данима. Исти резултат дало је и проучавање 8.625 авионских несрећа које је извршила америчка Тактична ваздушна команда 1974. године. У једној студији из 1977. године Флоридски универзитет није успео да открије никакву везу између биоритма и резултата разних атлетских тимова. Истраживач Теренс Хајнс објавио је 1979. године књигу „Теорија о биоритму” у којој је изнео резултате свих ових студија. „А за оне студије”, пише на крају Хајнс, „које на изглед, потврђују теорију о биоритму, показало се или да нису довољно добро документоване, или да су засноване на ненаучним статистичким методама”.

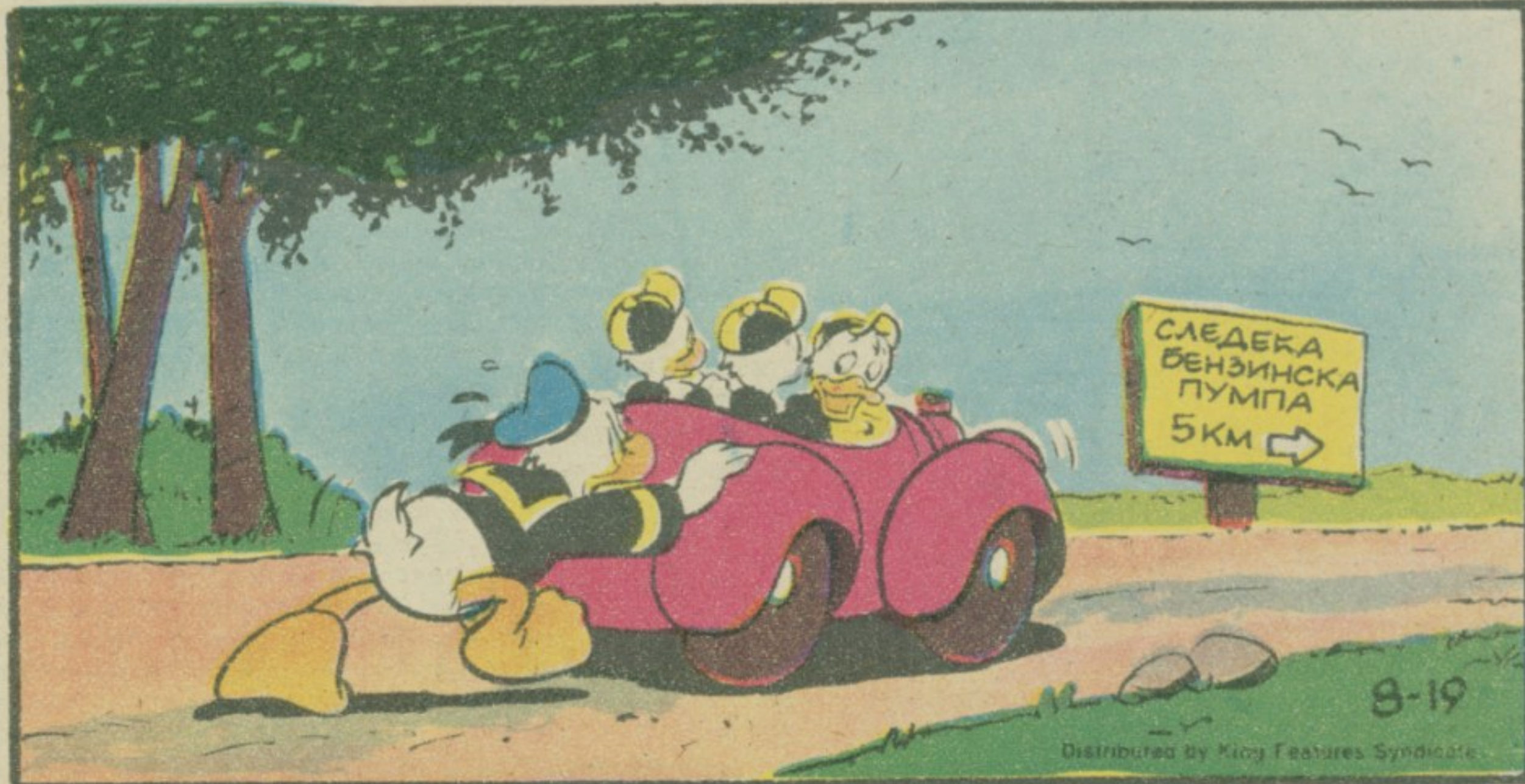
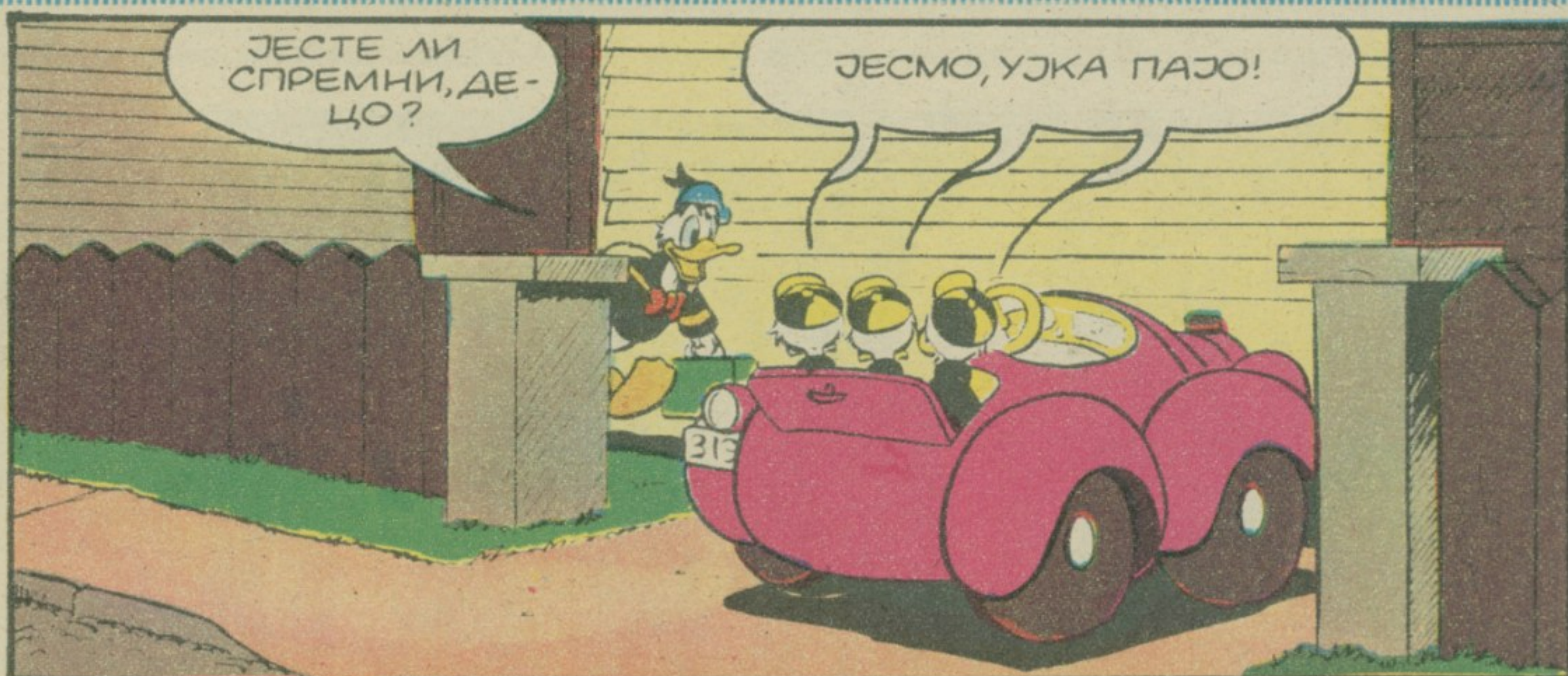
Читава прича о физичком циклусу од 23 дана, емоционалном од 28 дана и интелектуалном од 33 дана, дакле, представља заблуду која може да нам послужи као забава, али никако и као озбиљан „водич кроз живот”.

Есад Јакуповић

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

Б. Травен

ДИНАМИТ

Неколико индијанских радника запослених у рудницима код места Чихуахуа, а сад у шетњи кроз предграђе овог места, почеше, тек онако, из дуга времена, да се препиру о дејству динамитских метака који се употребљавају при разбијању стена. Већина се била сложила у мишљењу да дејство тих метака на људско тело мора бити убитачно, док је мањина упорно тврдила да њихово дејство на људско тело долази до израза само приликом минирања великих стена, а да је у сваком другом случају скоро безазлено.

Пошто се никако није могла постићи сагласност, један од поборника „безазлена дејства“ понуди се да на самоме себи докаже тачност свога мишљења.

Не потраја дуго и би пронађен метак на који је затим стављена каписла и окачен фитиљ. Храбри борац за своје убеђење ипак попусти пред навалом противничке странке да је потребна извесна предострожност, пошто би, на крају крајева, могла и већина да буде у праву, те би заиста била вечита штета за њега, ако се не би могао уверити да није у праву, те да из тога извуче одговарајуће наравоученије за даљи свој живот. Он то, најзад, и увиде, те пође са својим ратоборно расположеним друговима до прве куће на углу, подигнуте од камена. Пошто су се заступници струје „разорног дејства“ повукли на пристојно одстојање, онај поборник „безазленог дејства“ оде до угла, припали фитиљ и држаше метак у десној руци, савијајући је око угла.

Тренутак два касније задрхта цео град. Становништво, бојећи се земљотреса или експлозије неке мине, полете на улицу.

Али када виде да су у питању била само два угаона зида једне куће који су се из непознатих и загонетних разлога срушили, врати се опет свом мирном домазлуку.

Пријатељи жртве дадоше се на посао. Разгинули су кршевине она два срушена зида, да би утврдили која је страна у праву, јер све досад одлука још увек није била пала, пошто дејство динамита на стене никад и ни од једне стране није било довођено у сумњу. И заиста, пошто су неко

време откопавали, измигољи се оно сумњало мирно и спокојно испод камења, са изразом човека који зна да је право на његовој страни, и стресе прашину и креч са свог одела.

Истина, није више био потпуно онакав какав је био малочас. Но он никад није ни тврдио да ће после свог опита остати здрав и прав. Све што му се десило било је то, да му је десна рука све до лакта била отргнута, дакле таман онај део који је, заједно с метком био иза угла. Али то му није много

сметало. Наваљивао је да треба ископати сад и руку, како би се могло утврдити да није баш толико озлеђена. Али од руке и поред најревноснијег трагања, не беше ни трага ни гласа.

— А ја вам ипак велам, — настави сместа препирку, — да ми није метак откинуо руку. Меци су потпуно безазлени, у то не може бити сумње. Крива је каписла; јер нико жив не зна шта то они разбојници од фабриканата стављају у њих. Све су то само варалице и разбојници.

Индијанац се никада није покајао што је за љубав утврђивања једне научне истине жртвовао руку. Уместо ње добио је гвоздену куку, куку за рад. Али он никада није радио том куком, већ је, уз њену помоћ, постао један од најопаснијих кавгација међу радништвом које му је прилазило толико зазорно, да се то просто граничило са страхопоштовањем, и сматрало се почастованим, ако би било удостојено да испуни његову жељу.

Илустровао Љубомир Милојевић ЉУБАЦ

ЧОВЕК КОЈИ НИЈЕ ЖЕЛЕО

ДА ИМА БИОГРАФИЈУ

**Б. ТРАВЕН ЈЕ ИМАО
МНОГО ПСЕУДОНИМА,
ЗАНИМАЊА,
НАЦИОНАЛНОСТИ,
ДАТУМА РОЂЕЊА...
ПОУЗДАНО СЕ ЗНА
САМО КАДА ЈЕ УМРО
И ДА ЈЕ БИО СЈАЈАН
ПИСАЦ**

Књиге Б. Травена преведене су, са немачког на којем је писао, на више од 30 језика, у тиражу од 32 милиона примерака; нека Травенова дела, као на пример „Благо Сијера Мадре“, постала су познати филмови. Светску славу донели су му романи „Мртвачки брод“, „Берачи памука“, „Побуна вешаних“, „Генерал из џунгле“, „Бела ружа“ и др.

О писцу који је толико читан као Б. Травен обично се зна све, почев од тога где је и како живео. О Б. Травену се поуздано

зна, изгледа, само кад је умро (26. марта 1969). Приписују му 27 псеудонима, 21 занимање, шест датума рођења, седам националности.

Чак и енциклопедије чија се прецизност обично не доводи у сумњу бележе да му је име „наводно“ Берик Торсвен Травен.

Колико хартије, толико приче

Према неким претпоставкама, Б. Травен је извесни Рет Марут који је у годинама првог светског рата у Немачкој издавао часопис „Циглар“ и нападао све владајуће у тадашњем друштву, милитаризам, цркву, капитализам... Један немачки позоришни алманах из 1907. године доиста помиње глумца и режисера Рета Марута. Човек тог имена дао је 1912. године полицији у Диселдорфу податке о себи: рођен 25. фебруара 1882. у Сан Франциску Калифорнија, енглески држављанин (!). Овај „немачки Енглец“ или „енглески Немац“, који је, по избијању првог светског рата постао „Американац“, по пропасти Минхенске (баварске) совјетске репуб-

лике, у којој је играо значајну улогу, био је осуђен на смрт али је успео да побегне с личним документима једног свог пријатеља, оставивши, наводно, кратку поруку да „престаје да постоји за Европу“.

Од имена позајмљеног за бекство из Немачке и Европе постепено се (опет наводно) стварало име које ће, у једној фази те промене, гласити: Травен Торсвен, да се затим сведе на

Ово је Б. Травен (1959. са супругом). Али, ко је Б. Травен?

С доласком нациста на власт, у Немачкој се више не помиње име Б. Травена, али се његове књиге преводе на све више језика у свету, уз стално питање: ко је Б. Травен?

„Детективска“ истрага

Један од истраживача „мистерије Травен“ био је, у новије послератно доба, и Герд Хајдеман, репортер западнонемачког часописа

су из поштанског претинца у Мексико-Ситију. Реч по реч, и после ове Хајдеманове „детективске“ акције, репортер је, поред осталог, од Травенове супруге дознао да је славни писац – ни мање ни више него ванбрачни син немачког цара Виљема Другог! После овог „открића“ могло је да следи само то, као што је писао Хајдеман, да га Травен позове у своју кућу, на разговор.

Писање „Штерна“, односно Хајдемана, 1967. године, о овом сусрету и откривању тајне идентитета Б. Травена изазвало је сензацију широм света. Невоља је, међутим, што се „Штерновом“ репортеру Герду Хајдеману данас не може веровати јер је дотични репортер – истраживач „истакнути“ актер недавне афере с мемоарима Адолфа Хитлера и, као такав, изведен пред суд, пошто је утврђено да су ти Хитлерови мемоари најобичнији фалсификат. Није нам познато да ли је овом приликом било интересовања и за веродостојност ранијих Хајдеманових „истраживања“, о Травену, рецимо.

Иза Б. Травена остао је датум његове смрти – 26. март 1969. и низ књига које се широм света читају као својеврсно литерарно, али и документарно, узбудљиво сведочанство о овом свету и многим његовим скривеним кутовима и лицима. Бродови за које се никад не зна кад ће поста-ти гробнице, попут Травеновог „Мртвачког брода“, и данас плове океанима. „Благо Сијера Мадре“, остаје трагикомични споменик бесмислу којим се окончава људска борба за неки нови смисао у животу (богатство, у овом случају). За Травеном су остале и његове речи, свакако

„Штерн“. Хајдеман је – мо-рамо опет додати оно фамозно „наводно“ – пропутовао десетине хиљада километара по свету, разговарао са стотинама „сведока“ и испунио белешкама 77 фасцикли, све док се – 1966. године – није и „лично сreo с њим, непознатим писцем!“ По

Пасош Торсвена Травена.

тврђењу овог немачког репортера, до његовог сусрета с Травеном дошло је тако што је видео, на делу, како једна Мексиканка, за коју ће се после испоставити да је Травенова супруга, празни пошиљке на Травеново име и адре-

најважније за откривање и упознавање ове необичне личности: „Једина биографија ствараоца треба да буду његова дела“.

Што се тога тиче, биографија Б. Травена је дуга и богата.

В. Ст.

ПОЛИТИЧКИ

ЗАБАВНИК

НА ПРВОМ
(ПРАВОМ) САЛОНУ
YU-СТРИПА!

СТРИП ЈЕ ЈЕДНО ОД
ОБЕЛЕЖЈА ОВОГ
ВЕКА – У ШТА, ШТО
СЕ ТИЧЕ ДОМАЋЕГ
ЛИТЕРАРНОГ
СТВАРАЛАШТВА У
СЛИКАМА, ТЕК ТРЕБА
ДА СЕ УВЕРИМО

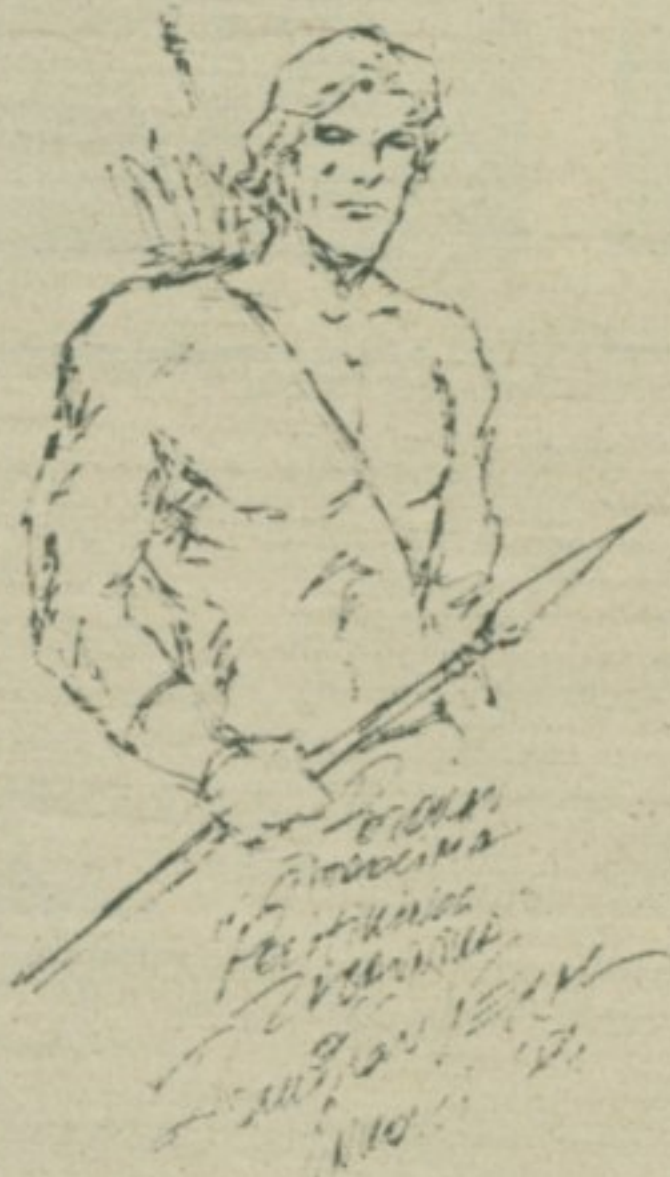
Наша земља, наравно, не спада у светске стрип – велесиле што, опет, не значи да нас нема. Скоро педесет година се код нас појављују „магични квадратићи“, да у последњих десетак година почну да стичу неку врсту правог статуса. Кључну улогу у том процесу одиграли су омладинска штампа и даровити аутори (у оквиру неформалних група). Такозване озбиљне новине и специјализовани стрип магазини широм су отворили своја врата за разговоре на ову тему и, што је још битније, дата је шанса домаћим снагама које су, од краја шездесетих година, одбијане у име јефтине увозне робе.

Сада, несташица девиза је променила став издавача према „јефтинијем иностраном стрипу“ и понудила шансу домаћим ауторима.

Сваки почетак је тежак

После успешног излажења из дечјих пелена било је нормално очекивати да ће ствари кренути боље. Оно што је већ дуже време неостварени сан стрип заљубљеника, крајем овог лета је постало реалност. Наиме, организован је први (прави) Салон југословенског стрипа. Десило се, тако,

ТАРЗАНИ, ХУЉИЦЕ И ОСТАЛИ

„Тарзан“ Бранислава Керца познат је у свету.

да Винковци постану центар (макар само у три дана) у коме су се окупиле сви наши људи који су на овај или онај начин везани за стрип. Били су ту и аутори и представници неких издавачких кућа и читаоци. Први је утисак да су сви били изненађени (а највише организатор) многобројном посетом коју ни највећи оптимисти нису очекивали. Сва три (званична) дана Салона, то се са нескривеним задовољством истицало.

Зашто у Винковцима?

Зашто је Салон приређен баш у Винковцима? Прво, ту не постоји било

какав издавач ове врсте литературе, па самим тим, ни неки „лични интерес“. Друго, традиција је у свету да се овакви скупови организују у мањим местима (Лука, Ангулем...) што им, на неки начин, придаје већи значај. У великим центрима, наиме где има више културних манифестација са дужом традицијом било би потребно време за афирмацију још једне, нове.

Тродневно дружење, разговори и пропратне изложбе и програми били су главни садржај Салона. Приређене су три тематске поставке: „Југословенски рецентни стрип“, „Јулес Радиловић“ и „НОб и стрип“. Главни простор је заузимао „рецентни стрип“, били су заступљени

радови из последњих пет година од око четрдесет домаћих аутора. Оцена је да су били присутни сви битнији protagonisti овог начина изражавања и поред тога што, рецимо, нисмо видели ништа од Ивице Бадњанца или Горана Делића. Десило се да тек другог дана буде постављена једна табла Игора Кордеја.

Стрипови и илустрације Јулија Радиловића нашли су се на овом Салону из најмање два разлога. Прво, овај професионалац је добитник првог Гран-прија (који ће се и убудуће додељивати за вишегодишњи допринос) а затим – он је једна од најсветлијих и најпостојанијих фигура нашег стрипа. Њега ни најгори услови и „лоша

Јулије Радиловић наше читаоце поздравља цртежом из необјављеног стрипа „Trueblood“.

Жељка Пахека срећете у нашем листу. Осим илустрација он врло успешно ради и стрипове.

стрип и не размишљају даље од својих интереса.

Награђени

Посебно су представљени стрипови на тему НОБ-а. Осим послератних остварења у овом жанру (већина цртача му није одолела), занимљива је и презентација стрипова који су настали у време рата (откриће Владимира Гудца). С обзиром на недовољну искоришћеност ове теме у нашем стрипу, изложба је, сигурно, била не само занимљива већ и подстицајна.

Једна од најлепших и најкреативнијих иницијатива организатора била је – да групе аутора гостују по школама Винковачке општине. Вероватно први пут – аутори стрипа крочили су, тако, на традиционално „антистриповску“ територију.

У Винковцима се и разговарало о југословенском стрипу данас. На жалост, не можемо претерано бити задовољни оним што се чуло за „округлим столом“. Све оно о чему се говорило више може да уплаши младе ауторе него да их охрабри. Једина ствар која радује била је договор са присутним представницима издавача који су прихватили да убудуће помогну овом Салону.

Први (прави) добитници награда на првом (правом) Салону YU-стрипа су: Јулије-Јулес Радиловић (Гран-при), Бранислав Керца (авантура), Радован Девлић (гротеска), Жељко Паhek (иновација), Ђорђе Лебовић (сценарио), Милан Томас (млади аутор), Вера Хорват-Пинтарић (теорија) и НИРО „Дечје новине“ (стимулисање домаћег стрип-стваралаштва).

Тема идућег Салона биће: 50 година домаћег стрипа.

Драган Стошић

ZABAVNIK?

POLITIČKI?

HULJICE

AAA, NE!

POLITIČKI ZABAVNIK...

DELIC

Радован Девлић спада у сам врх наше стрип-сцене. „Хуљице“ су његови најуспешнији јунаци.

времена“ нису поколебали. Преко тридесет година је присутан и још увек ради с несмањеним жаром. С обзиром на искуство, замолили смо га да нам каже нешто о овом скупу:

– Фантастично! До сада нисмо имали нешто слично. Сматрам, заправо, да је цела ствар епохална због тога што је донела све оно што је потребно у нашим стрип-приликама. Био је то скуп ентузијаста, што ме и радује и не радује. Јер, професионалне организације за сада, не подржавају наш, домаћи

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

СТАРИ, ДОБРИ ПЛАНИНСКИ
ВАЗДУХ! ДИШИ ДУБОКО, ЕДИ!

ХЕЈ! ТАЈ МИРИС МИ
ЈЕ НЕШТО ПОЗНАТ!

ПОГЛЕДАЈ!
КАЗАНЧЕ!

ТАЈ ПРИЗОР МЕ ВРАКА У
ПРОШЛОСТ! ЈА САМ ОДРА-
СТО У ПЕЦАРИ МОГ ДЕДЕ!

ОН ЈЕ ИМАО НА СТОТИНЕ
БУРАДИ НАЈБОЉЕГ ВИСКИЈА...
ЧИТАВО БОГАТСТВО! А ЈА САМ
МУ БИО НАЈДРАЖЕ УНУЧЕ!

СТВАРНО? ПА ЈЕ Л'ТИ
ДЕДА ШТО ОСТАВИО, ЕДИ?

ВИДИШ ОВО ШЕШИРЧЕ?
ОД НЕГА МИ ЈЕ!

ВЕЛИКИ МИКАН

ВЕЖИТЕ СЕ, СЛЕЋЕМО!

- МАНДАРИНА

Од Токија, по броју становника већи је, у свету, само Мексико Сити. Токио са предграђем има 28,7 милиона становника, више него цела Канада.

„Престоница Истока“ (што, на јапанском, значи Токио) има седам симфонијских оркестара, девет опера и 15 балетских компанија, око 140 музеја и уметничких галерија. Као трговачки центар Истока град је окићен с 32 циновске робне куће. Поред 160.000 најразличитијих продавница он пружа уточиште и старим занатлијама који праве све, од свилених кимона до најфиније керамике. У 199.000 токијских ресторана и кафана једе се и пије све што су људи широм света смислили.

Готово у географском средишту Јапана, на југоисточној обали острва Хоншу, Токио се пружа преко равне, некада плодне Канто равнице докле поглед допире. Град пресецају река Сумида и 107 других водених путева преко којих прелазе стотине мостова и вијугави ауто-путеви. На раскрсницама саобраћај се одвија у осам праваца и на четири нивоа.

У овом општем метежу грађани Токија се крећу хладнокрвно и достојанствено. Само мањи број становника Токија су Едоки (трећа генерација староседелца); остали су из свих крајева Јапана, необично живахни, увек и у свему на такмичење спремни „скоројевићи“. Улицама промичу горостасни сумо рвачи и сићушне секретарице, јакне од канадске ласице и опреме за голф...

„У средини ништа“

Јапанци Токио подсмешљиво зову Велики Микан – мандарина, зато што „када би се сви његови сегменти издвојили, у средини не би остало ништа“. Шала је неправична. Многи делови града чувају свој идентитет и особеност, у огром-

ној пауковој мрежи модерног Токија.

У центру града су седишта трговачких компанија али и 245 јутара башти и паркова Царске палате окружене високим, гранитним бедемима и рововима.

У токијском „ситију“ је чувена Гинза – „сребрна ливница“, названа по бив-

прометнија железничка станица на свету – лавиринт кроз који пролази два и по милиона путника дневно.

Део Шинјукуа, са широким алејама и облакодери-ма као да припада будућности. У другом делу су лудорије дизниленд типа, барови налик на средњовековне замкове, подморнице и авиони боинг 747. У

двоје деце, нов ауто и пуно електронских направа у кући. Зарађује добро, али мора добро да запне.

Типични Ватанабе устаје у пола седам ујутру, прогута на брзину доручак, затим сат и по стоји, као сардина, у подземној железници, почиње да ради у пола девет, поједе нешто опет на брзину, за време подневне паузе, ради скоро до увече – бар три часа

у изнајмљеним, углавном неподесним становима које чак и Јапанци називају „кутије за зечеве“.

За време викенда типични г. Ватанабе иде на мечеве сумо рвача, води жену и децу у куповину или у чувено Кабуки позориште.

Недељом се деца типичног г. Ватанабеа спремају на ритуал Великог Микана. Место збивања је Харају-

шој оближњој ковници. Једва километар дуга и 650 метара широка, ова мешавина Бонд стрита, Шанзелизеа и Бродвеја нуди више узбуђења на сваких пола квадратних метара од било којег места у свету. По дану, Гинза је токијски пазарни центар без премца, у сумрак постаје место разних порока. Овај ионако скучени простор натрпан је са око 3.000 барова и кабарета.

У североисточном Токију је један од најлепших овоземаљских кутака, Асакуса, где се купују слаткиши и традиционалне венчане хаљине. У Асакуса канону, најстаријем будистичком храму Токија, масе верника удишу мирис тамјана за срећу и добро здравље.

У северозападном делу Токија је и супермодеран и заостали Шинјуку, где се ради и забавља. Ту је нај-

Шинјукуу је и хотел у облику свемирског брода. „Космонауте“ у њему „лет“ папрено кошта.

Како грађани Токија опстају у овој свеопштој гунгули? Токијски полицијски апарат од 41.000 људи 1982. године успешно је решио 94,7 одсто свих убиства и 85,6 одсто случајева различитих насиља.

Типични г. Ватанабе

Сви начини друштвеног понашања су одређени: како седети, како јести, како разговарати, како пити, чак и како волети. Ако се управља према правилима, Јапанац никад неће укаљати образ, што, иначе, сматра највећим грехом.

Типични јапански службеник, 33-годишњи Хидео Ватанабе има жену,

прековремено, поново проведе сат и по у метроу, кад стигне кући на брзину се поздрави са женом и децом и исцрпљен пада у кревет тј. на простирку на поду.

Типични г. Ватанабе мора да се помири с две бољке Токија. Прва је злогласни саобраћајни „шпиц“ који је у свету чувен као „саобраћајна ломњава“. Изванредна подземна железница тада превози два и по, некад и три пута више путника него што је прописано. На станицама метроа „угуривачи“ у белим рукавицама свом снагом гурају путнике у вагоне да би аутоматска врата могла да се затворе.

Друга бољка Токија су станови. У Токију два милиона домаћинства живи

ку, тинејџерска четврт. У један сат по подне масе тинејџера слију се у улице које су недељом затворене за саобраћај. Стотине великих сивих касетофона поређано је дуж улица, треште до максимума, а млади играју. Играју лудо, озбиљних лица. И тако до пет по подне.

Нема нереди, ни полицајаца на видику. Тачно у пет, фуриозна игранка престаје и деца пакују своје музичке кутије и одлазе кући.

У главном граду „Земље излазећег сунца“, излазак и залазак сунца за многе је дивна и ретка представа.

То је Токио. Велики Микан. Мандарина. Слатка и горка, како за кога.

ПО ДЕЧАКОВОЈ ЗАМИСЛИ

СВИ РАТНИ БИЛТЕНИ
САВЕЗНИКА
ОБЈАВИЛИ СУ

АВГУСТА 1943. ВЕСТ:

НА АЕРОДРОМУ
РАЈЛОВАЦ УНИШТЕНА
34 НЕМАЧКА АВИОНА

Свима се чинило да би лакше поднели борбу на земљи макар трајала читав дан него убиствено присуство непријатеља над главом коме се нису имали чиме одупрети, спречити га или му пресећи пут. Били су беспомоћни, уморни од гоњења и сваког дана губили људе.

Непрекидно су их у јулу 1943. године бомбардовали немачки авиони који су полетали с аеродрома Рајловац у близини Сарајева. Сваког дана од јутра до мрака.

Четрнаестогодишњи курир Драго Талић био је веома тужан што се није ништа могло учинити против авиона. Дечак је волео да се врзма око команданта и да му увек нешто прича.

Командант бригаде Воја Тодоровић знао је да се дечак привио уз њега у тим ратним данима тражећи замену за родитеље...

Једне вечери Драго је још једном био тужан због напада авиона а онда је почео да салеће команданта једном својом идејом.

— Друзе команданте, ако не можемо авионе да оборимо, зашто их не запалимо кад су на земљи? То би био најбољи начин да их потаманимо.

Командант је остао размишљајући о Драговим речима. И сутрадан га ова мисао није напуштала. Можда то што је Драго рекао у гневу и није немогуће остварити. Следећих дана пала је одлука: напасти аеродром Рајловац и уништити авионе на њему.

Направљен је и детаљан план. Прикупљени подаци казивали су да се око аеродрома налазе бункери, да га чува 500 домобрана и око 300 Немаца. Авиони се нису налазили у хангарима већ на пистама или поред њих, увек спремни да полете на партизане.

Бригада је кренула чим је пao мрак. До Рајловца је било 40 километара. Требало је ићи беспућем, из-

Илустровао Брана Јовановић

бегавати села и тако прикрити покрет од непријатеља.

Ноћ је била ведрa и мирна, слаба месечина осветљавала је Сарајевско поље. Бригада се нечујно приближавала аеродрому и ускоро се јасно чуло брундање трактора који је размештао авионе да би сутрадан што лакше и брже узлетели.

Битка за аеродром

Реку Босну борци су прешли непримећени преко моста код села Бутила. Миљацку су морали да прегазе. Иако су се трудили да ходају тихо као авећи, непријатељ је приметио сумњиво кретање и отворио ватру. Упалили су се и рефлектори, сирене су по-

челе да позивају на узбуну.

Борба је почела. План бригаде да аеродром нападне са више страна показао се добар. Немци и домобрани нису знали одакле да се бране, вероватно су мислили да је нападач јачи и бројнији него што је стварно био.

Планули су стогови сена око бункера, непријатељ се тако осећао сигурнији. Али није могао да заустави партизане, њих је гонила мржња према тим металним птичуринама које су их данима пратиле у стопу, мртви пријатељи, збегови, спаљена села.

Један батаљон нападао је ивицом аеродрома према прузи и насељу Рајловац. Други се борио прса у

прса са снагама на самом аеродрому.

После једног силовитог налета Крајишника, са домобранима у рову било је готово. Пут према авионима био је отворен. Борци су били изненађени: одједном су се нашли међу авионима. Гледали су сребрне машине, сада празне, мирне, како светлуцају на месечини. Већина бораца је тада први пут видела авионе изблиза, у природној величини. Додиривали су им труп и крила са страхопоштовањем. Али само за тренутак. Онда су осули рафале по њима. Из пробијених резервоара бензин је почео да цури. Шибице су креснуле и пламен је букнуо. Неко-

лико авиона запаљено је митраљеским рафалима, друге су уништили бацајући бомбе под резервоаре.

Око главне зграде аеродрома два батаљона водила су тешку борбу с Немцима који су безуспешно покушавали да поврате онај део аеродрома са којег су се високи пламени језици дизали високо у небо. Густ облак дима заклањао је месец.

Курири нису поведени

Запаљени резервоари горели су уз снажне експлозије. Пуна четири часа трајала је борба. Пред зору бригада се повукла, задатак је био завршен. Иза ње остала је спарушена трава и црне велике мрље бензина. Уместо авиона — само костури.

Враћали су се с песмом из акције коју многи борци ове бригаде сматрају најзначајнијом и најлепшом у току рата. Командант Воја био је поносан на своје борце. Било му је жао што међу њима није курир Драго Талић, дечак чија је мисао била прва искра која је те августовске ноћи 1943. запалила непријатељске авионе. Њега и остале дечаке-курире бригада је оставила у позадини, није хтела да их поведе у борбу из које се можда не би ни вратили.

Неколико дана касније радио-станица „Слободна Југославија“ објавила је вест која је ушла у све ратне билтене савезника: „На аеродрому Рајловац уништена су 34 немачка авиона: 18 „дорниера“, 4 бомбардера типа јункерс, 6 „бленхајма“, 1 транспортни и 5 разних типова“.

Курир Драго Талић, на жалост, није дочекао краја рата. Погинуо је у борбама у Србији.

А. Р.

НА ПТИЧЈИ НАЧИН

Одавно је познато да неке птице – месождери бацају жртву с висине на камење. Орлови су се извешти-ли да користе камен као оруђе: нојева јаја с дебелим љуском разбијају бомбардујући их камењем. Недавно је откривено да и галебови бацају с висине на камен или тврдо тло мекушце да би дошли до њихових делова до којих, иначе, кљун не стиже. У Сахари живи једна врста шева која се храни пустињским мекушцима: подигне рака на 6–20 метара висине и тресне га о камен. Ако плен падне на меки песак, баца га поново. Овим птицама не би био потребан ни кључ за отварање конзерви? ■

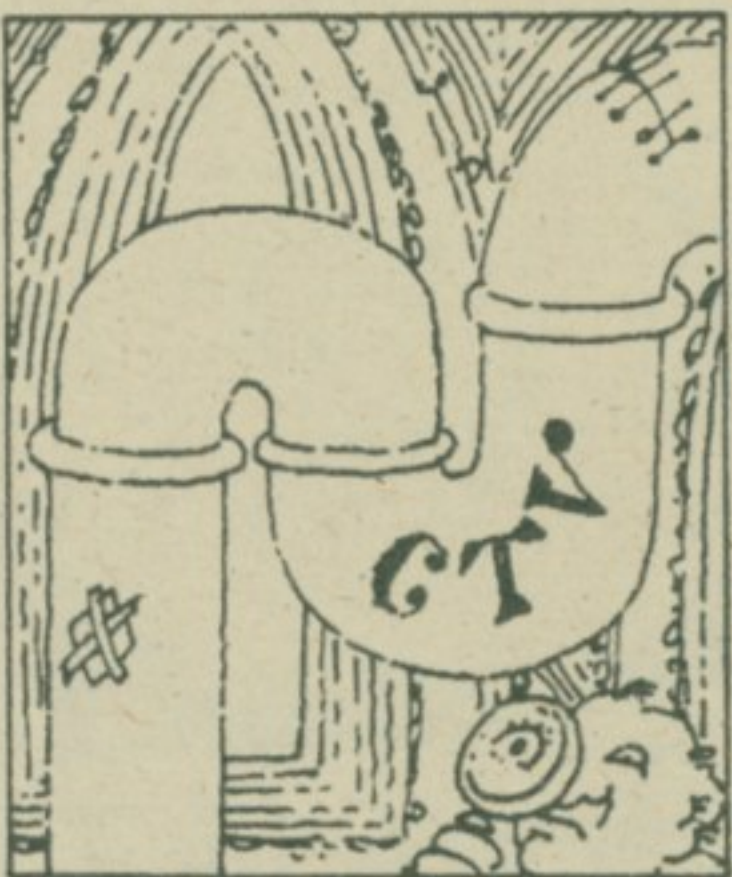
БРИЦА БРЗОСЕК

Британски берберин Цери Харли из Цилинма-ма (јужна Енглеска) не-давно је имао част да уђе у Гинисову књигу рекор-да. Наиме, он је ножићем за бријање (жилетом) за један час обријао 253 муштерије. „Употребисам само дванаест ножића, а мало сам се-нуо само једну особу“, хвали се Харли.

Брзометни брица може да буде још бржи, али ка-да у руци има савремени тип сигурносног бријача којим никога не може да посече. Он тада за сат из-брије чак 987 брадоња. ■

МИСТЕРИОЗНИ ИНИЦИЈАЛИ

Пошто је осам година стрпљиво прекопавао по парохијским књигама ро-ђених, венчаних и умр-лих, трагајући за пуним именом које одговара иницијалима ЦТВ на ка-меној плочи у његовој цркви, величасни Филип Рендал из парохије Ај у Питербороу у Великој Британији одгонетнуо је за-гонетку која га је тако дуго мучила. Тајновита слова су скраћеница за: цев за топлу воду. ■

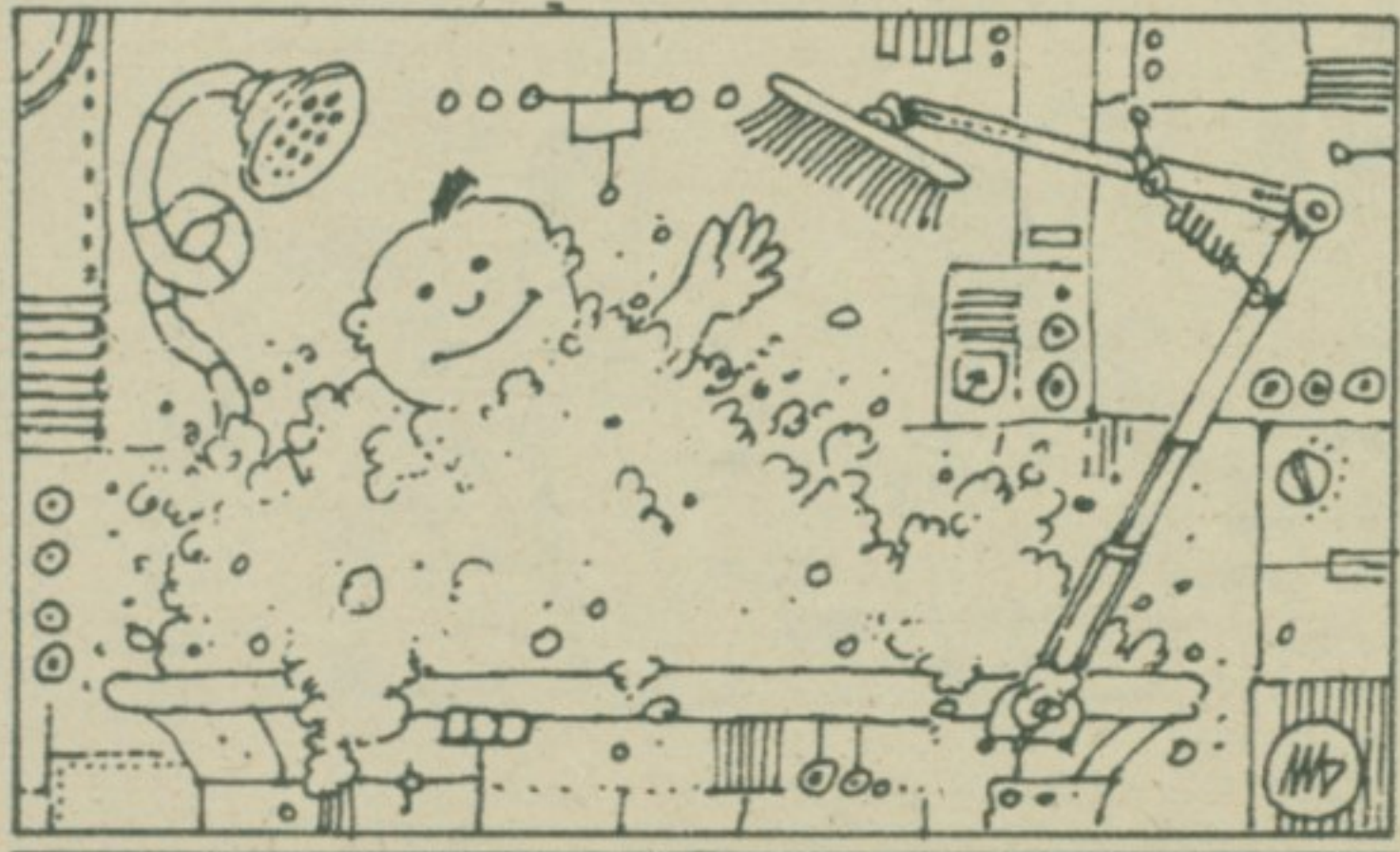
МАШИНА ЗА ПРАЊЕ БЕБА

У једној њујоршкој лабораторији научници пуном паром раде на стварању сигурносне прибадаче за дечи-је пелене. Беба прогута прибадачу, али уместо да се до-годи најгоре, ова јој се у устима истопа и уз пут је још и нахрани – витаминима.

За московске бебе свемирска ера је већ почела: та-мошњи научници створили су направицу која ради на батерије и има везе с пеленама, односно с оним што се у њима збива. Онога трена када се пелене, из познатих разлога, овлаже, дотична направа почиње да зврји – упозорава маму.

Јапански произвођачи играчака избацују на тржиште плишане медведе који кад их малишани чврсто пригрле, емитују умирујуће звукове које су ови „слушали“ још пре рођења.

Већ постоји машина за прање беба. Мама лепо убаци бебу у бубањ, а даље се све одвија (мање више) безопасно. Мама стоји са стране и гледа, а машина бе-бу прво прска млаком водом, потом дечјим сапуном, на крају је пажљиво испере. Проналазак је амерички. И бебе у овој машини за прање су америчке. ■

НЕ БРИНИТЕ, ПРОЋИ ЋЕ

Натпис на зиду чека-онице у ординацији једног лекара из ен-глеског града Хамер-смита: „Нека вас сре-довечност не брине. Проћи ће“. ■

МАКАРОНИ У МУЗЕЈУ

Недалеко од италијанског летовалишта Сан Рема налази се музеј јединствен у свету: у њему су изложени макарони из свих крајева Италије – стотине врста ма-карона најразличитијих дужина, дебљине, укуса... Му-зеј је основао извесни Вани Ањези, трговац, са циљем да докаже како отаџбина макарона није Кина већ Ита-лија. Наиме, све доскора се сматрало да је „шупље ре-занце“ из Кине пренео на Апенинско полуострво Мар-ко Поло, али овај знаменити путник посетио је далеко кинеско царство 1271. године (ако га је уопште посе-тио?) док је документ о макаронима који је Ањези про-нашао у Ђеновском архиву датиран 1252. Реч је о опи-су опреме и личних ствари једног италијанског војни-ка, међу којима је, пише била и врећица с – макарони-ма.

ОГЛАС ЗА НОВОГ ТАТУ

Вернон Мек Лин из Лондона нипошто није обичан шестогодишњак. Недавно је у врло читаном листу „Дејли мирор“ на своју руку и без знања мајке објавио оглас:

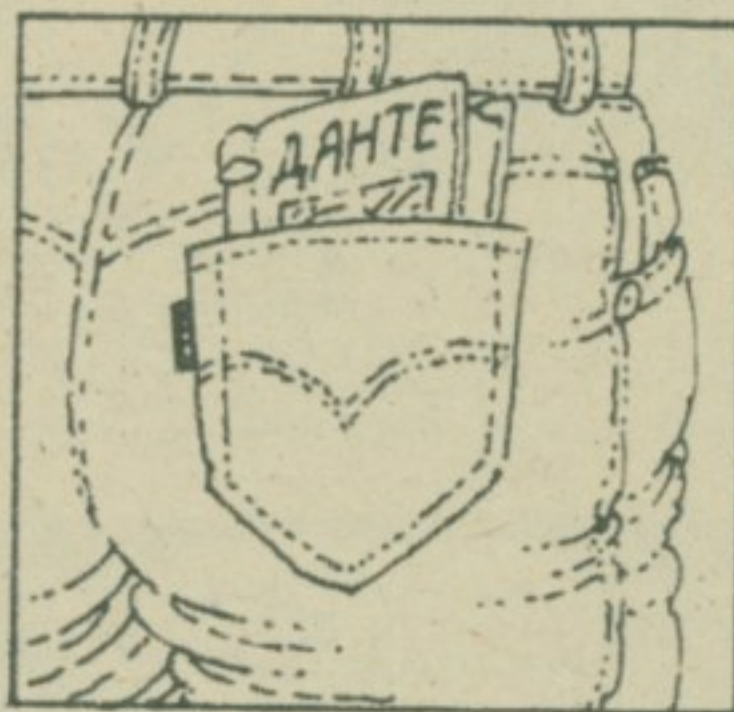
„Тражим новог тату који би волео животиње, ма-му и мене. Мој први тата је умро прошле године и много ми недостаје“.

Вернону се јавило девет тата-кандидата.

Шта на то каже Вернонова мама? Пошто се при-брала од првог шока, сложила се: „Али то не значи да тражимо некога ко ће живети с нама. Желела бих да то буде неко ко ће стално правити друштво Вернону. Из-роди ли се из тога нешто више, утолико боље. ■

САВРЕМЕНА „БОЖАНСТВЕНА КОМЕДИЈА“

Професор у школи ут-рошио је два часа објаш-њавајући ученицима Дан-теову „Божанствену коме-дију“. Говорио им је о алегоријском значењу пу-товања кроз рај, пакао и чистиште. Ученици су добили задатак да напи-шу нешто о делу. Један је записао да је то путовање кроз рај, пакао и – пубер-тет. ■

ЦВЕЋЕ ЧИТА НОВИНЕ

Једна жена из Београда недавно је отишла на пут а брину о цвећу поверила свом мужу. Дала му је де-таљна упутства шта тре-ба да ради. На крају га је замолила да повремено и поприча са биљкама.

Када се вратила, још са врата га је питала да ли је разговарао са цвећем.

Нисам, шта ти пада на памет. Само сам им ујутру и увече читао новине. Ако су хтеле да слуша-ју, то је већ њихова ствар, зар не? ■

ПУШЕЊЕ ЗАБРАЊЕНО

Људи који пуше не могу да раде у фабрикама које производе микроелектронска интегрална кола.

Помоћу ласерског детектора који открива ултра-микроскопске честице прашине доказано је да неколи-ко часова после једне попушене цигарете човек издише у ваздух четрдесет пута више честица од оног који не пуши. Кад падне на површину микро-кола ова пушачка „прљавштина“ изазива квар у њиховом раду. ■

МАЈМУНИ – ГЛЕДАОЦИ ТЕЛЕВИЗИЈЕ

Група кинеских војника који бораве у једној ка-сарни на острву Ханан слободно време обично проводи уз телевизор. Једне вечери њихово изне-нађење није било мало ка-да су схватили да у ТВ-са-ли имају незване госте – мајмуне врсте макак. Ова створења су тако не-помично и с великим ин-тересовањем зурила у ек-ран да официр није могао да одоли већ је узео један телевизор и изнео га на пољанче пред касарну. Мајмуни су се поређали у полукруг и пратили су програм у тишини све до поноћи. Предводник чо-пора је додуше два пута морао да употреби свој ауторитет и снагу и уме-ша се међу „гледаоце“ и удаљи две несташне и бучне мајмунце.

Од тада мајмуни су ре-довно долазили тачно не-колико минута пре почет-ка ТВ-дневника и одлази-ли тек када се програм за-врши.

Војници су о овом нео-бичном понашању мајму-на обавестили Пекиншки универзитет и послали фотографије нове ТВ пуб-лике. ■

ГРАДИТЕЉ

У држави Вајоминг, САД, преко реке Снејк пружа се viseћи мост дужи од стотину мета-ра који је изградио неки Чарлс Макрари, сезонски радник. Цео мост је са-грађен од старог гвожђа. Међутим, ни то није крај. Макрари никад својим очима није видео неки ви-сећи мост, а једини цртеж и „радни пројекат“ којим се служио била је разглед-ница на којој се видео ви-сећи мост „Златна врата“ преко залива Сан Фран-циско.

Чиновници из минис-тарства грађевине катего-рички су тврдили да би изградња моста преко Снејка стајала најмање десет хиљада долара. Макрари је укупно, на ме-тал, пројекат и рад потро-шио тачно 750 долара! ■

ФЛАШ

ГОРДОН:

У ВЛАСТИ АЗУРЕ

1. ДЕО

ЦРТА И ПИШЕ: ДЕН БЕРИ (DAN BARRY)

У ПУСТИЊСКОЈ ЛАБОРАТОРИЈИ ДОКТОРА ЗАРКОВА ПРИЈАТЕЉИ СУ СЕ ОКУПИЛИ ДА ПРОСТАВЕ ПОВРАТАК НАУЧНИКОВЕ КЕРКЕ НА ЗЕМЉУ...

ЗНАМ КАКО ТИ ЈЕ ТЕШКО ДА СЕ САДА НАВИКНЕШ НА НОВИ СВЕТ, ЗАРА...

И ЈА САМ НЕКОЛИКО ГОДИНА ПРОВЕЛА У ЈЕДНОМ ЧУДНОМ СВЕТУ, СА ФЛАШОМ И ТВОЈИМ ОЦЕМ?

НА МОНГУ, ЗАР НЕ, ДЕЈЛ? ТАТА МИ ЈЕ ПРИЧАО ОТОМЕ...

ХЕЈ, ФЛАШЕ... НИКАДА НАМ НИСТЕ ТУ ПРИЧУ ИСПРИЧАТИ ДО КРАЈА?

ТО ЈЕ ДУГА ПРИЧА, РЕЈЕ? А ВАМА, СВЕТИРСКИМ ДЕЧАНИМА, ВРЕМЕ ЈЕ ЗА КРЕВЕТ?

ТО НАМ СВАКИ ПУТ КАЖЕТЕ, ФЛАШЕ... ХАЈДЕ, ИСПРИЧАЈТЕ НАМ, МОЛИМ ВАС?

НИКАДА НАМ НИСТЕ ИСПРИЧАТИ КАК МИ КАКО СТЕ ВИ И ДЕЈЛ И ЗАРКОВ СТИГЛИ НА МОНГУ?

ТО ЈЕ БИО ПРВИ ПЕТ РАКЕТОМ СА ЗЕМЉЕ?

ПА, НЕ БАШ...

НИСАМ БИО МНОГО СТАРИЈИ ОД ВАС КАДА СЕ ДЕСИЛО НЕШТО ШТО ЈЕ ЗАПЛАШИЛО СВЕТ?

ПРВИ ПУТ ЈЕ ОПАЖЕНО СА ОПСЕРВАТОРИЈЕ МАУНТ ПАЛОМАР...

ПРОФЕСОРЕ, ОНА ЦИНОВСКА ЗВЕЗДА КОЈУ СТО ВИДЕЛИ СИНОБ... САДА ЈЕ БЛИЖА... И ВЕГА?

ХАЈДРИХ? ТО НИЈЕ ЗВЕЗДА НЕГО ОДБЕРЛА ПЛАНЕТА КОЈА УЛАЗИ У НАШ СУНЕЧЕВ СИСТЕМ? ПРИБЛИЖАВА СЕ ЗЕМЉИ?

УХ, ФЛАШЕ? ТА ПЛАНЕТА ЈЕ ИШЛА ПРЕМА ЗЕМЉИ?

ДА, ВИЛИ? ОНА СЕ ОТКАЧИЛА ИЗ СВОГ СУНЕЧЕВОГ СИСТЕМА...

БИЛА ЈЕ САМО НЕКОЛИКО НЕДЕЉА ОД НАС? СВИ СУ СТАРАЛИ ДА ЈЕ СУДАР НЕИЗБЕЖАН...

... СЕД ДОКТОРА ЗАРКОВАТ НЕКА ОН ТО ИСПРИЧА?

У ТО ВРЕМЕ МОЈА ЖЕНА СЕ ВРАТИЛА НА СВОЈУ ПЛАНЕТУ И ЈА САМ ИЗГУБИО ИНТЕРЕСОВАЊЕ ЗА СВОЈУ РАКЕТУ? АЛИ, КАДА СЕ ПЛАНЕТА ПОЈАВИЛА...

... НАВАТНО САМ ДА ЗАВРШИМ СВОЈ БРОД И ДА УСАВРШИМ ЕКСПЛОЗИВ СПОСОБАН ДА РАЗНЕСЕ ПЛАНЕТУ? РАДИО САМ КАО ОПСЕДНАТ... КОНАЧНО, БИО САМ СПРЕМАН...

ВИ СТЕ, ДОКТОРЕ ЗАРКОВ, ИМАЛИ РАКЕТУ НАТОВАРЕНУ ЕКСПЛОЗИВОМ КОЈИ ЈЕ ТРЕБАЛО ДА УНИШТИ ОДБЕРЛУ ПЛАНЕТУ?

БИО САМ СПРЕМАН ДА КРЕНЕМ У САМОУБИЈАЧКУ МИСИЈУ, КАДА...

... СУ СЕ ПОЈАВИЛИ ФЛАШ И ДЕЈЛ? СПУСТИЛИ СУ СЕ ПАДОБРАНИМА ИЗ НЕИСПРАВНЕ ЛЕТЕЛИЦЕ ПРЕД МОЈУ ЛАБОРАТОРИЈУ? НЕДЕЉЕ РАДА УЧИНИЛЕ СУ МЕ ГОТОВО ЛУДИМ...

ХА-ХА! ДОШЛИ СТЕ ДА МЕ СПРЕЧИТЕ? АЛИ НЕКРЕТЕ! ПЕЊИТЕ СЕ... ОБОЈЕ!

НИСТО ИМАЛИ ИЗБОРА? КАД СТО УЗЛИТЕЛИ, ЗАРКОВ НАМ ЈЕ СВЕ ОБЈАСНИО? ПРИСТАЛИ СТО ДА УПРЕМО ЗА СПАС ЗЕМЉЕ?

ЈЕСТЕ ЛИ СЕ ОНДА СРУШИЛИ НА ТУ ПЛАНЕТУ? ЈЕ ЛИ ЕКСПЛОЗИВ СПАСАО ЗЕМЉУ?

НАША РАКЕТА СЕ СРУШИ-
ЛА НА ПЛАНЕТУ, АЛИ
ЕКСПЛОЗИВ НИЈЕ
ФУНКЦИОНИ-
САО!

НА ВАШУ
СРЕГУ...
АЛИ ШТА
ЈЕ СПРЕЧИ-
ЛО СУ-
ДАР?

ТЕК КАСНИЈЕ СТО
САЗНАЛИ ДА СЕ НА-
УЧНИЦИ ТЕ ПЛАНЕ-
ТЕ, ЗВАНЕ МОНГО,
БИЛИ УСПОСТАВИЛИ
НЕКО АНТИГРАВИТА-
ЦИОНО ПОЉЕ... И ПЛА-
НЕТА ЈЕ ПРОШЛА ПО-
РЕД ЗЕМЉЕ...

ЧУО САМ ПУНО О ЊОЈ, ФЛА-
ШЕ! ЉУДИ - ЛАВОВИ, ЛЕТЕРИ
ЉУДИ И МИНГОВЕ АРМИЈЕ
СТАЛНО ЗА ВАШИМ
ПЕТАМА! ВОЛЕО
БИХ ДА ВИДИМ
ТАЈ СВЕТ!

МОЖДА И ХО-
РЕШ, МАЈК!
МОЖДА У...

КАД СТЕ
ДОСПЕЛИ
ТАМО, ФЛА-
ШЕ, ЈЕ ЛИ
ПЛАНЕТА
И ДАЉЕ ПУ-
ТАЛА КРОЗ
СВЕТИР?

НИЈЕ... ИЗ-
ГУБИЛА ЈЕ
ИНЕРЦИЈУ И
ОСТАЛА У ОР-
БИТИ ОКО
НАШЕГ СУН-
ЦА, КАО НОВА
ПЛАНЕТА
СУНЧЕВОГ
СИСТЕМА!

ШЕСТ ГО-
ДИНА ПОСЛЕ
НАШЕГ ПАДА
МОНГО ЈЕ
СТИГАО ДО
АСТЕРОИД-
НОГ ПОЈАСА
И МИ СТО
УСПЕЛИ ДА
ПОЛЕТИМО
НАТРАГ НА
ЗЕМЉУ!

ХММ, ФЛАШЕ...
ПРОШЛО ЈЕ ШЕСТ
ГОДИНА ОТКАКО
СТО СЕ ВРАТИ-
ЛИ, ЗАР
НЕ?

ДОКТОРЕ
ЗАРКОВ,
КАКВО СЕ
ТО ЗУЈАЊЕ
ЧУЈЕ ИЗ ВА-
ШЕ ЛАБОРА-
ТОРИЈЕ?

ТАМО
НЕШ-
ТО ДИС-
ТА
ЗУЈИ?

КАО ДА ЈЕ СИГНАЛ
СВЕТИРСКОГ СКАНЕ-
РА? ДА ПОГЛЕДА-
МО!

ОВАЈ ПРИЈЕТНИК
ЈЕ У ВЕЗИ СА САТЕЛИ-
ТОМ У ОРБИТИ И ИН-
СТРУМЕНТИ ШАЉУ СИГ-
НАЛ КАД ЗАБЕЛЕЖЕ
НЕОБИЧНЕ СМЕЋЕ?

А КАКО
САЗНАТЕ
КАКВЕ
СУ ТО
СМЕЋЕ?

ЕВО
СЛИКЕ
НА ЕК-
РАНУ
СКАНЕ-
РА!

НЕКА ПЛА-
НЕТА ПРИ-
БЛИЖАВА
СЕ ЗЕМЉИ!
ЗАР ТО НИ-
ЈЕ МОН-
ГО?

АУХ, ФЛАШЕ! ПЛАНЕТА МОНГО
ИДЕ КА ЗЕМЉИ...
КАО И ПРОШЛИ
ПУТ!

ДА, ВИЛИ! ОНДА ЈЕ ОНА
ПУТАЛА, АЛИ САДА СЕ НА-
ЛАЗИ У ПРАВИЛНОЈ ОРБИТИ
И СВАКИХ НЕКОЛИКО ГОДИНА
ПРОБЕ ПОРЕД ЗЕМЉЕ!

ПА ТО ЈЕ ПРИ-
ЛИКА ДА ОДЕ-
МО ТАМО И ВИ-
ДИМО ТЕ ЉУ-
ДЕ-ЛАВОВЕ
И ЛЕТЕРЕ ЉУ-
ДЕ И ШУТСКО
КРАЉЕВСТВО
И МИНГОВУ
ПАЦИ-
ТУ... И...

ПОЛАКО,
МАЈК...

И ЈА БИХ ВОЛЕО ДА
ПОСЕТИМ МОНГО...
АЛИ ОН СЕ КРЕКЕ ОГ-
РОМНОМ БРЗИНОМ!
ДО ТАМО БИ НАМ СА-
ДА БИЛО ПОТРЕБНО
САМО НЕКОЛИКО ДА-
НА... АЛИ БИ НАМ ЗА
ПОВРАТАК БИЛИ
ПОТРЕБНИ МЕСЕЦИ!

НЕ
АКО
БЕЗБРИЖ-
НИ ВИЛИ
ДОБЕ
У СВО-
ЈЕ СТА-
ЊЕ
ЖЕ-
ЉА!

ОХ,
НЕ...
НЕ
ПОЧИ-
ЊИМО
ТО
ОПЕТ!

АЛИ,
ФЛА-
ШЕ!
АКО
САДА
ПРОПУ-
СТИМО
ПРИТИ-
КУ...

О ТОМЕ
НЕМА ГОВО-
РА, ДРУГАРИ!
ЗА ПОВРА-
ТАК ВИ НАМ
ЗАИСТА БИЛО
ПОТРЕБНО
ВИШЕ ПЕСЕ-
ЦИ!

НЕ ВИ, ФЛА-
ШЕ! КАДА
ВИЛИ ЗАМИС-
ЛИ ДА СТО
НЕГДЕ,
ОН-
ДА...

МАЈК,
ДОСТА!
НЕ ПОДСТИ-
ЧИ ВИ-
ЛИ-
ЈА!

ВИЛИ!
ГДЕ
СУ...
ХЕЈ!
ГДЕ СУ
ОСТАТИ?

ВИЛИ!
НЕ-
МОЈ
ОПЕТ
?

ВИЛИ, НЕМОЈ!
ОБЕЉАО СИ ДА
НЕГЕШ СТВАРА-
ТИ НЕВОЉЕ...

У ПРОСТОРИЈИ КОЈА ЈЕ ТРЕНУ-
ТАК РАНИЈЕ БИЛА ПУНА ЉУ-
ДИ...

ДЕЈЛ!
ЗАР-
КОВЕ!
Г-ГДЕ
СТЕ?

ВИЛИ!
ОПЕТ
СИ
ЗА-
МИС-
ЛИО!

ОХ, ФЛАШЕ!
НИСАМ
ПОГАО
НИШТА!

САМО САМ СЛУ-
ШАО ПРИЧУ О
МОНГУ И ПО-
ЖЕЛЕО ДА
САМ ТАМО...
И...

УСПЕО СИ! НА-
ДАМ СЕ ДА БЕШ
ТАКО ДОБРО ЗА-
МИСЛИТИ И НАШ
ПОВРАТАК!

БРАВО,
ВИЛИ!
САМО СИ
ЗАМИСЛИО...
И ЕВО НАС
НА МОН-
ГУ!

ДА, НА МОНГУ
СТОЈ НАДАМ
СЕ ДА СИ СПРЕ-
МАН ДА ЗАМИС-
ЛИШ И НАШ ПО-
ВРАТАК?

ПА... УХ, ФЛАШЕ!
КАД СТО ВЕР ТУ,
МИСЛИМ ДА НАМ
НЕГЕ ШКОДИТИ
ДА ТАМО ПО-
ГЛЕДАМО ОКО-
ЛО? ЈЕ Л'ДА?

ПОШТО ОЧИ-
ГЛЕДНО НЕ ЖЕ-
ЛИШ ДА ЗАМИ-
СЛИШ ПОВРА-
ТАК, ИЗГЛЕ-
ДА ДА БЕМО
ТАМО
ОСТАТИ...

... ТРЕБА ДА ВИДИ-
МО У КОМ СТО ДЕ-
ЛУ МОНГА... НАДАМ
СЕ ДА ЈЕ ПРИ-
ЈАТЕЉ-
СКИ!

НИСАМ
БАШ СИГУ-
РАН ГДЕ СТО...
АЛИ ОНЕ ПЛА-
НИНЕ МИ ИЗ-
ГЛЕДАЈУ ПОЗ-
НАТО?

НЕ ВИДИМ НИКАК-
ВО НАСЕЉЕ! БИГЕ
БОЉЕ ДА СЕ ПОП-
НЕМО И ОСМОТ-
РИМО ОКО-
ЛИНУ!

ЗАРКОВЕ, ПОВЕДИ
ДЕЈЛ И ЗАРУ ДО
ОНОГ ВРХА! ЈА
ЋУ СА ДЕЧАЦИМА
ОВУ-
ДА!

САДА СТО НА
МОНГУ, ФЛА-
ШЕ, А НИГ-
ДЕ НИ ЗНАКА
О КРАЂЕВ-
СТВИМА О КО-
ЈИМА СТО
СЛУШАЛИ?

МОЖДА
РЕМО НЕШ-
ТО ВИДЕ-
ТИ КАД СЕ
ПОПНЕ-
МО?

ФЛАШЕ?
П-ПАЗИ-
ТЕ?

ЗАСЕДА?
А МИ СТО
НЕНАДОРУ-
ЖАНИ?

БЕЖИ-
МОУ
Х-ХЕЈ?

ОПКОЉЕНИ
СТО?

ФЛАШЕ?
УПОМО?

СТИ-
ЖЕМ,
МАЖ?

ФЛАШЕ?
ПАЗИТЕ?

ЗАБОРАВИЛИ СТЕ
ДА САМ ЈА СТАРИ
БАЧАЧ?

БРАВО, БУМ
-БУМЕ? БАШ
СИ ГА СТРЕ-
ФИО?

ВИЛИ?
БРАНИ
СЕ?

ВИЛИ? НЕМОЈ
САМО СТАЈА-
ТИ?

ОТИ, ВИЛИ ЈЕ САМО ТРЕП-
ЊО И НАПАДАЧИ СУ СЕ
УКОЧИЛИ...

ТА-КО? ОВИ РЕ
САД БИТИ МИР-
НИ?

БИЛО МИ ЈЕ
ЖАО ДА ПРЕКИ-
НЕМ ОНАКО ЛЕ-
ПУ БОРБУ?

НА
ТРЕП-
ТАЈ
ОЧИЈУ
ВРЕМЕ
КАО
ДА
ЈЕ
СТА-
ЛО... И
ВИЛИ
ЈЕ РА-
ЗОРУ-
ЖАО
БАН-
ДУ...

ОВО ЈЕ САМО
ИЗЈЕДНАЧЕЊЕ
СНАГА? САДА
МОЖЕМО
ДА НАСТА-
ВИМО?

КАСНИЈЕ, У ПАЛАТИ СКРИВЕ-
НОЈ У ВЕЛИКОЈ ПЕРИНИ...

ШТА ТО ВИДИМ
У КРИСТАЛИНОЈ КУП-
ЛИ? МОЈЕ ЧУВА-
РЕ УХВАТИЛА ЈЕ
ГРУПА ДЕЧАКА
И ВИСОКИ ПЛАВИ
ПУШКАРАЦ?

ШТА? ПА ТО ЈЕ ФЛАШ
ГОРДОН? ВРАТИО СЕ НА
МОНГО... ОХО? КАКВА ПРИЛИ-
КА ДА КРАЂИЦА АЗУРА ИЗ-
РАВНА СТАРЕ РАЧУНЕ?

Н-НЕ?
СКТОНИ
ИХ, КРА-
ЉИЦЕ
АЗУ-
РА?

ПОСТАО
СИ КУКА-
ВИЦА,
ФЛАШЕ?
ЈЕДНОМ
НИСИ
ХТЕО
ДА БУДЕШ
МОЈ КРАЉ...
А САДА
РЕШ БИТИ
МОЈ РОБ?

БИГУ?
САМО ИХ
СКТОНИ?

ЕВО... НЕМА ИХ ВИШЕ?
А САДА РЕШ МИ ПОМОЋИ ДА
УНИШТИМ ТВОЈ ПРИЈАТЕЉА
ПРИНЦА БАРИНА И УЗДИГНЕМ
СЕ НА НЕГОВОМ ПЕПЕЛУ?

БАРИНА?
Н-НЕ? НЕ МО-
ГУ ДА ПО-
ВЕДИМ БА-
РИНА?

Дал
БАРУ
1-25

ПОД УТИЦА-
ЈЕМ ДРОГЕ,
ФЛАШ ЈЕ ПО-
СТАО ОРУЖЕ
У РУКАМА
КРАЉИЦЕ
АЗУРЕ...

А САДА, ПИ-
ШИТ ПРИНЦ БА-
РИН НЕБЕ ОК-
ЛЕВАТИ ДА ТИ
ДОБЕ У ПО-
МОЋ? КАЖИ
МУ ДА ДОБЕ
САМ ИЛИ
РЕШ УМРЕ-
ТИ...

КАЖИ ДА ТЕ ЈЕ УХВАТИО ИМ-
ПЕРАТОР
МИНГ...

МИНГ?
АЛИ, ОН ЈЕ
ПРТАВ? УБИЈЕН
ЈЕ КАД ЈЕ МОНГО
ОСЛОБОДЕН?

ДА... У ПО-
БУНИ КОЈУ СТЕ
ВОДИЛИ ТИ
И БАРИН?
АЛИ ЈА САМ
ЈОШ ЖИВ ДА
ОСВЕТИМ
ОЧЕВУ СМРТ...
И ОНОВИМ
ДИНАСТИЈУ
МИНГ?

Дал
БАРУ
1-26

КАКВА
ЈЕ ОВО
ТАСКА-
РАДА?
МИНГ НИ-
ЈЕ ИМАО
СИНА?

НИЈЕ
ИСТИНА?
МОЈ ОТАЦ
ЈЕ ПРЕД-
ВИДЕО
ДА МО-
ЖЕ ДА БУ-
ДЕ ПОРА-
ЖЕН? А
ЈА САМ
ТАЈНО
ВАСПИТА-
ВАН ДА ОБ-
НОВИМ ДИ-
НАСТИЈУ
МИНГ?

САДА СА
КРАЉИЦОМ
АЗУРОМ,
СПРЕМАН САМ
ДА ЗБАЦИМ
БАРИНОВ
СЛОБОДНИ
САВЕТ МОН-
ГА... И ДА
СЕ ОСВЕТИМ
ОЧЕВИМ НЕ-
ПРИЈАТЕЉИ-
МА... ПРЕ СВЕ-
ГА ТЕБИ И
ПРИНЦУ
БАРИНУ?

Дал
БАРУ
1-27

А ТИ РЕШ НАМ
ПОМОЋИ, ДРАГИ
ФЛАШЕ? НАПИСА-
РЕШ ПИСМО КОЈЕ
ЋЕ БАРИНА ДОВЕ-
СТИ ПРАВО У НА-
ШЕ РУКЕ?

А АКО ОД-
БИЈЕМ?

НЕМАШ
ХРАБРОСТИ
ЗА ТО?
ХОРЕШ
ЛИ ДА ОПЕТ
ПОЗО-
ВЕШ
ЧУДО-
ВИШ-
ТА?

ТО ЈЕ ВЕР БО-
ЉЕ? ГЛАСНИК
ДО ТРАКА СТИГНУ
ШУМСКО КРАЉЕВ-
СТВО И ПРЕДАТИ
ПИСМО
БАРИНУ?

А
КАДА
ДОБЕ
ДА СПА-
СЕ
ПРИЈА-
ТЕЉА...
АХХХ...
МИНГ
ЋЕ ГА
ШЧЕ-
ПА-
ТИ?

1-28

ЗА ТО ВРЕМЕ, ПРЕД УЛАЗОМ
У ПЕРИНУ...

СИГУРАН САМ
ДА ЈЕ ЈЕДНА
ОД ОВИХ ПЕ-
РИНА УЛАЗ У
АЗУРИНО
КРАЉЕВ-
СТВО?

ПОТРЕБНА
НАМ ЈЕ ПО-
МОЋ, А
ШУМСКО
КРАЉЕВСТВО
ЈЕ ДА-
ЛЕКО?

ЗНАШ,
ФЛАШЕ,
ГОДИНАМА
САМ СЛУШАО
ЛЕГЕНДЕ О
ТВОЈОМ ЈУНАШ-
ТВУ. А СА-
ДА ЈА...

... МОГУ ДА
УРАДИМ ОНО
ШТО СВЕ АРМИ-
ЈЕ МОРА ОЦА НИ-
СУ УСПЕЛИ? УЗ-
МИ ОВАЈ МАЧ...

МИНГ, НЕ?
ОН ЈЕ ДРОГИ-
РАН? ПОТРЕ-
БАН НАМ
ЈЕ ОВА-
КАВ?

ДРАГА
АЗУРА,
НЕ БРИ-
НИ! ОС-
ТАВИ КУ
У НЕЊОЈ
ЈОШ
МАЛО
ЖИ-
ВО-
ТА!

ДОБИ,
ФЛАШЕ!
КАЖУ
ДА СИ
УМЕО
ДА УКРА-
ТИШ МА-
ЧЕВЕ СА
ДЕСЕТО-
РИЦОМ
ОД-
ЈЕД-
НОМ?
ПОКАЖИ
МИ САД...

МИНГ, СТАНИ!
... У НЕЊОЈ
НЕМА ЈЕ-
ЉЕ ЗА БОР-
БОМ?

ХА! ВИДЕТЕМО!
ЧАК И УПЛАШЕНИ
МИШ БОРИ СЕ ДА
БИ ИЗБЕГАО
СМРТ!

Н-НЕ!
НЕМОЈ!

НЕ! НЕКУ
БОРБУ? НЕКУ
ДА УПРЕМ?
ПУСТИ МЕ!
МОЛИМ ТЕ!

ХА-ХА!
ПОГЛЕДАЈ
ГА? МО-
НИ ФЛАШ
ГОРДОН
БЕЖИ...
КРИЈЕ СЕ...
НВИТИ КАО
ЖЕНА!

МИНГ,
СТАНИ!
ОН БЕЖИ
ЗБОР
ДРОМЕ,
А НЕ ЗБОР
ТВОЈА
МАЧА?

ЈОШ БОЉЕ,
АЗУРА? ИЗГЛЕ-
ДА СЕ ТВОЈА
СТАРА ОСЕ-
ЉАЊА ПРЕМА
НЕЊОЈ ПОНОВО
БУДЕ?

ЧАК И У
СТРАХУ, ОН
ТИ ЈЕ РА-
ВАН!

А, ТАКО? ОНДА
ИМАМ ТВОЈУ ДОЗ-
ВОЛУ ДА ОЗБИЉ-
НО НАСТАВИМ ИГ-
РУ?

ТИ, КЛОВ-
НЕ! ВРА-
ТИ СЕ!

ХА-ХА-ХА!
ЈА СЕ
ЗАБАВ-
ЉАМ...
АЛИ НИ-
ЈЕ ФЛАШ
ТАЈ КО-
ЈИ ИЗИ-
ГРАВА
ПЛАКДИ-
ЈАША?

БЕЖИ, ФЛА-
ШЕ ГОРДОНЕ!
ХА-ХА!
БЕЖИ...

НЕ МОЖЕШ
СЕ ВЕЧНО
КРИТИ!

Н-НЕ!
ПЛАШ-
БУ?

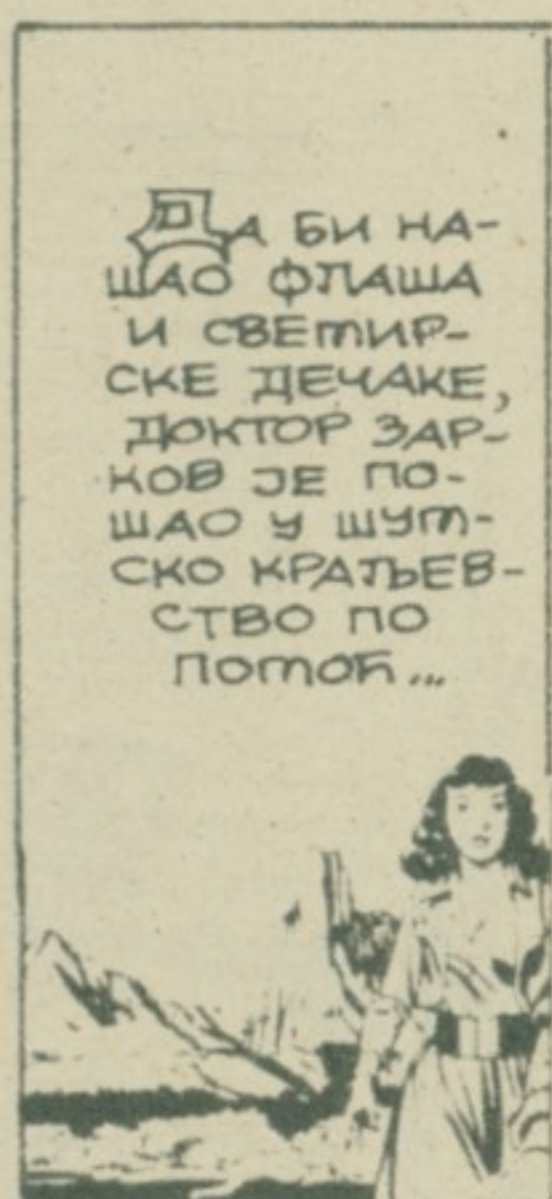

ФЛАШ
СЕ СРУ-
ШИО
НА ПОД
И ОСТАО
ДА ПЕ-
ЖИ ОША-
ТУБЕН
...

А САДА,
КЛОВНЕ...

МИНГ! ТИ, БУДА-
ЛО! СКЛОНИ ТАЈ
МАЧ! ЗБОР СВОЈЕ ПРЖ-
ЊЕ ПОКВАРИКЕШ
НАШЕ ПЛАНОВЕ О
КРАЉЕВ-
СТВУ!

КАД НАМ
ПОСТУЖИ
ДО КРАЈА,
БИЋЕ
ТВОЈ!

ДА БИ НА-
ШАО ФЛАША
И СВЕТИР-
СКЕ ДЕЧАКЕ,
ДОКТОР ЗАР-
КОВ ЈЕ ПО-
ШАО У ШУМ-
СКО КРАЉЕВ-
СТВО ПО
ПОМОЋ...

ЈОШ ДВА ДА-
НА ПЕШАЧЕЊА,
ДЕЈЛ? АЛИ СА-
МИ И БЕЗ ОРУЖЈА
ТЕШКО БИСТО
ПОМОГЛИ ФЛА-
ШУ!

ДОК-
ТОРЕ
ЗАРКОВ?
КАК-
ВЕ СУ
ОНО
ПТИ-
ЦЕ?

ДЯТЕКО СУ...
ХИМ! ЧЕКАЈ,
РЕЈЕ! ТО
НИСУ
ПТИЦЕ...

... НЕГО ЕСКА-
ДРИЛА ЛЕТЕРИХ
ЉУДИ... ОБРУША-
ВАЈУ СЕ НА
НАСТ!

ДОКТОРЕ
ЗАРКОВ! ТИ ЛЕ-
ТЕРИ ЉУДИ СУ
НАОРУЖА-
НИ!

ПО-
ЛА-
КО,
РЕ-
ЈЕ...

ПОЗДРАВ
ЛЕТЕРИХ ЉУ-
ДИМА! ЈА
САМ ДОКТОР
ЗАРКОВ,
ПРИЈАТЕЉ
ФЛАША ГОРДО-
НА! ПОТРЕБНА
НАМ ЈЕ ВАША
ПОМОЋ!

ОПРОСТИТЕ, АЛИ
ПРВО МОРАМО ДО
ШТАБА СЛОБОДНОГ
САВЕТА У ШУМСКОМ
КРАЉЕВСТВУ, РАДИ
ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ?

ШТО
БРЖЕ,
ТО БО-
ЉЕ,
КАПЕ-
ТА-
НЕ!

ПОЗВАО
САМ ХЕЛМИО-
КАБ, ДОКТО-
РЕ ЗАР-
КОВ!

ЕНО, ПРИ-
БЛИЖА-
ВА СЕ, КА-
ПЕТАНЕ!

МОЖЕТЕ УЖИ,
ДОКТОРЕ! МИ
ЉЕМО ВАС ПРА-
ТИТИ!

САМО БРЗО!
АКО ЈЕ ФЛАШ
У РУКАМА
АЗУРЕ, ПОМОЋ
НАМ ТРЕБА
ШТО ПРЕ!

После неколико часова...

ЕНО ГАЈ ГЛАВ-
НИ ГРАД СЛОБОД-
НОГ САВЕТА
МОНГА КОЈИМ
ВЛАДА НАШ
ПРИЈАТЕЉ
ПРИНЦ
БАРИН!

ТО ЈЕ ВЕЛИ-
ЧАНСТВЕНО,
ОЧЕ! ГРАД
СТО МЕТАРА
ВИСОКО У
ЦИНОВСКИМ
КРОШЊА-
МА!

ДА, ЗАРАТ
ТО ЈЕ АРБОРИ-
ЈА, ШУМСКО
КРАЉЕВСТВО
ПРИНЦА БАРИ-
НА, ЈЕДИНОГ
ЧОВЕКА КОЈИ
МОЖЕ ДА ОС-
ЛОБОДИ
ФЛАША
И ДЕЧА-
КЕ...

... СА УЈЕДИЊЕНИМ
АРМИЈАМА СЛОБОД-
НОГ САВЕТА!

Дотле, у сазли слобод-
ног савета...

... ОВИ ИЗВЕШ-
ТАЈИ ДОКА-
ЗУЈУ ДА КРА-
ЉИНА АЗУ-
РА ПОДСТИ-
ЧЕ ОКУПЉА-
ЊЕ ВОЈСКИ
НЕКИХ НАЦИ-
ЈА, БАРИ-
НЕ!

ДА, ВУЛТАНЕ!
ЈОШ НИЈЕ БИЛО
НИКАКВОГ КРШЕ-
ЊА УГОВОРА! МО-
РАМО ПАЗИТИ ДА
НЕ ИЗАЗОВЕМО СВЕ-
ОПШТИ РАТ!

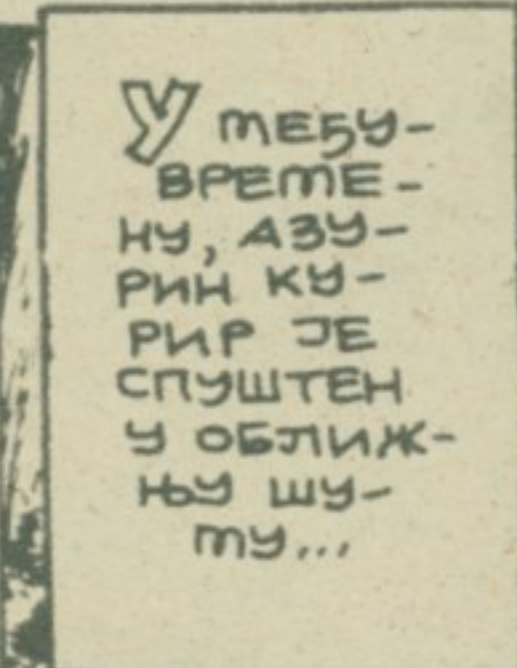
БАРИНЕ!
ПРИНЦЕ БА-
РИНЕ!

ДОКТОРЕ
ЗАРКОВУ ДЕЖЛУ!
НЕ МОГУ ДА ВЕ-
РУЈЕМ ДА СТЕ
ПО НОВО НА МОН-
ТУ? АЛИ, ГДЕ
ЈЕ ФЛАШ?

ЗАРОБЉЕН... У БЛИЗИНИ
ПЕРИНС-
КОГ ГРАДА
КРАЉИЦЕ
АЗУРЕ,
ЗАРЕД-
НО СА
ТРИ ДЕЧА-
КА?

ЗАРОБЉЕН?
КАКО? КАДА?
АЛИ, МОРА ДА СТЕ
ГЛАДНИ... ИСПРИЧА-
БЕТЕ МИ СВЕ ДОК
БУДЕТЕ ЈЕЛИ?

У МЕЂУ-
ВРЕМЕ-
НУ, АЗУ-
РИН КУ-
РИР ЈЕ
СПУШТЕН
У ОБЛИЖ-
ЊУ ШУ-
ТУ...

ПРВО
ДА
УКЛО-
НИМ
СТРА-
ЖА-
РА...
А ОНДА
ДО БА-
РИНОВЕ
ПАЛАТЕ!

СТАНИ,
СТРАНЧЕ!
КАКАВ
ПОСАО
ИМАШ
У АРБО-
РИЗИ?

ЕВО ПА-
ПИРА...
ТО ЈЕ
ПИТАЊЕ
ЖИВО-
ТА...

... И СПРТИ?

КАСНИЈЕ, У ПАЛАТИ...

СИГУРАН
САМ, БАРИ-
НЕ? ФЛАШ
И ДЕЧА-
ЦИ СУ
ЗАТВОРЕ-
НИЦИ КРА-
ЉИЦЕ
АЗУРЕ?

АЛИ, НЕМА-
МО ДОКАЗЕ,
ЗАРКОВЕ!
СТАЊЕ
ТРУПА ЗНА-
ЧИЛО БИ
РАТ? ЛИЧ-
НО ЈУ ПО-
ВЕСТИ СА-
МО ЈЕДНУ
ГРУПУ?

БАРИНЕ!
ПА-
ЗИ?

ГЛАСНИК
ЈЕ ИШЧЕ-
ЗАО? ШТА
ПИ-
ШЕ?

ПИСТО...
ОД
ФЛА-
ША?

ОН ЈЕ У
РУКАМА
КРАЉИЦЕ
АЗУРЕ И
МИНГОВОГ
СИНА?
ЗА ОТКУП
ЖЕЛЕ
МЕНЕ?

БАРИНЕ!
НЕГЕШ ВАЉ-
ДА... САМ?

ХОКУ, ЗАРКО-
ВЕ! АКО НЕ
ОДЕМ САМ И
БЕЗ ОРУЖЈА...
УБИЈЕ
ФЛА-
ША?

АЛИ, КАДА
ИМ ДОБЕШ У
РУКЕ, ШТА ЋЕ
ИХ СПРЕЧИТИ
ДА НЕ УБИЈУ
ОБОЈИ-
ЦУ?

НЕ ЗНАМ...
АЛИ НЕ МО-
ГУ ПУСТИТИ
ДА ФЛАШ
УМРЕ?

У АЗУРИНОЈ ПАЛАТИ...

ХО-ХО,
ФЛАШЕ!
КЛЕЧИ ПРЕД
ИМПЕРАТО-
РОМ МИН-
ГОМ? ОЧИ-
ТИ МОЈЕ
ЧИЗМЕ ИЛИ
БЕШ ОКУСИ-
ТИ ОВАЈ
БИЧ?

ХРАБРИ МИНГ!
ВОЛЕЛА БИХ ДА
САМО МАЛО ОС-
ЛОБОДИМ ФЛАША
ДРОГЕ, ДА БИХ ВИ-
ДЕЛА СТРАХ У
ТВОЈОМ КУКАВИЧ-
ЈЕТ СР-
ЦУ...

КАПЕТАНЕ СОЛАС? УЗ-
БУДИТЕ СВЕ СТРАЖАР-
СКЕ ПОСТАЈЕ? У АРБО-
РИСИ СЕ НАЛАЗИ ШПИЈУН
ИЗ ЗЕМЉЕ ЦАРОЛИЈА? ЕЛО
КИРАЈТЕ СВЕ ИЗЛАЗЕ?

РАЗУМЕШ,
ПРИНЦЕ
БАРИНЕ?

УСКОРО, У ЈЕДНОЈ ПОСТАЈИ
ИЗВАН ГРАДА ...

КАПЕТАН СОЛАС
ДОВЕ ПОСТАЈУ ЧЕТР-
НАЕСТ? ЗАУСТАВИТЕ
СВЕ СТРАНЦЕ? ДА ЛИ
МЕ ЧУЈЕТЕ? ЗАВИ-
ТЕ СЕ?

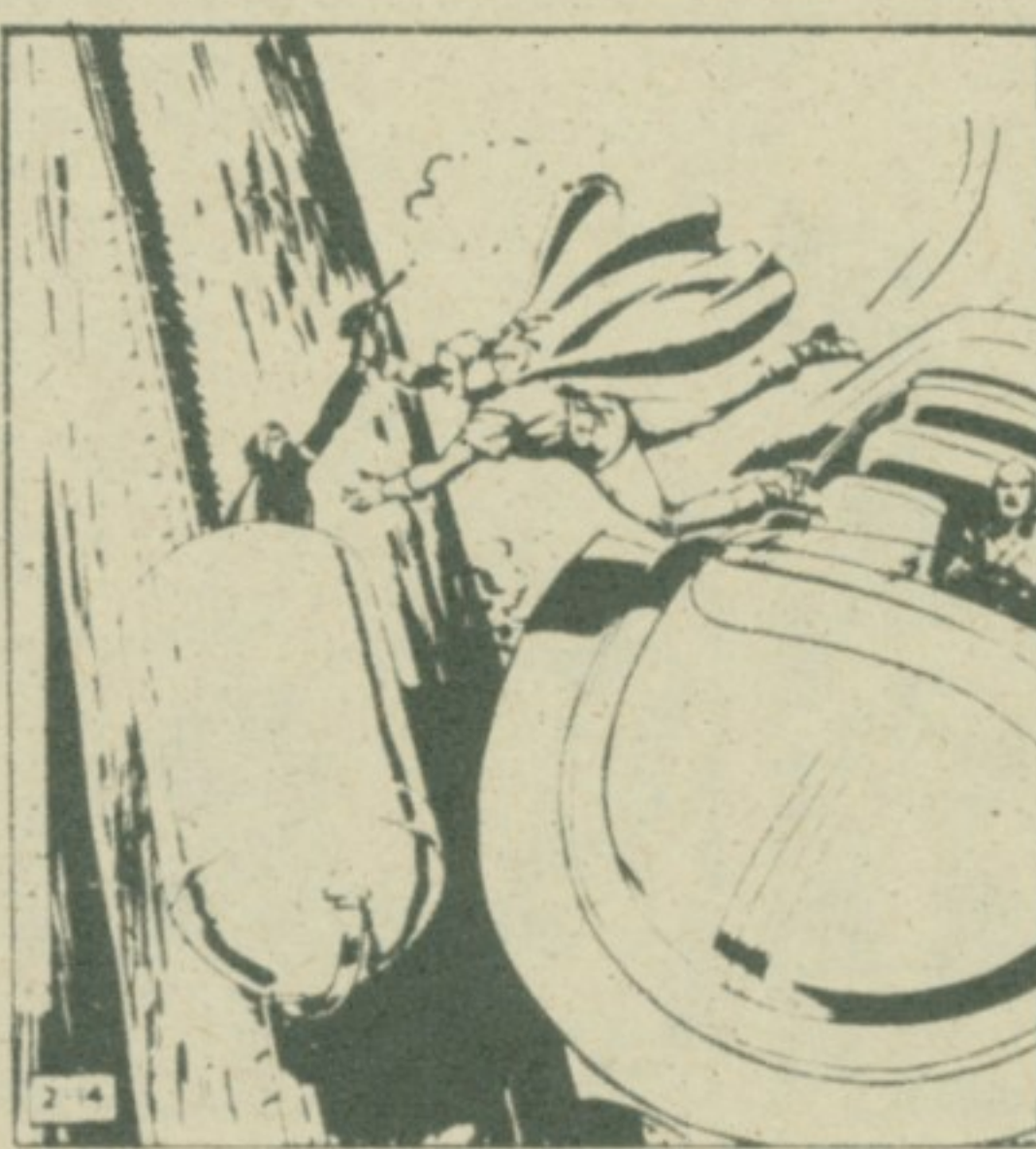

ТАМО НЕШТО НИ-
ЈЕ У РЕДУ? ПО-
КРЕНИТЕ ТАЈ
ХЕЛМОКЕ?
БРОЈ!

ПОСТАЈА
БРОЈ ЧЕТР-
НАЕСТ,
КА-
ПЕ-
ТА-
НЕ?

ЕНО НА-
ШЕГ ЧОВЕ-
КА? ИДЕ
ЛИФТОМ?
ЗАУСТАВИМО
ГА?

ЕВО, НАРЕД-
НИЧЕ?
ВАШ ЈЕ?

РАЗУМЕШ,
КАПЕТАНЕ?
ТО ЋЕ ГА СТИ-
РИТИ НЕКО
ВРЕМЕ?

УХВАТИЛИ
СТО ШПИЈУНА,
ПРИНЦЕ?
СРЕДНО ЈЕ
ЈЕДНУ
НАШУ ПО-
СТАЈУ?

ОДЛОЖИТЕ-
МО СУБЕЊЕ,
КАПЕТАНЕ
СОЛАС, ДОК ГА
НЕ ИСКОРИСТИ-
МО? ВОДИТЕ ГА
У ЛАБОРАТО-
РИЈУ?

ПРЕНОС ЛИЧ-
НОСТИ, ГОСПО-
ДИНЕ?

ДА...

КО
ЈЕ У
ПИТА-
ЊУ?

ЈА, КАПЕТАНЕ?
УМЕСТО ЊЕГА ЈА
ИДЕМ У ЗЕМЉУ
ЦАРОПИ-
ЈА?

ПСИХОСКОП СНИ-
ГА СВЕ БЕЛИЈЕ
ТЕМОРИЈЕ И СВЕ
ОСОБИНЕ ЛИЧНОС-
ТИ ШПИЈУНА, И
УСАЂУЈЕ ИХ У УМ
ПРИНЦА
БАРИНА?

И ТАКО ЋЕ
БАРИН БИТИ
У СТАЊУ ДА
ПРЕУЗМЕ
ЛИЧНОСТ
ЗАТВОРЕ-
НИКА?

КАДА СТРУЧЊАЦИ
ЗА ШПИЈКУ УЧИНЕ
СВОЈЕ, ПРИНЦ ЋЕ
МОЋИ ДА ОБТАНЕ
ЧАК И ШПИЈУНО-
ВУ ПОРОДИ-
ЦУ?

КАСНИЈЕ ...

БАРИНЕ?
ШПИЈКА ЈЕ
САВРШЕНА?
ЈАКО БЕШ
УКИ У ПА-
ЛАТУ КРА-
ЉИЦЕ АЗУРЕ?

ЗАТВОРЕНИКО-
ВА ТЕМОРИЈА ЈЕ
ИСПРАЖЊЕНА? СА-
ДА ЋЕМО ГА ПОС-
ЛАТИ АЗУРИ И
МИНГУ... ОН ЋЕ КАО
ПРИНЦ БАРИН УКИ
У ЗАМКУ ПОСТАВ-
ЉЕНУ МЕНИ?

ПРЕРУ-
ШЕН У
АЗУРИ-
НОГ КУ-
РИРА,
ПРИНЦ
БАРИН
ЈЕ УШАО
У ГРАД ...

ЈЕСИ ЛИ
СИГУРАН
ДА ЈЕ
ПРИНЦ
БАРИН
ЛИЧНО
ПРИМИО
ПОРУКУ,
ЏЕДО?

ЈЕШЧИО
ДА ЈУ
ЈЕ ПРО-
ЧИТАО,
КРАЉИ-
ЏЕ?

МИНГ? СВЕ ЈЕ
СПРЕМНО? ТРАК
ПАДА? БАРИН БИ
ТРЕБАЛО ДА УСКО-
РО СТИГНЕ?

МИ ГА
ЧЕКА-
МО?

ЕНО
ГА,
МИНГ?
НОСИ
БЕЛУ
ЗАСТА-
ВУ?

ЧЕКАЈТЕ
ДА ПРИДЕ?
КАД СЕ УБЕРИ-
МО ДА ГА НИ-
КО НЕ ПРАТИ,
УХВАТИТЕ
ГА?

ЧУЈТЕ МЕ?
ЈА САМ ПРИНЦ
БАРИН? САМ
САМ И НЕ-
НАОРУ-
ЖАН?

УХВАТИ-
ТЕ ГА?

НЕМА
СКРИ-
ВЕНОГ
ОРУЖ-
ЈА?

У РЕДУ, МИНГ?
УХВАТИО СИ
МЕ ... А САДА
ИСПУНИ ПО-
РОДБУ И ПУС-
ТИ ФЛАША?

ПОРОДБУ? ТИ
БИ СЕ ПОГАЂАО СА
ИМПЕРАТОРОМ?
УЗЕО И ТЕБЕ И
ФЛАША И ЈОШ ХИЉА-
ДУ ДРУГИХ ДА НАПЛА-
ТИМ ПРЕСТО КОЈИ
СТЕ МИ УКРАЛИ?

ТЕК СТО ПО-
ЧЕЛИ С ТОБОМ,
БАРИНЕ? УСКО-
РО БЕМО УЗЕТИ
И ТВОЈЕ
КРАЉЕВ-
СТВО?

МИНГ
И АЗУРА
НЕ ЗНА-
ЈУ ДА
СУ УХ-
ВАТИЛИ
ВЛАСТИ-
ТОР ШПИ-
ЈУНА
КАО
ПРИНЦА
БАРИ-
НА ...

ДОТЛЕ ЈЕ БАРИН УШАО
У ПАЛАТУ ПРЕРУШЕН
У АБУТАНТА ...

ЏЕДО?

ДА, МОЈА
ПЛЕМЕ-
НИТА
КРАЉИЏЕ?

ВРЕМЕ ЈЕ ЗА ЗА-
ТВОРЕНИКОВУ ВЕ-
ЧЕРУ? ЗНАШ КАКО
РЕШ ЈЕ ПОБОЉША-
ТИ?

ДРОГОМ,
МО-
ЈА
КРА-
ЉИ-
ЏЕ?

ПРЕРУШЕНИ ПРИНЦ БАРИН
СТИГАО ЈЕ ДО ТАМНИЦЕ ФЛАША
ГОРДОНА ...

ЈА БУ ОДНЕТИ
ЗАТВОРЕНИКУ ХРА-
НУ?

РАЗУ-
МЕШ,
КАПЕТА-
НЕ ЏЕ-
ДО?

А САДА, ДРАГА КРА-
ЉИЏЕ, ПОБОЉШАЈ
ФЛАШОВУ ХРАНУ ... АЛИ
НЕ ДРОГОМ, НЕРО ПРО-
ТИВОТОВОГ КОЈИ САМ
"ПОЗАЈМИО" СА ТВО-
ЈЕ ПОЛИ-
ЦЕ?

К-КО ЈЕ
ТО?

ВОЛЕО БИХ ДА
ТИ ПОГУ РЕГИ ИС-
ТИНУ, ФЛАШЕ, АЛИ
НЕ САДА ... КАД БУДЕ
ВРЕМЕ ...

Н-НЕ, МО-
ЛИТ ВАС?
НИСАМ
ГЛА-
ДАН?

ЈЕДИ ТО
ИЛИ БУ ТИ
СИЛОМ
САСУТИ
У ГР-
ЛО?

ДОБ-
РО?
ЈЕШ-
БУ?

ЖАО МИ ЈЕ,
ФЛАШЕ... ВО-
ЛЕО БИХ ДА
ТИ КАЖЕМ
ДА САМ ЈА
ТВОЈ ПРИЈА-
ТЕЉ БАРИН... И
ДА САМ ТУ ДА
ТИ ПОМОГНЕМ...

АЛИ МОРАМ
ОВАКО СВЕ-
ДОК ТИ ПРО-
ТИВОТРОВ НЕ
ПОВРАТИ ХРАБ-
РОСТ?

ОХ...
КРАЉИ-
ЦЕ АЗУ-
РА?

ЈОШ СИ ТУ, ЈЕ-
ДО? НИСИ ВАЉ-
ДА ЛИЧНО НА-
ХРАНИО ЗАТВО-
РЕНИКА?

ХОБУ ДА ОСТА-
НЕМ НАСАМО
СА ЗАТВОРЕ-
НИКОМ? НЕ ПУШ-
ТАЈ УНУТРА
НИКОГ, ЈЕДО?
ЧАК НИ
МИНГА?

БИКЕ
ТА-
КО,
КРА-
ЉИ-
ЦЕ?

ШТЕТА ШТО ЈЕ
МОЈ ВЕРНИ КАПЕ-
ТАН САЗНАО ЗА ОВУ
ПОСЕТУ... ТО ЋЕ
РА КОШТАТИ
ЖИВОТА...

ДРАГИ ФЛАШЕ?
САДА
СТО
СА-
МИ?

ДОБИ, ФЛАШЕ? НЕ
БОЈ СЕ? БАРИН ЈЕ У МО-
ЈИМ РУКАМА... НАШ ПО-
САО ЈЕ ОКОНЧАЊ? ДОШЛА
САМ ДА ТИ КАЖЕМ КО-
ЛИКО МИ ЗНАЧИШ?

ДОБИ, ФЛА-
ШЕ? УЗМИ
МЕ У НА-
РУЧ-
ЈЕ?

РЕЦИ МИ ДА
МЕ ВОЛИШ, ПА
БУ ТИ МОЖДА
ПОШТЕ ДЕТИ
ЖИВОТ?

НЕ ПЛАШИ
СЕ, ДРА-
ГИ...

И НЕБУ, ЈЕ-
ПА ДАМО?
НЕБУ
ВИШЕ?

ДРОГА...
НЕ ДЕЛУ-
ЈЕ ВИ-
ШЕ?

ДА, ДРАГА КРА-
ЉИЦЕ? НЕ ЗНАМ
КАКО... АЛИ
ДРОГА ЈЕ ПРЕ-
СТАЛА ДА ДЕ-
ЛУЈЕ?

ОХ!
МОЛИТ
ТЕ,
ФЛАШЕ,
ПУСТИ
МЕ!

САДА БЕМО
ЗАЈЕДНО
ДО БАРИ-
НА, ПИ РЕШ
НАС ИЗВЕС-
ТИ ОДАВ-
ДЕ?

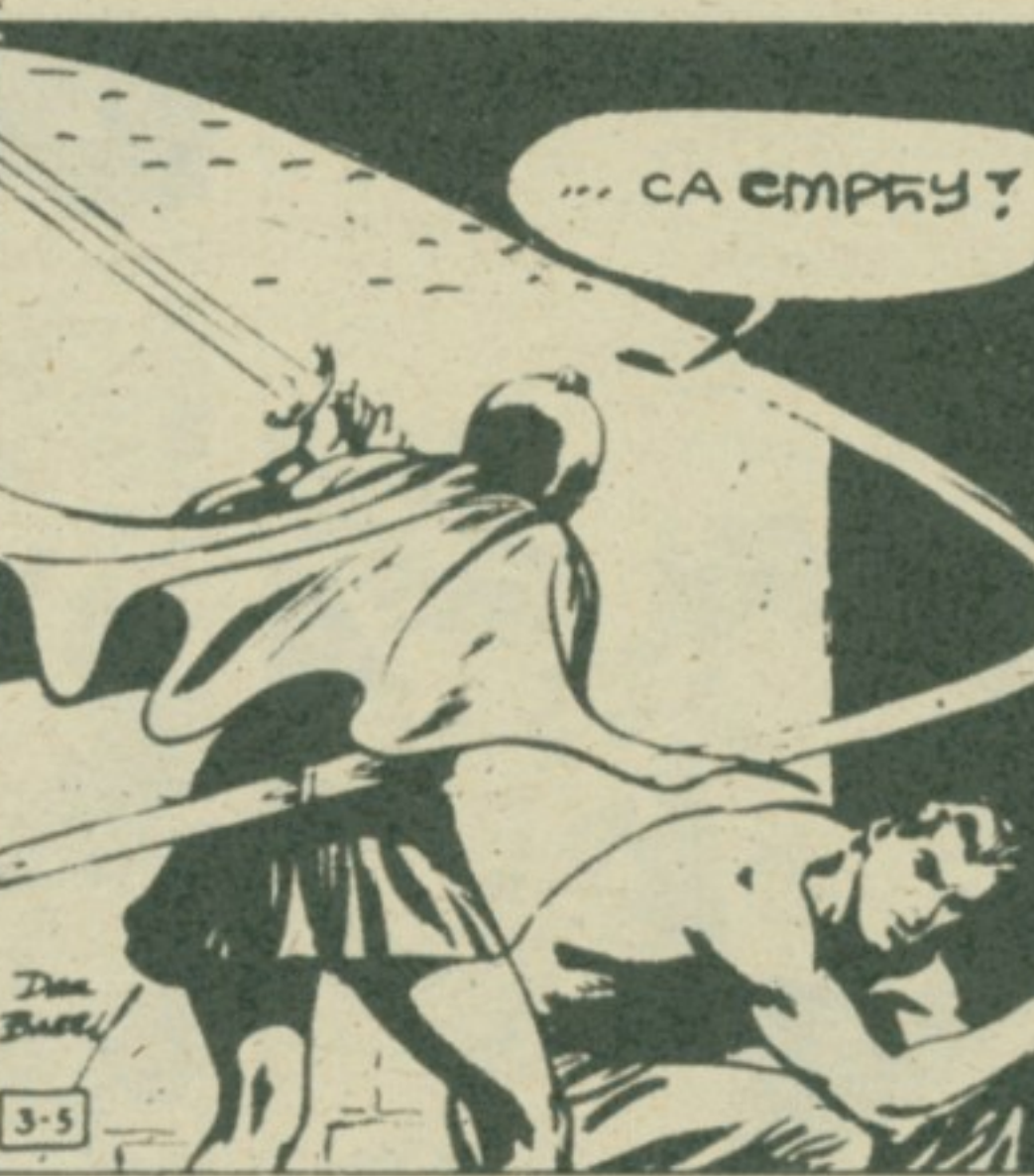
У Р-РЕДУ?
ПУСТИ
МЕ... МО-
ЛИТ
ТЕ?

ОТВОРИ
ВРАТА...
И БЕЗ ТРИ-
КОВА?

НЕМА ТРИКО-
ВА... КУНЕМ
СЕ?

МОЈ
МАЧ
?

ГОДИНАТА
СИ ТРЕНИ-
РАО, МИНГ...
ЈЕ ЛИ
ТО СВЕ?

М-МОЛИМ
ТЕ? НЕ-
МОЈ? ЈА
САМ БЕЗ
ОРУЖ-
ЈА...

И ЈА БУ
ОДВАЦИ-
ТИ СВО-
ЈЕ?

ОВАЈ ПОСАО
ВОЛИМ ДА УРА-
ДИМ... ГОЛИМ
РУКАМА?

БАРИНЕ,
ГДЕ ЈЕ
АЗУ-
РА?

ТИ ЗАВРШИ
СА МИНГОМ,
А ЈА БУ СА
ЊОМ?

УНУТРА, ВОЈ-
НИЧЕ... И МИ-
РУЈ АКО ТИ
ЈЕ ЖИВОТ
МИО?

И ТАКО, КРАЉИЦЕ АЗУРА,
ДРОГА СТРАХА
ЈЕ ОМАНУЛА?
НЕ МОРАМ
ВИШЕ ДА НО-
СИМ ОВУ
МАСКУ?

П-ПРИНЦ
БАРИН?

ДА, АЗУРА?
ЈА САМ
ПРИНЦ БА-
РИН? УМЕСТО
МЕНЕ ЗА-
ТВОРИЛА
СИ СВОЈ
ШПИЈУНА
ЏЕДУ?

М-МО-
ЛИМ ТЕ...
НЕМОЈ
МЕ
ПОВРЕ-
ДИ-
ТИ?

ТИ КАО ДА
СИ ПОРОБЕНА
СОПСТВЕНИМ
ОТРОВОМ... ДРО-
ГОМ СТРАХА?
НЕ, НЕКУ ТИ
НИШТА? УРАДИ-
БЕШ ОНО ШТО
ТИ КАЖЕМ?

Д-ДА?
СВЕ
БУ
УЧИ-
НИ-
ТИ?

ДОБРО? ПОЧНИ ТИМЕ
ШТО БЕШ ОСЛОБОДИТИ
ОВА ТРИ ДЕЧАКА?

ЗА
ТО
ВРЕ-
МЕ...

ХАЈДЕ
МИНГ?
ДИ-
ЖИ
СЕ?

ЗНАЧИ, ИСПУ-
ЦАО СИ СВЕ
СВОЈЕ ТРИ-
КОВЕ? САДА
СТАВИ РУКЕ
ИЗА ВРА-
ТА И ПРИ-
БИ?

ТИ СИ
ЧАСТАН
ЧО-
ВЕК,
ФЛА-
ШЕ...

Н-НЕ
ВИШЕ,
ФЛА-
ШЕ?
ДОСТА
МИ
ЈЕ?

... И ЈА ТЕ ПОЗДРАВ-
ЉАМ?

ЗНАЧИ,
УХВАТИО
СИ МИН-
ГА, ФЛА-
ШЕ?

ЗАХВАЉУ-
ЈУМ ДЕ-
ЧАЦИМА, БА-
РИНЕ? АЛИ,
ГДЕ ЈЕ
БЕЗБРИЖ-
НИ ВИЛИ?

ЧУДНА СТВАР! АЗУ-
РА ЈЕ ДЕЧАЦИМА
ДАЛА ПРОТИВОТРОВ,
ДА ИХ ОСЛОБОДИ
ПАРАЗИШУБЕР ГАСА!
НА ОВУ ДВОЈИЦУ
ЈЕ ДЕПОВАО...

... АЛИ ВИЛИ СЕ НИЈЕ
НИ ПОТЕРИО? НАСТАВИО ЈЕ
ДА СПАВА, НАИЗГЛЕД САВР-
ШЕНО СРЕКАН!

ЗА МЕНЕ ЈЕ ЗА-
ИСТА ВЕЛИКА
ЗАПОНЕТКА ЗАШ-
ТО ЈЕ ВИЛИ ЈОШ
УВЕК ПОД ДЕЈ-
СТВОМ
ГАСА?

ОНО ШТО СЕ
ДОРОДИ ВИЛИ-
ЈУ, ТРЕБА ТА-
КО И ПРИХВА-
ТИТИ? НЕГОВ
УМ ИМА ЧУД-
НЕ МО-
БИ...

... КОЈЕ СЕ НЕ МОГУ
КОНТРОЛИСАТИ... ИЛИ
ПРЕДВИДЕТИ? ОН СА-
ДА ВЕРОВАТНО УЖИВА
У СНУ, ПА НИШТА НЕ МО-
ЖЕ ДА ГА ПРОБУДИ?

МОЈЕ ТРУПЕ УС-
КОРО СТИЖУ ОВАМО? АЗУРА ЈЕ СВОЈОЈ
АРМИЈИ НАРЕДИ-
ЛА ДА ПОЛО-
ЖИ ОРУЖЈЕ?

ИЗВЕСТИО САМ РА-
ДИОМ СЛОБОДНИ
САВЕТ, ФЛАШЕ? МО-
ЈА ВОЈСКА УСКОРО
СТИЖЕ ДО ГРА-
ДА?

КАКО СИ
АЗУРУ НА-
ВЕО ДА ВОЈ-
НИЦИМА
НАРЕДИ
ПРЕДА-
ЈУ?

ОНА ЈЕ ПОД УТИЦА-
ЈЕМ НАПИТКА СТРАХА,
КОЈИ ЈЕ ТЕБИ ДАВА-
ЛА... НИЈЕ СЕ УСУДИ-
ЛА ДА ОДБИ-
ЈЕ?

ПРИНЦЕ
БАРИНЕ,
ВАША
ВОЈСКА
СТИЖЕ?

ДОБИ, МИНГ? ТИ
И АЗУРА ИМАТЕТЕ
ВОЈНУ ПРАТЉУ ДО
ШУМСКОГ КРАЉЕВ-
СТВА? АЛИ НЕ КАО
ЈУНАЦИ НЕГО КАО
МОЈИ ГОСТИ?

КАДА СУ БАРИНОВЕ ТРУПЕ
ЗАПОСЕЛЕ ГРАД...

ЗНАЧИ,
УХВАТИЛИ
СТЕ КРАЉИ-
ЧУ, ГОСПО-
ДИНЕ?

И ЊЕНОГ
ЉУБИТЉА? ДОБРО ИХ ЧУ-
ВАЈ НА ПОВРАТ-
КУ КАПЕТА-
НЕ?

ПОШТО ЈЕ ВОЈНИ КАРАВАН
НАПУСТИО СВЕТ ПЕГИНА...

КАО У СТАРА
ВРЕМЕНА, ФЛА-
ШЕ... ОДБРАНИ-
ЛИ СМО МИР
НА МОНГУ? ХО-
БЕШ ЛИ МАЛО
ОСТА-
ТИ?

МОРАМ
ДА ВРАТИМ
ДЕЧАКЕ НА
ЗЕМЉУ,
БАРИ-
НЕ...

АЛИ, АКО ТО БЕЗБРИЖ-
НИ ВИЛИ НЕ БУДЕ ЖЕ-
ЛЕО, НЕКЕМО МОЊИ НА
ЗЕМЉУ? А ОН ЈЕ ЈОШ
У ТРАНСУ?

У СЛЕДЕЋЕМ ВРОЈУ;
ПОТЕРА ЗА МИНГОМ

ОВО ЈЕ
СИРОТА
ПЕПЕЉУГА У
АЕРОБИЧНОМ
КОСТИМУ...

ОБУЦИ ЗАДНУ ПЕПЕЉУГУ

КОЈУ КЕШ НАЛЕПИТИ НА
КАРТОН ПА ИСЕЦИ. ХАЉИНЕ
НЕ ЛЕПИ НА КАРТОН, САМО
ИСЕЦИ.

... МОРА ДА РАДИ АЕРОБИК
УМЕСТО СЕСТАРА - ЊИХ
ТО МРЗИ.

ОВО СУ ПАКОШЕ СЕСТРЕ
- МАЊЕХИНЕ КЋЕРКЕ

КОМПЛЕТ ЗА
ДИСКАК
- ДОНЕЛА
КУМА
ИЗ
ТРЕ

ОТРЦАНИ
КОМПЛЕТ СА
ПОДВРНУТИМ
НОГАВИЦАМА
ЗА ПРАЊЕ
ВЕША У
МАШИНИ

КЕЦЕЉА
ЗА СВЕ
ПРИЛИКЕ
ОСИМ
ЗА
ДИСКО

МИКСЕР

СКРОМАН
КОМПЛЕТ
- БЛУЗА
ОД
КРПИЦА
СА
КРАТКОМ
СУКЊИЦОМ

ПАТИКА
ЗА
ДИСКО.
ДРУГУ
ЈЕ
ИЗГУБИЛА

И
МИШЦИ
ЉУБИМИ-
ЦА ЗАЉУ-
БАНА ЈЕ У
МАРЈАНА

СТАВАКИЦА
ОД КУХИЊ-
СКИХ
КРПА

ПУЛОВЕР
ЗА
ЧЕПАЊЕ
ДРВА

КОЖНИ РАМ

ПЕПЕЉУГИН ИДОЛ
- ДИСК ЏОКЕЈ
МАРЈАН У БРЕЖКДЕНС
ПОЗИ

ДУТИ ПРЕЈАЦИ НОСЕ СЕ
ПРИ ПРАЊУ ВЕША У МАШИНИ
КАД ЈЕ ХЛАДНО

МАЊЕХИНА
РУКА НАРЕЋУ-
ЈЕ ПЕПЕЉУГИ
ДА МИКСИРА

ПАТИКА КОЈУ ЈЕ
НАШАО ДИСК ЏОКЕЈ
МАРЈАН

ЧЕКАЈУТИ

СУРОВИ

ЗАКОН

НЕКОГ

ДРУГОГ

ВРЕМЕНА

Село Зогање. Шест километара асфалта од Улциња, три до Бојане, границе с Албанијом. У њему кућа Кућевића, заправо четири куће. Браћа су се пре неку годину поделила. Мало је једна кућа за двадесет двоје чељади. Све четири су једна до друге, не можеш прићи једној да те не виде из друге. Неопажен не можеш ни до штале, гараже, радионице, у воћњак; нигде ближе од стодвеста метара. Докле, отприлике, метак не промашује.

Око куће Кућевићи су донедавно имали и зид, други по реду, први им срушио земљотрес. Сами су га разградили, били им потребни бетонски блокови. На изглед, не живе лоше: у кући модеран намештај, у дворишту три аутомобила и камионет, млади у „џинсу“...

Кућевићи су у кућном притвору. Петнаестог септембра навршило се пуних деветнаест година од када су само на папиру слободни грађани слободне Југославије. У заточеништу их, по обичајном праву суровог канона Леке Дука-

ђинија, држи породица Мирдита из суседног села Пистуле. Заправо, само Марко Мирдита, усамљеник. Два његова брата су далеко, у Америци и Белгији. Кућевићи су, по том неписаном закону, Мирдитима „дужни крв“.

Бекство у Турску

Петнаестог септембра 1965. Цафо Кућевић, учитељ, после свађе која је избила недалеко од његове куће, испалио је петнаест метака у Ђона и Зефа Мирдита. Браћа су после два дана сахрањена у родном селу. Цафо је отишао на робију: петнаест година строгог затвора. Правда, законска, тиме је била задовољена. Међутим, истог дана трагичног догађаја на снагу је ступио један други закон који се у овим крајевима поштује вековима: „Око за око, зуб за зуб...“.

То је, по обичајном праву, значило да се породица Кућевић мора повући и затворити у своју кућу, све док Мирдите не „наплате крв“. У противном, када породица убице није у притвору, до освете долази веома брзо јер се то сматра дрским понашањем ко-

је изазива тзв. оштећену породицу и „подстиче је“ на освету. Према томе, Кућевићи су, до даљњег, морали у затвор: Цафо у државни, његова породица у кућни.

Хусеин, Фадил и Мето, млађа Цафова браћа, данима су већали шта да чине: Цафу је било лако, бар на изглед, јер су га од освете штитиле зидине затвора у Спужу. Мука је била с онима који су остали код куће, у кућном затвору. Ваљало је живети, обрађивати земљу, али како кад мушке главе нису смеле да промале нос ван дворишта. А ту је био и страх од Мирдите, страх да ће они искористити и најмању неопрезност Кућевића и „наплатити крв“. Разуме се, то никоме јавно и гласно нису рекли; то се подразумева; то захтева „част породице“.

На крају, тешка срца, Кућевићи су решили да спас од освете потраже бекством у Турску. Да им се огњиште у кући у Зогању не угаси, оставили су мајку, а њих дванаесторо, са ситном децом, пошли су у Истанбул.

— Пасји је то живот био — прича данас Хусеин Кућевић. — Беда, ужасна беда, нисам знао да тако нешто постоји. Ал' и она се могла и морала поднети, бар нас тамо страх од освете није мучио. Далеко смо били. Онда нам је истекла туристичка виза, морали смо натраг. Није могло другачије. Само где? У Зогање, тада, нисмо смели...

Бреме на — жене

У свом бекству од страха Кућевићи су из Истанбула стигли у Нови Сад, код пријатеља. Веровали су да ће наћи посла и мирније живети. И овде су да-

леко од Зогања. Ни ту им се, међутим, није посрећило, посла није било, а морало се живети. И шта ће — куд ће, натраг у Зогање. Сад с још већим страхом јер Мирдите, веровали су, могу тај повратак да схвате као провокацију, изазов. Ал' друге није било.

Почињао је нови живот породице Кућевић — живот у кућном притвору. Да их не би изненадили, подигли су висок камени зид према оближњој шуми. Гвоздена капија отварала се и затварала само женама Кућевића. По обичајном праву срамота је „наплатити крв“ од жене, брука би то била за читаво братство. А жене Кућевића носиле су на пазар парадајз, паприке, бостан, оно што су саме обрале. Помоћ од мушких нису имале јер ови нису смели ван куће и дворишта.

Еса, супруга Хусеинова, седећи на поду у гостинској соби:

— Тешко је било. Све смо морале саме. И у кући, и на њиви, у пољу... Косила сам. Мора стока да једе. И деца. Упртим корпе на леђа па на пазар, да продам, и купим шећер и со...

Покушаји мирева нису успели. Мировно веће Улциња, познато по многим помирењима, није успело. У игру је био укључен и барски бискуп, али ни од његове акције није било користи. Кућевићи кажу да Марко Мирдита није хтео ни да чује за бискупа.

Марко Мирдита ћути и упорно понавља да он не држи Кућевиће у притвору, једино хоће да чује објашњење зашто су му убили два брата. Ништа више! Све остало је, вели, плод уобразиље Кућевића.

Било како било, Кућевићи су остали у притвору. Мушкарци — чувајући главе од метка, а жене старајући се да те главе имају шта да једу. У међувремену, шесторо деце се родило код Кућевића. Шесторо нових затвореника. Троје је, о томе се код Кућевића нерадо говори, умрло: нико није смео да пође и позове лекара.

Школа у гостинској соби

Насер, најстарији од деце браће Кућевић, данас му је 24 године, каже да је имао пет година кад је од

**ЗЛО
ЗВАНО
КРВНА
ОСВЕТА
НЕСТАЈЕ
КОД
НАС.
ИПАК,
ЈЕДНА
ПОРОДИЦА
НЕДАЛЕКО
ОД УЛЦИЊА,
ИЗ
СТРАХА
ОД
ОСВЕТЕ,
ДРЖИ
МРАЧАН
РЕКОРД —
ДВЕ
ДЕЦЕНИЈЕ
ЖИВИ
У
КУЋНОМ
ПРИТВОРУ!**

старијих чуо да из дворишта не сме никуд. Није питао зашто. „Старије то никад не смеш да питаш“. Кад га је ујела змија, старији су му место уједа исисали, па спалили у сијаним гвожђем. Лекара и инјекције нико није помињао. То је за оне с оне стране зида!

Требало је живети и с ове стране зида и Кућевићи су направили праву малу фабрику бетонских блокова. У посао су, заштитене зидом, укључене све мушке главе способне за тај напоран посао. Међутим, главни део посла припао је девојци Игбали: она је искључиво задужена за уговарање продаје блокова. Она је и главни „предавач“ у својеврсној школи у породици Кућевић. Наследила је у томе оца Хусеина.

**„ПОКУШАВАЛИ
СМО,
ШТА
СВЕ НИЈЕСМО“**

„Случај“ породице Кућевић, разуме се, не оставља равнодушним ни друштвено-политичке организације у Улцињу.

Јован Мичетић, председник ССРН Улциња, каже:

— Ја сам на овој функцији нешто мање од пет месеци. Покрели смо иницијативу да поново покушамо измирење ове двије породице, али је некако баш тих дана умро Цафо Кућевић, човек који је убио, па смо мало застали поштујући бол породице Кућевић. Ових дана управо разговарамо у нашем Мировном вијећу да и овај случај, као и неке друге, коначно ријешимо. Боље је да се о ранијим покушајима мирева распитате

код других који су тада били „на власти“...

Драго Вукчевић, данас помоћник директора Основне школе „Маршал Тито“, до пре две године председник Социјалистичког савеза радног народа Улциња:

— Покушавали смо, шта све нијесмо. Узалуд. Марко Мирдита неће ни да чује док му Кућевићи, како каже, ваљано не објасне зашто је Цафо убио његова два брата. А Кућевићи веле да они немају шта више да кажу, кажу: суд је рекао своје. Ипак, вјерујем да има наде у измирење; обје породице су разумни људи.

МИРДИТЕ

Групни портрет Кућевића, без жена: оне су у пољу, на пазару, у кући. Неко мора и да прехрани многољудну породицу. Мушки чланови породице не излазе сами ван зидова где их, по њиховом уверењу, чека метак.

Снимко: Љубомир Патрногић

Кућевићи, њих седмо-ро-осморо, већ поодраслих, ни дана нису били у школи. Из страха од освете, разуме се. Знање су стицали у гостинској соби своје куће, из књига које су позајмљивали од својих сестара. Улогу учитеља обављао је Хусеин; његово образовање: четири разреда пре рата. После је било лакше јер се Игбала прихватила и тог посла. Не, није им на капију куцала милиција без обзира на Закон о основном образовању и васпитању СР Црне Горе, члан 7, који каже да су „сви грађани од седме до петнаесте године обавезни да похађају основну школу.“ Закон је овог пута, из очигледних разлога, зајмурио. Кућевићи, без обзира што је школа далеко само пет-шест минута, никада нису чули школско

звон, ни видели школске клупе.

У дворишту петогодишњи Џељал јури за лоптом. Игру прекида да види какве то апарате вади наш фото-репортер. Док старији ћуте, он упорно пита зашто служи ово, чему оно. Он ће, како ствари стоје, највероватније бити „историјски члан“ породице Ку-

ћевић: прва мушка глава која ће, од 15. септембра 1965, кренути у праву школу. Одлука још није коначна, али све говори да ће савет породице Кућевић то одобрити.

Невесте неће у затвор

— Скоро ће две деценије отада смо овако заточени — каже Хусеин. — Много

се тога променило. Ту је и даље страх, али време, мислим, лечи све. Ако су хтели да се освете, то су могли и досад. Небројено пута.

На муци је, големој кажу Кућевићи, био Цафо, човек који је убио. Пустили су га из затвора, државног, после 11 година и три месеца. Примерно се владао. Код куће му је било много горе него у Спужу, у затвору. Неколико пута су га браћа, у последњем тренутку, враћала са капије. Кренуо да Мирдитима понуди своју крв, да своје избави из кућног затвора! Онда је стигла болест, старост; Цафо је умро пре пола године. Обичајно право каже да крв није наплаћена. Марко Мирдита, усамљеник, то не признаје. Каже да му Кућевићи ништа не дугују; да не зна због чега су се затворили. Само би хтео да му, понавља, објасне због чега су му убили два брата.

Мето, најмлађи од браће Кућевић, не може да да прави одговор Марку Мирдиту. Зна, међутим, да су све ове године у заточеништву биле паклене. У прилог тој својој тврдњи наводи да се оженио тек као четрдесетогодишњак. Ниједна није хтела за њега, у добровољни затвор. Тек после година трагања пријатељи су у Шасу, недалеко од Зогања, нашли девојку за њега, Хаваје се звала. Изродила му четворо деце.

— Бранили ми родитељи — каже Хаваје. — Куд ћеш млада, говори су, у затвор. Ал' ја се нисам дала, чула сам да су Кућевићи поштена породица. Несрећа их стрефила, шта ћеш?

Било је тада весеље, свадба. Друкчија од осталих. Није се пуцало јер обичај каже, и поштује се, да кућа која је „узела крв“ не пуца. Да не изазива осветнике. И кад се Дилве-

ра, најстарија Хусеинова кћи, удавала није се пуцало. Родитељи и стричеви су је само до капије испратили. Било је то пре неку годину.

Докле?

Данас је, ипак, другачије. Кућевићи, они старији, кажу да томе има да захвале аутомобилу. У ауто, наоружани, могу да изиђу и, злу не требало, брже да се изгубе. А возачки испит? Полагали су га синови Насер, Сабрија, Сулејман. У Титограду. На сваки час вожње, за сваки случај, ишла су тројица-четворица. Никад не знаш, каже Хусеин, кад и откуд зло може да те снађе.

Синови браће Кућевић кажу да већ неколико година излазе у Улцињ. Истина, избегавају сам центар јер ту, у једној кафани, стално борави Марко Мирдита. Боље да га не „чачкају“. Оду и у диско-клуб хотела „Галеб“, али, опет за сваки случај, један од њих остане пред вратима. Пре годину-две момци су чак научили и да пливају, поново уз „осматрача“ стражара. И кад излазе, аутомобилом, увек бирају споредне путеве.

— Није то више онај страх какав многи мисле да још постоји — каже Насер Кућевић. — Више је то бојазан, можда чак и уважавање бола Марка Мирдите. Верујем да се он, кад већ досад није, више неће маширати оружја. Можда је и он схватио да је време да ми, Албанци, прекинемо са тим каноном Лека Дукађинија, да живимо као сав остали нормалан свет. Зашто да од једне несреће правимо две? Ето, баш у Улцињу много је примера да је породица породици опростила крв. Закон је ту, нека он решава како мисли да ваља. Што да ми деца испаштамо грехе наших старијих? Ја мислим да је тога доста...

Скоро две деценије у затвору! Породица Кућевић верује да неће морати да чека цео један век кад, по неким неписаним законима, престаје да важи „дуг у крви“. Човек који је убио, иза решетака је окајао свој грех, породица испашта још. Докле?

Петар Милатовић

ОСТАЦИ ПРОШЛОСТИ

Крвна освета је, каже енциклопедија, суров обичај настао у старим облицима друштвеног уређења (племену, братству). У случају тешке увреде, намерног рањавања или убиства припадника једног племена или братства, сви чланови другог, нарочито ужа породица, били су дужни да се освете извршиоцу или припаднику његовог племена или братства по принципу: глава за главу, крв за крв. У средњем веку уобичајена у целој Европи, доскора се задржала на Корзици, Сицилији, у

Албанији, на Косову и Црној Гори.

Последњих деценија овај суров обичај и код нас изумио. Читава подручја у којима је доскора било незамисливо не осветити убиство (пример Ругова и Малесије), дали су „бесу“ (обећање, задату реч) да се неће лаћати оружја, да ће дозволити да о тим стварима само закон одлучује.

Пример какав је породица Кућевић у Улцињу данас је сасвим редак.

NEDELJNI ZABAVNIK

НА ТЕЛЕВИЗИЈИ

ПОЛИТИЧНОМ ЗАБАВНИКУ

Сценарио: М. Станојевић-Бајфорд,
Т. Џ. Бајфорд,
Д. Трифуновић

Уколико вас интересује о чему говоре Славко и Зика, послужите се огледалом. Ставите га испред текста па ћете лако у њему прочитати ово, за обично око, загонетно писмо!

МАГИЧНИ КВАДРАТ

У прошлој емисији „Недељног забавника“ задали смо вам овај задатак:

Имате квадрат са девет мањих квадрата. У сваки квадрат треба да упишете један број од 1 до 9 али збир бројева у сваком реду, било да се иде одозго

	5	

надоле, слева надесно, или по дијагонали, мора да буде увек исти!

Ако у томе успете, добићете оно што се зове МАГИЧНИ КВАДРАТ.

Пошто знамо да овај задатак није нимало лак, решили смо да вам помогнемо. У средњи квадрат одмах упишите 5, и полетно крените на посао!

КАТАПУЛТ ЗА МАЧКЕ

Када је био мали, Леонардо да Винчи је имао дужност да свако вече све мачке, а било их је много, избаци из куће, да би ноћ провеле напољу. Иако на

Како је испред улазних врата било засађено једно младо трешњино стабло, довитљиви Леонардо се досетио да савитљива трешња може да послужи

изглед лака, ова дужност је Леонарду задавала много муке. Мачке су препређена створења. Док би једне избацивао напоље, друге би већ поново ускале. Леонардо је морао да смисли начин како да их баца тако далеко да не могу брзо да утрче у кућу.

као катапулт. Савио би трешњу, на њу ставио мачку и пустио да мачка одлети као из топа! На овај начин, млади геније није успео само да савлада мачке него да упозна и једну мачју особину – са било које висине и из било ког положаја да падне, мачка се увек дочека на ноге!

ЖРТВЕ ТОРТИ

Прву тарту у лице, у једној немој филмској комедији, добио је глумац Фети Арбакл, 1913. године. Убрзо и сам је постао прави стручњак за прецизно гађање тортама. Био је у стању да истовремено баца и левом и десном руком, али у супротним правцима и да увек погоди циљ. На снимању слепстик-комедије коју сте видели у прошлом „Недељном забавнику“ потрошено је 3000 торти.

Пошто се крем којим је посласличар обично филовао своје торте, показао

као непрактичан (торте су се распадале у ваздуху) посласличар је изумео нови рецепт. Кора је постала двоструко дебља, а у крем је додао смесу од воде и брашна.

Ипак, укус торти није био сасвим занемарен. Како су жртве торти обично биле лепотице, знало се да црнка треба да добије у лице тарту с укусом лимуна, а плавуша – обавезно ону с укусом купине.

У „Недељном забавнику“ ми смо отишли још даље. Да наше играчице не би покварили стомак од силног крема, наше торте смо филовали пеном за бријање!

ИЗБОРАНИ МЕСЕЦ

Галилео Галилеј је био први човек који је нацртао мапу Месеца и овако га описао:

... „Има ли шта лепше за видети од дражесног призора месечеве кугле? Он (Месец) не поседује, свакако, сјајну и глатку површину, него грубу и неравну као што је и лице саме Земље, изобразано мноштвом стрмих провалија, дубоких кратера и заталасаних висоравни...“

Обратите пажњу: Галилеј је овако размишљао крајем 16. и почетком 17. века!

ЛАСТЕ БЕЗ КАРТЕ

Године 1974, за време редовне јесење селидбе на југ, многе ласте су доживеле праву катастрофу прелазећи преко швајцарских Алпи. Хладан талас који им је претходио, потпуно је уништио инсекте, неопходну храну на овом делу пута. Јадне птице, могле су се видети на сваком кораку како гладне

и исцрпљене леже на земљи. Швајцарске власти су одмах реаговале. Апеловале су на грађане да сакупе ласте, спакују их у кутије и однесу до прве железничке станице. Ту су ове спаковане ласте стављане на воз који иде на југ, и без возне карте завршиле су своју селидбу брзо и комфорно!

♥ ТРИК НЕДЕЉЕ ♥

Неопходни елементи: веће парче папира, пожељно у боји, чаша за воду, купа направљена од хартије, динар.

Трик

Ово вам можда личи на најобичнији фишек од папира, али није тако, то је чаробна купа која може да учини да неке ствари једноставно нестану. Ево, ставићу купу преко чаше, а онда ћу и купу и чашу ста-

Тајна

Тајна је у чаши, а не у динару! Круг исечен од истог оног папира на коме се трик изводи, пажљиво је залепљен преко ивице чаше. Када се чаша окрене и спусти доле, уколико сте лепили пажљиво, круг од папира уопште се неће приметити. Када се купа и чаша дижу истовремено, публика неће приметити папир, и тако ће вам успе-

вити преко динара. Сад ћу да пукнем прстима изнад купе и када је уклоним, наравно... видећете да је динар нестао!

Сада ћу купу поново да ставим преко чаше, поново ћу пукнути прстима, и када склоним чашу и купу видећете да се динар опет појавио.

ти да динар час нестане, час да се поново појави.

Напомена

Изведите трик само једанпут, јер и ваша публика није наивна!

СЛОНОВИ С ПОГРЕШНИМ УШИМА

Слонови који се појављују у вашим омиљеним филмовима о Тарзану, имају погрешне уши – да ли сте то запазили? Иако се радња филмова догађа у Африци, у њима „глуме“ индијски слонови, које је лако разликовати од њихове афричке сабраће. И то по ушима. Афрички имају огромне уши, а индијски сасвим умерене. Ако мислите да филмације нису знале за ову чињеницу, нисте у праву. У холивудску џунглу пуштани су искључиво индијски слонови, јер се они дају припитомити и дресирати. Афрички слонови, међутим, одбијају сарадњу.

У неким модернијим верзијама „Тарзана“ чак се може приметити, да су слоновима на уши лепљени додаци од картона, да би били убедљивији.

Тако се сналазе филмације у Холивуду, али како се сналазио Ханибал? Од које врсте је било његових 37 слонова, са којима је прешао Алпе и напао Италију са севера? Постоји картагински новац са уре-заним ликом афричког слона. Да ли је Ханибалу некако успело да их натера на послушност?

Почетком овог века, неки Белгијанци су успели да припитоме неколико младих афричких слонова, у тадашњем Конгу. Али,

још увек остаје неразрешено питање њихове исхране. Један одрасли мужјак поједе дневно 200 kg, биљне хране. То значи да би за сваким Ханибаловим слоном морала да иду још два слона који за њега носе храну! Оно што такође компликује ово питање је чињеница да афрички слонови живе јужно од Сахаре, а Картагина коју је напао Ханибал налази се на месту данашњег Туниса. А недостатак воде и хране је у потпуности онемогућавао слонове, кроз историју, да пређу Сахару.

Поред претпоставке да је Ханибал у ствари користио шумског слона, са планине Атлас, који је нешто мањи од афричког слона, или чак патуљастог медитеранског слона, који се помиње да је виђен на Сицилији и који је на сред главе имао велику носну шупљину и тако можда инспирисао легенду о Киклопу, помишља се и на ово: Ханибал је воденим путем, преко северноафричке обале, пребацио слонове чак из Индије!

У Алпима је чак пронађен један врло стар скелет индијског слона, али пошто још није отклоњена сумња, да је то некад био циркуски а не Ханибалов ратнички слон, и ово тврђење мора још да издржи нове провере!

РАТ ЗВЕЗДА НА ЗЕМЉИ

У Даласу, метрополи Тексаса, почео је да ради засад најнеобичнији салон забаве на свету, прва видео игра уживо – „фотон“. За три долара свако може да се нађе у улози „ратника звезда“, окружен електроником, фигурама наоружаним ласерским топовима и доживи све што смо видели у филму „Рат звезда“.

Златни рудник!

Необична игра дело је тридесетогодишњег Американца Џорџа Картера, одавно убеђеног да прави љубитељи видео игара највише воле да и сами „уђу у касету и појаве се на екрану“.

Успех „фотона“ показао је да је Картер био у праву. Испред простране хале у којој је уредио свој суперелектронски салон забаве увек је гужва – сваког дана прода се око 1000 улазница па није ни чудо што Картер сваки разговор о „фотону“ почиње реченицом: – Ово је златни рудник!

Са свих страна од њега траже лиценцу за производњу овог необичног уређаја за забаву. Картер је, иначе, одрастао у Аризони где је ишао у школу са Стивеном Спилбергом, режисером чувеног „Ванземаљца“. Имао је само четрнаест година кад је направио најбржи аутомобил у граду; напустио је студије после трећег семестра да би, каже, могао да се посвети проналазаштву, и успео је: његов „снупи“, нека врста пустињског „багија“, достигао је брзину од 100 километара на сат и Картер је продао 3000 тих возила.

Пре две године овај рођени проналазач почео је да размишља како да срж видео игре претвори у стварност. До детаља је развио своју електронску визију а пронашао је и правог мајстора за компјутере. Био је то Џим Дули. Посао је могао да крене.

Док је Дули лупао главу о електроници, Картер је на 950 квадратних метара изнајмљеног простора у једној фабричкој хали у Даласу направио игралиште за „фотон“: две исте територије „црвених“ и „зелених“ ратника са лавирином, препрекама, скровиштима, отворену арену у средини простора са „ванземаљским“ торњем, а изнад свега тога осматрачку станицу – Земљу са које гледаоци могу да прате Картеров „Рат звезда“.

Рат траје шест минута

„Звездани ратници“ облаче се у гардероби – на полицама их чека уредно сложена опрема за 20 играча – 10 црвених и 10 зелених. Свака је тешка око десет килограма и састоји се од кациге црвене или зелене металик боје, са визиром од плексигласа, ту је затим светлећи ширит, један високофреквентни предајник и два уграђена стерео-звучника. Ласерски топ је неизбежан,

Опрема једног „звезданог ратника“ тешка је око 10 килограма.

заправо његова светлосна имитација; па широки кожни појас са батеријама, контролни модул, једна „црна кутија“ са уграђеним микропроцесором који се окачи о груди и региструје сваки погодак у сопствено или тело противника и то одмах емитује централном „фотон“ – компјутеру.

Кад глас компјутера одбрани: пет-четири-три-два-један-нула, на Земљи почиње „Рат звезда“. Само секунд касније играч остаје без оријентације. Из звучника уграђеног у кацигу „црвеног“ ратника удара, као маљем, заглушујући ритам, затим се чује прасак ракете која стартује, у ушима брује звуци електронских оргуља, и најзад – играч је погођен. Дилеме нема јер светлећи ширит на кациги јасно показује погодак: испред очију ратника трепће жуто светло.

Одакле је дошао пуцањ кад се у лавиринту од зидова, рампи, пирамида и стаза ништа не креће?

После свега, блештава светлост брзо нестаје. Играч –

ратник, почиње да пузи кроз чудни ходник у коме је мркли мрак, а на крају ходника чека га прилика без лица иза визира од плексигласа. Лампице на његовом шлему трепћу зелено – то је, дакле, противнички ратник. Рат се наставља – поново блештава светлост, прасак ласерских топова, пуцањ светлосних пиштоља, завијање сирена... све док глас из компјутера не објави: – Рат је завршен! – Трајао је тачно 6 и по минута. „Ратници“ скидају опрему, одлазе, а пред гардеробом: у другом реду чекају нови играчи.

Џорџ Картер се нада да ће „фотон“ ускоро, попут Мекдоналдових киоска са хамбургерима, преплавити Америку. Не крије да има велике планове – покренуће часопис „Фотон“, основаће истоимену лигу и једном годишње прогласити „фотон-шампиона“. Премија – сто хиљада долара.

Добро је док је све – игра. О ратовима међу звездама већ се увелико говори – али не као о игри.

М.Ш.

ШТО НЕ МОЖЕТЕ ДА ВИДИТЕ У „НЕДЕЉНОМ ЗАБАВНИКУ“ МОЖЕТЕ ДА ПРОЧИТАТЕ У „ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВНИКУ“ И ОБРНУТО

СЕДАМ ДАНА ЧЕКАО САМ ВОЗ

Музика и текст: Љ. Нинковић
Изводи: Тунел

Седам дана чекао сам воз
у бифеу на перону 5
Сви пијанци рекли су ми да
отиш'о сам скроз
јер седам дана чекао сам воз.

Коцкари су свраћали на чај
једној дами тражили су фрај
неко је за другим столом
мрмљао у сну
а ја и даље седео сам ту.

На рубу света, изнад сна
сам са собом пијем ја
пензионери нуде лоз
а ја чекам брзи воз,
пијан скроз.

Милиција баве сваки час
само ћутке гледају у нас
Питају ме куда идем, кад ми кре-
ће воз
а ја кажем отиш'о сам скроз.

ВРЕМЕ ИЛУЗИЈА

Београдски састав Тунел сигурно не спада у ред најпопуларнијих југословенских група чије се плоче издају уз велику рекламу. Ипак, за неколико протеклих година, колико раде под овим именом, искусни музичари успели су да стекну симпатије великог броја љубитеља доброг рокеирола. Влада Јанковић – Цег (бас, вокал, некада у „Дрним бисерима“), Љуба Нинковић (гитара, вокал, некада у „С времена на време“), Стена Стевановић (бубњери, некада у „СОС“) и нови гитариста Влада Неговановић посебно су активни када су у питању концерти где њихова свирка најбоље функционише. На досад објављена два албума Тунел није успео да постигне шарм својих „живих“ наступа, али се то очекује од њиховог трећег остварења које се ових дана појављује у продаји под именом „Електрична илузија“. Ради се о амбициознијој плочи групе Тунел на којој ауторске личности Владе Јанковића и Љубе Нинковића треба потпуно да дођу до изражаја. Надајмо се да ће им то успети.

ВЕЛИКА ЗЕМЉА

Група Big Country најзад је објавила свој дуго очекивани албум који би требало да потврди успех сјајног првенца „The Crossing“. Плоча се зове

„Steel Town“ и на њој је десет нових песама у продукцији познатог Стива Лиливајта (однедавно супруга певачице Кирсти Мекол) међу којима је и нешто раније издати сингл „East Of Eden“. Снимање је обављено у студијама у Шведској и Лондону, а следећи корак је, наравно, турнеја која ће почети, вероватно, од средине децембра.

ЦЕГЕР СНИМА

Иако тајанствено, снимање првог самосталног албума легендарног певача Роллингстона Мика Џегера мало помало избија у јавност захваљујући ономе што новинарима причају поједини чланови екипе. Тако се зна да је за песму „Secrets“ („Тајне“) окупљен састав у коме су поред Мика и чувени гитариста Џеф Бек, затим клавијатуриста Чак Левел, стари сарадник групе, бивши бубњар Сантоне Мајкл Шраја и некадашњи басиста групе Cheap Trick, Том Петерсон. Поред тога, нове Џегерове песме истичу се као „чвршће“ у односу на оно што је у последње време радила група „Rolling Stones“.

ДВЕ УСПОМЕНЕ

У једном недавном интервјуу Гари Кемп, гитариста и аутор у редовима популарних Spandau Ballet, открио је нешто о својим првим контактима са музиком: ПРВА КУПЉЕНА ПЛОЧА: „Aren't Men“ групе Kinks. Први албум који

сам купио био је „Electric Warrior“ М. Болана и Т. Рекса. ПРВИ КОНЦЕРТ: Гледао сам групу Slade у Лондону 1972. Предгрупа су им били Geordie (састав у коме је певао данашњи члан AC/DC Брајан Џонсон). Сви су у публици имали шешире са огледалима. Било је сјајно. И Стив Норман (саксофониста групе Spandau Ballet) био је тада са мном.

МУЗИЧКИ ПОЈМОВНИК

ПОП МУЗИКА

pop music – америчка скраћеница од popular music – песме и популарне композиције намењене широкој публици

ПАНОВА ФРУЛА

омиљени дувачки инструмент старих Грка, састоји се од неколико свирала разних дужина међусобно повезаних. Свира се дувањем и померањем низа свирала улево и удесно, као при свирању на усној хармоници. Панова фрула је народни инструмент у Румунији и Јужној Америци

ПЕРПЕТУУМ МОБИЛЕ

инструментална композиција виртуозног карактера, која по брзини и непрестаном току подсећа на механизам који се стално креће. Назив се први пут јавља код романтичара

ПЕВАЊЕ

музичко изражавање помоћу људског гласа. Веома је разноврсно и обухвата: солистичко музицирање једног певача, певање у вокалним саставима и хоровима, уз инструменталну пратњу или без ње

Јапански цар, из династије Ђиму која влада овом острвском земљом већ хиљаду година, у свом врту, тих последњих година 16. века (рачунајући европским мерилима времена), није имао мира од де-чурлије која су ускакала у његов врт и прекидала га у размишљању. Некад, његови преци су били моћни, богати и поштовани владари. Откако су шогун узели власт, крајем дванаестог века, јапански цареви су постепено губили углед, сиромашили су, чак су били принуђени да сами зарађују за кору хлеба, а сад зависе од милостиње шогуна (војсковођа). Узевши шибу у руку, цар истера дечаке из врта и настави да сањари о бољим временима.

Морем је у то време пловила једна холандска лађа према обалама Јапана. Таласи су заплускивали палубу, ветар је шибао једра, брод се опасно нагињао на страну. То је био једрењак „Еразмус“, опремљен за борбу и трговину. Капетан брода Вилијем Адамс, Енглеиз из Кента, тридесетшестогодишњак, покушавао је свим својим искуством поморца да одржи брод на курсу и на површини. Када се коначно указало копно, море је кључало, а ветар махну-тао.

Освестио се на обали. У којој је земљи?

У роману „Шогун“ енгле-ски писац Џејм Клевел реконструира овај догађај с почетка 17. века за који је случајно дознао из једног старог списка. Роман је одмах доживео успех, па је по њему снимљена и теле-визијска серија која се приказује и код нас. Реди-тељ Џери Ландон и писац сценарија Ерик Берковић променили су име капета-на Адамса у Блекторн, као и име јунака серије, шогу-на Тогукаве Иејасуја, у шогу-на Торангу.

Оставимо цара да сањари у свом царском врту, јер цар у ово време, по-четком 17. века, ионако није био централна лич-ност Земље излазећег сун-ца. Јапаном су владали шогун. Они су имали сву власт у земљи, већу од ца-ра.

Шогун је наследна титу-ла заповедника јапанске царске војске установље-на у 12. веку – 1192. године. У револуцији 1868. године биће срушен шогунат по-родице Тогукаве који је почео 1603. године. Цар ће тада коначно преузети сву власт.

Обрачун шогуна

До доласка капетана Адамса (Блекторна) у Ја-пан, на јапанским острви-ма, под царством династи-

ТВ серија
коју
гледамо:

ШОГУН

БОСИЉКА ИЋЕВАЋ

је Ђиму, владао је моћни шогун Хидејоши. Он је био једини човек у историји Јапана који је био стварни владар земље, иако није имао ни племићко, ни са-мурајско порекло. Доду-ше, шогун су већ од 12. века били најмоћнији у Ја-пану: под изговором да треба да одржавају ред у земљи, потпуно су преузе-ли власт користећи се ца-ревима као марионетама. Када је осетио да му се приближава смрт, Хидејо-ши је одредио пет даим-јоа, регената његовом пе-тогодишњем сину Хидејо-рију. Међу регентима се налазио и Тогукава Иејасу, најстрпљивији и најсмире-нији шогун тог доба. У се-рији га игра изврсни Тоши-ро Мифуне.

Суларник Тогукаве Иејасуја (Торанге у серији) био је шогун Ишидо Мицу-нари, такође један од ре-гената, али најповерљивији човек моћног Хидејошија. Смрћу Хидејошијевог ри-валства достиже врхунац

и обрачун двојице шогуна и њихових војски је неиз-бежан. На пољу Секигахара 21. октобра 1600. годи-не сукобљавају се две вој-ске. Као победник излази мудри Тогукава Иејасу. Три године касније његова власт је неприкосновена и његова породица влада Јапаном све до 1868. годи-не. Иејасу се није задово-љно само победом на бој-ном пољу; он је побио све Ишидине људе, а много година касније, 1615. годи-не, убио је и Хидејошије-вог сина Хидејорија коме је некад био регент.

Тогукава Иејасу је био образован човек. На њего-вом двору владао је ред, хигијена; знало се како се понаша за трпезом, како се треба обраћати старији-ма. Јапан је у то време већ имао развијену цивилиза-цију, веома различиту од европске. У Европи је у то време у Енглеској дошла на престо династија Стју-арт; у Француској је вла-дао Луј XIII. На европским дворевима месо се кида-ло зубима, купало се само у Божиху и Ускрсу, рубље се пресвлагало тек када би се поцепало. Капетан Блекторн је својим пона-шањем зграњавао своје домаћине. Интелигентан и образован, Блекторн је, ипак, убрзо освојио симпа-тије Иејасуја. Знао је нави-ку грађење бродова, дању стратегију, па је ус-

коро постао један од нај-поверљивијих људи шогу-на Иејасуја. Становао је на његовом двору, добио име Анђин, почео да учи, и научио, јапански, оженио се Јапанком и остао у Ја-пану.

Дух се љути

Блекторн, или Адамс, или Анђин, био је од вели-ке користи Иејасију. Саве-товао му је да се окани превртљивих хришћанских мисионара који су долази-ли у Јапан ради трговине, а посебно грамзивих језуи-та. Руководио је изград-њом брода по моделу ев-ропских једрењака. Зауз-врат, Анђин је имао слобо-ду кретања, књиге на рас-полагању, музичке инстру-менте. Анђин је у честим шетњама и разговорима приповедао Иејасију о Ев-ропи. Јапанац је слушао отворених очију и ушију ка-ко Европљани рачунају, пишу, каква им је музика, како управљају државом, у којег бога верују.

Но, традиција у Јапану чвршћа је од најтврђег ка-мена: Иејасу је слушао Ан-ђина, али се држао свога, шогунског и јапанског на-чина живота. Анђин је, ме-ђутим, прихватио стил ја-панског живота, чак и њи-хов начин размишљања и поступака. Уосталом, и на западу и на истоку смрт је иста, љубав се и овде ра-ђа у срцу и пламти у души; моћни су осигони, потлаче-ни трпе. И, капетан Блек-торн временом почиње да мисли и реагује као Јапа-нац.

Улогу капетана Блектор-на (Адамса) игра популар-ни енглески драмски умет-ник Ричард Чемберлен. Као некад капетана Блек-торна, и њега су изненађи-вали јапански обичаји. За време снимања, када је коњ збацио јапанског глумца Тошира Мифунеа, вођа екипе је одмах по-звао свештеника да освети земљу и одржи молит-ву. Јапанци су били сигур-ни да се то љути дух при-роде зато што је тога дана један члан екипе, Енглеиз, убио опасну змију и наљу-тио духа!

И сам одушевљен Јапа-ном, Чемберлен је из-врсно одиграо улогу капе-тана Блекторна, првог Ен-глеиза који је ступио на ја-панско тле, и првог стран-ца који је добио титулу са-ветника шогуна Иејасуја, а касније самурајски ранг хатамотоа, имање, кућу и жену. Умро је 1620. године и сахрањен је у близини луке Јокосука, недалеко од Токија. Његово име за-бележено је трајно у исто-рији Јапана. Јапанци га знају само као хатамотоа Анђина, не као Енглеиза Адамса.

ЖИВОТ ЈЕ ПРИЧА... ПРИЧА ЈЕ ЖИВОТ...

МИНА ЗА ХЕЛЕНУ

Један са „Хелене“ –
Боривоје Јовановић
данас.

ПОСЛЕ ЕКСПЛОЗИЈЕ ГРЧКИ БРОД ПОД НЕМАЧКОМ ЗАСТАВОМ КОЈИ ЈЕ ПРЕВОЗИО 500 ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ЗАРОБЉЕНИКА ПОЧЕО ЈЕ БРЗО ДА ТОНЕ

Мај 1941. Некадашња грчка касарна на брду изнад Коринта била је заробљенички логор за око хиљаду официра, подофицира и редова бивше југословенске војске. Међу њима је и тридесетдеветогодишњи потпуковник Боривоје Јовановић, донедавно судски референт у Штабу вардарске дивизије. Немци су ту сместили и читаву бригаду енглеских и новозеландских војника који су стигли у помоћ Грчкој. Наши су у логору као заточенике затекли и италијанске војнике. Наиме, Грци су их заробили а њихови немачки савезници, мада је Грчка тада већ капитулирала још нису стигли да их пусте из логора.

Услови у логору били су тешки: пропале бараче, спавање на бетону, вашке. Немачки стражари су једном чак пуцали на гомилу заробљеника која је нагрнула на корпе младог лука које су Грци продавали на улазу у логор. Пронела се вест да ће Немци пребацили заробљенике негде другде.

Немачка команда је одлучила да у првом транспорту буде група од 500 Југословена. У два после пола ноћи 24. маја на платоу испред барака почело је пребројавање заробљеника. Неколико пута су стражари са батеријским

лампама проверавали да ли су сви са списка у строју: 377 официра и 123 подофицира и редова. Уз форсиран марш стигли су до Коринтског канала и ту први пут застали јер је мост био порушен. Једва су прешли преко склепаних, климавих понтона и, изнемогли и прашњави, довели се до мале железничке станице. Одатле возом до пирејске луке.

У луци ни чамца, само у дну кеја теретни брод. На прамцу име „Хелена Канавариота“. Невероватно је како су Немци успели да на броду укрцају свих 500 југословенских заробљеника. У зору 24. маја заплвили су према Солуну, али нису далеко стигли. Брод је успешно пропловио кроз минирано море и управо кад је капетан одахнуо, одјекнула је експлозија, али не због mine већ у парном котлу. Морали су натраг: до пирејске луке одвучао их је реморкер.

Друга експлозија

Брод је оправљен и сутрадан је заплвио поново према Солуну. Читавог дана „Хелена“ је брехћући грабила према циљу док су заробљеници требали вашке.

Увече, око 22 часа, брод је усидрен на отвореном мору. Пловидба ноћу била је равна самоубиству. У праскозорје 27. маја кренули су даље, али већ после петнаестак минута пловидбе, око 4 и 15, проломила се експлозија и велики водени стуб се свом снагом сручио на палубу.

Крици и запомагање заглушили су клокот воде која је незадрживо продирала кроз отвор на десном делу палубе. Један једини чамца за спасавање уграбила је за себе четворочлана грчка посада и већ га спуштала у море, док је шеснаест немачких стражара пушкама бранило приступ до десетак појасева.

Боривоје Јовановић је као скамењен зурео у успаничене и беспомоћне земљаке. И данас, каже, чује како се разлажу вапаји људи. Звали су само мајку. Прибранили су хитро свлачили са себе шињеле и цокуле и скакали у воду, други су се безглаво вртели по броду који је нагло тонуо, надајући се да ипак неће завршити на дну. Четворица официра из Охридског морнаричког одреда преузела су команду брода покушавајући да га одрже на површини док не стигне помоћ. Чак су и Немци припуцали из аутомата верујући да ће их неко чути и похитати да им помогне. Узалуд.

Буре

Лађа се опасно нагнула, већ су сви у води, изузев мање групе старијих југословенских официра који су остали на крми чекајући да с бродом поделе судбину. Боривоје Јовановић још је стајао на палуби, вода му је већ допирала до чланака, мислио је: свеједно му је, ил' потонуо с бродом ил' скочио и завршио на дну. Да плива не уме. Ипак, скинуо је шињел и, окренувши се леђима према мору, стропоштао се у хладну воду.

То је крај, помислио је, али га је истог тренутка у леву руку ударило буре. Очајнички се ухватио за њега и покушао да се што више удаљи од брода који је, стварајући вртлог, тонуо.

Тек што се мало прибрао, Јовановић је установио да је чврсто обгрлио буре за пијаћу воду које, разумљиво, има повећи отвор. Почеле су муке да се буре одржи на површини, а с њим и Боривоје; отвор је стално морао да буде изнад воде.

Јаке струје носиле су људе на разне стране. За један велики дрвени сандук држало се неколико људи. Већина је ћутала, као да је штедела снагу за борбу која је тек предстојала. Крик је као по неком правилу значио да човек више нема снаге, да је с њим готово.

Боривоје је изгубио појам о времену, само је осећао да му снага истиче. Прстима промрзлих од хладноће једва се држао за буре. На срећу, недалеко од њега, на неким вратима, лежао је неки подофицир који га је упорно хранио.

Од умора му се већ вртело у глави кад је чуо узвик: „Брод! Брод на видику!“ Петнаестак минута касније Јовановић је, полумртав, лежао на палуби грчког брода, међу десетинама спасених југословенских заробљеника. Ту је сазнао да је он, непливач, издржао у мору више од два часа и да Грци у почетку, кад су чули за бродолом, нису много журили, јер су мислили да су Немци настрадали. Тек кад су сазнали да се даве заробљени југословенски војници, неколико бродова кренуло је пуном паром у потрагу за бродоломницима.

Преживели су искрцани у пристаништу Неа Михаљоне на Халкидику где су их чекали немачки војници, али и маса Грка. Међу њима и један стари свештеник који је на брзину прикупио нешто рубља за оне који су остали сасвим голи. Кад су постројили преживеле, педантни Немци су утврдили да нема 147 официра и 33 подофицира и редова – 180 од укупно 500 колико их је кренуло из сабирног логора на Коринту. Немци су преживеле стрпали у воз и упутили у Немачку, у нове логоре...

Петар Милатовић

Приде поред са својим сном, тедема 8 цркве стаго
ноана, и кнста тс колара, и даста село свое из
пражњицах, и кинотради, и земље, и ксе достојине
но кь цркве стаго ноана, и книне томс свјдоци:
кнезъ секепъ и кнезъ мирославъ и жднанъ драгославъ
и жднанъ видонъ. Влдинна прѣкрѣ рашикомс о домънс
и о нисъ до тсма на прѣдъ жднаномъ негосемъ, при
старъ докренна михануиъ, и да влдинна доквенс и
ни(кв кь) цркве стаго ноана; свѣдоки крајиниъ рѣ-
стимир(ъ), петрихна, раде корданиниъ, милота, ра-
домир(ъ)..... вълкои. Ратъко опатъ кѣни ѿ 8 дра-
готы четвѣртъ дома за докѣмани, а дрѣтс четвѣртъ
8 живини и 8 хранеца. свѣдоки пнъ мѣлко, прѣ-
вославъ растимирниъ, свѣдоки докренна хане тинъ, з
коканъ мѣ да четвѣрти. Радованъ михануиъ прѣ се
на хм
кннс
спдн

Др. Фрањо Рачки
био је први пред-
седник ЈАЗУ

Део текста По-
ваљске листине
објављен у
„Старинама ЈАЗУ“
1881. године.
Оригинал се чу-
ва у Пучишћима
на Брачу.

мар
о заг
ха и
адн,
прн
лары
а до
(чес)
за пс
за 1

словенско писмо. У мно-
гим крајевима глаголицу
је касније заменила згод-
нија за писање ћирилица.
Током 12. века и у
јужним деловима Далма-
ције, ниже Сплита, преов-
ладала је ћирилица која је
сматрана изразито „ар-
вацким писмом“. За-
држала се до 16. века. У
ствари, у доба хуманизма
и ренесансе сва три пис-
ма, ћирилица, глаголица
и латиница равноправно
живе у Хрватској.

Отуд, значи, ћирилица
у Хрватској. Али, откуд
листина крај сеоског ог-
њишта?

То ће објаснити кратка
историја самостана све-
тог Ивана у Повљима за
који је листина и била са-
чињена и издана.

На самој листини стоји
да су самостан са црквом
светог Ивана саградиле и
даровале брачке племић-
ке породице. Самостан је
био „велик“, што значи да
је имао знатан посед.
Али, 1145. на њега су на-
валили по злу познати
омишки гусари који су ре-
довнике поубијали или
растерали, а имовину оп-
љачкали. Извесни опат
Радко успео је да самос-
тан врати у живот. Гуса-
ри су га 1240. године по-
ново похарали. И поново
је самостан обновљен. То
је, по свему судећи био
повод да се попишу њего-
ве земље и тако је, према
попису из 1184, настала
исправа – листина из
1250. године коју је опи-
сао Фрањо Рачки.

Самостан је и у наред-
ним вековима био мета
омишких гусара. Редов-
ници су га коначно напу-
тили у 15. веку. Остала је
само црквица светог Ива-
на. А како је Ватикан, још
од времена када је лист
написан, преко бискупа
наметао Далмацији ла-
тински језик, тако је и По-
ваљска листина била пре-
ведена, на латински и на
италијански. Ћирилица је
заборављена... Ћирилич-
ни пергамент, избачен из
инвентара црквице светог
Ивана као неразумљив и
неупотребљив, доспео је у
сељачку кућу у којој је до-
бро послужио за распири-
вање ватре на огњишту.
Све док је Фрањо Рачки,
часни католички свеште-
ник који је својим живо-
том и радом на челу прве
Академије Јужних Слове-
на, после векова, показао
да наше заједничко пис-
мо, упркос свему, остаје
разумљиво. Захваљујући
њему осветљен је још је-
дан део наше давне исто-
рије, а листина са Брача,
враћена у Пучишћа могла
је данас послужити као
повод за јубилеј од чита-
вих осамсто година по-
стојања!

Мирјана Крстуловић

**ЈЕДАН ПЕРГАМЕНТ,
У РАЗМАКУ ОД 800
ГОДИНА, СЛУЖИО
ЈЕ КАО ВАЖАН
ПРАВНИ
ДОКУМЕНТ, ЗАТИМ
ЗА РАСПИРИВАЊЕ
ВАТРЕ У ОГЊИШТУ,
ПА ЗА НАУЧНА
ИСТРАЖИВАЊА**

Поваљска листина је
један од најранијих
писаних споменика код
нас. Готово је невероват-
но како је, пре стотину го-
дина, откривен!

Професор Петар Ши-
муновић, пореклом Бра-
чанин и један од органи-
затора научног скупа на
Брачу, посвећеног овом
писаном споменику давне
прошлости, испричао је
за „Забавник“ како је от-
кривена и сачувана По-
ваљска листина.

Жупник Лука Грегo за-
текао се једне зимске ве-
чери 1881. године у пла-
нинском селу Пажнице у
срцу Брача. Ушао је у је-
дну сеоску потлеушницу.
Поред отвореног огњиш-
та које у Далмацији зову
комин стајала је сељанка
и махала неким, како се
чинио, овећим свитком,
распирујући ватру. На
листу је нешто било испи-
сано и жупник је погледао
шта је то. Била су то нека
њему потпуно непозната
писмена!

Жупнику је било јасно
да пред собом има неки

веома стари спис и то на
пергаменту. Одлучио је
да га понесе у Пучишћа,
оближње место, у то вре-
ме средиште брачке жупе.
Ни тамо нико од учених
људи није умео да прочита
чудновати пергамент,
али претпостављајући да
је исписан глаголицом,
жупник Грегo је пошао на
копно, у Прико код Оми-
ша, да потражи помоћ од
тамошњег попа – глаго-
љаша; у том крају, на те-
риторији Пољичке републи-
ке традиционално се
писало глаголицом. Али,
поп-глагољаш није умео
да прочита „листину“ –
јер није ни била исписана
глаголицом! Онда је Лу-
ка Грегo спаковао перга-
мент и упутио га Југосла-
венској академији знанос-
ти и умјетности која је у-
право тог пролећа бе-
лежила петнаестогодиш-
њицу постојања.

Листина је дошла у ру-
ке првог председника
Академије, ерудите и ве-
ликог поборника југосло-
венске идеје, доктора
Фрање Рачког. Истори-
чар и лингвиста, Фрањo
Рачки је одмах видео да
пред собом има ћирилич-
ном исписан документ.
Већ у првим редовима
прочицао је да се текст
односи на 1184. годину.

Од Кулина бана

Фрањo Рачки је у збор-
нику „Старине ЈАЗУ“
1881. године обавестио
јавност о овом открићу.
Под насловом „Најстари-
ја хрватска ћирилицом
писана листина“ Рачки
пише:

„... наша листина од го-
дине 1250. таква какова
је, јест најстарија словен-
ско-хрватска листина а
спада и међ најстарије
листине словенско-србске
и словенско-бугарске... Од
изворних ћирилицом пи-
саних листина старије су
од наше: пет босанских,
наиме бана Кулина (1) и
Матеја Нинослава (4),
осам србских наиме вели-
ког жупана Стјепана Не-
мање (1), првовенчаног
краља Стјепана (2), краља
Стјепана Радослава (1) и
Стјепана Владислава (4),
две хумске кнеза Андрије,
две дубровачке кнеза
Николе Тониста и Ивана
Михајла, једна крајинска
и једна бугарска цара Асе-
на. Али већина ових листи-
на јесу сувремене на-
шој, тек за коју годину
старије“.

Из ових неколико рече-
ница види се зашто је ко-
мад овчије коже на којој
се у 52 густо исписана ре-
да набраја имовина и зем-
љиште цркве светог Ива-
на у Повљима на Брачу,
толико драгоцен историј-
ски документ. Он пред-

ставља један од ретких
сачуваних трагова поче-
така писмености у нашим
крајевима, али говори и
више од тога – да су наши
народи већ пре осам веко-
ва имали развијен правни
систем; да су се у Жуп-
ним уредима издавали
овакви документи. Латин-
ски је тек у доцнијим ве-
ковима преовладао у нау-
ци, на документима и у
књижевности.

**Избачена из самостана,
ушла у историју**

Неко ће се вероватно
изненадити као и госпо-
дин Лука Грегo пре сто
година – зашто се ћири-
лицом писало на тлу
Хрватске. Ово писмо, које
се данас задржало у ис-
точним крајевима наше
земље, док је у западним
преовладала латиница,
вековима је било зајед-
ничко већини јужносло-
венских народа. У 9. веку
ученици Ћирила и Мето-
дија донели су и рашири-
ли међу словенским пле-
менима писменост на гла-
голицу, то је било прво

Илустровао НЕНАД МИЛИЋЕВИЋ

НЕШТО СЕ ДЕСИЛО

ДИНО БУЦАТИ

Воз беше прешао свега неколико километара (а пут је био дуг, требало је да се зауставимо тек на веома далекој долазној станици, јурећи овако десет сати без престанка), када сам код једне рампе кроз прозор угледао младу жену. Било је то случајно, могао сам гледати толико других ствари, али мој поглед је пао на њу, која није била ни лепа нити допадљиво грађена, није имала баш ничег изузетног, ко зна зашто се десило да је погледам. Она се очигледно наслонила на рампу да би могла добро да види, наш суперекспресни воз за север, за то примитивно становништво, симбол милијарди, лаког живота, авантуриста, дивних кожних кофера, славе, филмских звезда, једном дневно тај божанствени спектакл и то још апсолутно бесплатан.

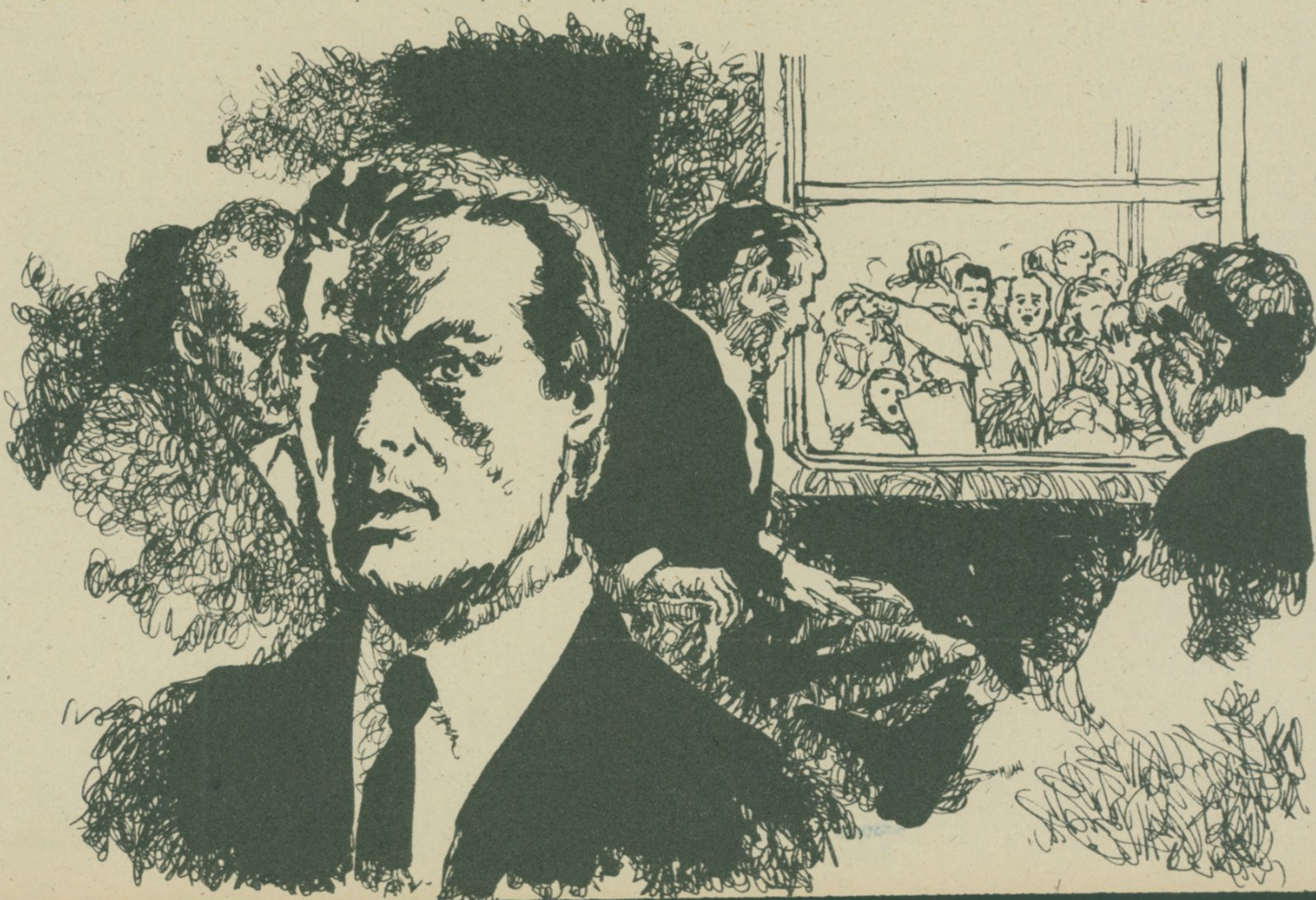
Али када је воз пролазио испред ње, она није гледала према нама (па ипак можда је ту већ чекала цео сат), него јој је глава била окренута уназад и она је гледала једног човека који је трчећи долазио са дна улице и урлао нешто што ми наравно нисмо могли чути: као да је журио да упозори жену на неку опасност. Али то је био само тренутак: призор је одлетео и ја сам се питао какво је то узбуђење, посредством тог човека, могло захватити девојку која је дошла да нас посматра. И баш сам хтео да записим уљуљан ритмичним поскакивањем вагона, када сам случајно – сигурно је била реч о обичној коинциденцији – приметио једног сељака како стоји на неком зидићу и дозива према пољима уоквиривши рукама

уста. И тог пута био је то само тренутак јер је суперекспресни воз журио, па ипак сам стигао да видим шест или седам људи који су трчали кроз поља, кроз њиве, кроз лековите траве, није било важно што их газе, морало је бити нешто веома важно. Долазили су из разних праваца, неко из неке куће, неко од неке оgrade, неко из винограда, или шта је знам, и сви су трчали према зидићу на којем је стајао младић који је дозивао. Трчали су, боже, како су само трчали, рекло би се да су преплашени неким изненадним упозорењем које је нагло будило њихову радозналост и одузимало им животни мир. Али био је то тренутак, понављам, блесак, није било времена да се примети још нешто. Како је то чудно, помислио сам, у

неколико километара већ два случаја да људи примају неку изненадну вест, тако сам бар претпостављао. Сада, са неком нејасном слутњом, посматрао сам поља, путеве, села, фабрике, са предосећањем и немиром.

Можда је то било због тог посебног расположења, али што сам више гледао људе, сељаке, коларе и тако даље, све више ми се чинило да свуда влада нека неуобичајена живост. Па да, чему то мување по двориштима, те узбуђене жене, та кола, та стока? Свуда је било исто. Због брзине којом се воз кретао, било је немогуће добро разумети, па ипак био бих се заклео да је свуда за то био исти разлог. Можда се у том крају нешто славilo? Можда су се људи журили да стигну на пијаци? Али воз је пролазио, а свуда је било све узаврело, судећи по збрци. И тада сам повезао жену са рампе, младића на зидићу, ужурбаном кретању сељака: нешто се десило, а ми у возу појма о томе нисмо имали.

Погледао сам своје сапутнике, оне у мом купеу, оне који су стајали у ходнику. Они нису приметили. Изгледали су мирно и једна госпођа преко пута мене, шездесетих година, успављивала се, или су можда сумњали? Да, да, и они су били немирни, сви до једнога и нису се усуђивали да говоре. Више пута сам их изненадио, нагло окрећући поглед, како гледају напоље. Посебно дремљиву госпођу, баш њу. Кроз полуотворене капке је вирила, затим је одмах контролисала да види да ли сам је прозрео. Чегу су се плашили?

Напуљ. Овде се воз обично заустављао. Али наш суперекспрес се данас није зауставио. Пројуриле су поред нас старе куће, а у мрачним двориштима видели смо осветљене прозоре, а у тим собама, био је то само тренутак, мушкарце и жене нагнуте над паковање и затварање кофера, бар се тако чинило. Или сам се ја можда варао и све су то биле фантазије?

Спремали су се за одлазак. Куда? Дакле, није нека повољна вест наелектрисала градове и села. Била је то претња, опасност, упозорење на несрећу. Затим сам рекао себи: али да се десила нека велика несрећа ипак би, ваљда, зауставили воз; а воз је, међутим, налазио све у реду, стално сигнале за слободан пут, све је ишло савршено, као да је ово прво свечано путовање.

Један младић поред мене је устао, претварајући се да се протеже. Заправо, хтео је боље да види и сагнуо се изнад мене да би био ближе прозору. Напољу поља, сунце, бели друмови, а на друмовима кола, камиони, групе људи који су стајали, дуги каравани као када се на празник иде у светилиште. Али било их је много, све више што је воз био ближе северу. И сви су ишли у истом правцу, бежали су од опасности, док смо јој ми ишли право у сусрет, лудом брзином јурили смо према рату, револуцији, кути, ватри или шта је то већ могло бити? То ћемо сазнати тек за пет сати, кад будемо стигли, и можда ће бити сувише касно.

Нико није говорио ништа, нико није хтео први да попусти. Свако је можда сумњао у себе, као ја, у несигурности да ли је цела та узбуна реална или једноставно нека луда идеја, халуцинација, једна од оних апсурдних мисли које се обично и рађају у возу када је човек помало уморан. Госпођа преко пута мене је уздахнула, претварајући се да се управо пробудила, и као неко ко, када се пробуди, подиже поглед механички, тако је она подигла очи и усмерила их, готово случајно, према ручки за алармни сигнал. И сви ми смо погледали тај уређај, са истом мишљу. Али нико није проговорио и нико није имао храбрости да прекине тишину или да се једноставно усуди да пита друге да ли су приметили, напољу, нешто узнемирујуће.

Сада су друмови врвели од кола и људи, сви су се кретали према југу. Возови који су нам ишли у сусрет били су дупке пуни. Погледи оних који су са земље видели нас како пролазимо, летећи с толико журбе према северу, били су пуни чуђења. Станице препуне. Понеко нам је давао знаке, други су довикивали реченице од којих смо ми чули само вокале као одјеке у планини.

Госпођа преко пута почела је нетремице да ме гледа. Рукама пуним накита нервозно је гужвала марамицу, а њен поглед је преклињао: да проговорим, најзад, да их ослободим те тишине, да изговорим питање које сви очекују као милост а нико се не усуђује да га постави први.

Ево још једног града. Када је воз, улазећи у станицу, мало успорио, двоје или троје је устало пошто нису могли да одоле нади да ће машиниста зауставити. Међутим, прошли смо, као бучна олуја, поред клупа на којима се немирна гомила гужвала, ишчекујући неки воз који ће кренути, међу хаотичним гомилама пртљага. Неки дечачић покушао је да нас достигне, машући новинама на којима смо видели велики црни наслов на првој страни. Тада се наглим покретом, госпођа преко пута мене нагнула напоље, успела да дограби новине, али јој их је ветар који је настајао због јурњавае отргнуо. Међу прстима је остао само комадић. Приметио сам да су јој руке дрхтале када га је отварао. Био је то троугласт комадић хартије. Могло се прочитати заглавље, а од великог наслова само четири слова. ЦИЈА, прочитали смо. Ништа друго. На полеђини, најобичније свакодневне вести.

Без речи, госпођа је мало подигла исечак како би сви могли да га виде. Али сви смо већ погледали. И претварали смо се да не примећујемо. Страх је растао и ми смо постајали све суздржљивији. Јурили смо као луди према нечему што се завршавало на ЦИЈА, а то је морало бити грозно ако се, на ту вест, цело становништво подигло да одмах бежи. Неки нови и веома моћан догађај разбио је живот земље, мушкарци и жене мислили су само на то како да се спасу, напуштајући куће, рад, послове, све, али наш воз, не. Проклети воз је јурио правилно као сат, као поштени војник који се пробија кроз навалу војске у распадању да би стигао у свој ров у којем се непријатељ већ улогорио. И из пристојности, из неког бедног људског поштовања, нико од нас није имао храбрости да реагује. Ох, како возови личе на живот!

Још два сата пута. За два сата, кад стигнемо, сазнаћемо заједничку судбину. Два сата, један и по, један сат, већ се спуштао мрак. Угледали смо издалека светлости тако прижељкиваног нашег града, и њихова непомична светлост, која је бацала жути одсјај у небо, вратила нам је трачак храбрости. Локомотива је зазвиждала, точкови су зашкрипали на лавиринту шина. Станица, црни завој кровова, лампе, плакати, све је било на свом месту као и обично.

Али, о ужаса! Суперекспресни воз и даље је јурио и видео сам да је станица празна, да су клупе празне и голе, ниједног људског лика, ма колико, да тражиш. Воз се најзад заустављао. Истрчали смо на пероне, према излазу, тражећи неког нама сличног. Учинио ми се да сам видео, у десном углу у дну, мало у сенци, неког железничара са капицом, како бежи кроз нека врата, као да је престрављен. Шта се десило? Хоћемо ли наћи иког живог у граду? Док нисмо сви задрхтали, чувши глас једне жене, висок и жесток као пуцањ. „У помоћ! У помоћ!“ урлала је и њен крик је одјекивао под стакленим сводовима уз празно звечање места која су заувек напуштена.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор BeMak	УЧИНИТИ ПУНИМ	ОСТРВО КОД ШИБЕНИКА	ТУЛИПАН	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ ПУНИМЦЕ (МОТАМЕО)	ГРАЂЕВИНСКИ РАДНИК (МН.)	ГРАД У РУМУНИЈИ	ПОЛУОСТРВО НА СЕВЕРУ ЕВРОПЕ
ИЗЛАЖЕЊЕ	м	з	л	а	з	а	к
ПИПА	с	л	а	в	м	н	а
ДВОРСКИ ВИТЕЗ	т	а	л	а	г	м	р
ОРНАНСКИ ВЕТАР (МН.)	у	р	а	т	а	н	н
АУТО-ОЗНАКА НИША	н	м	ИЗОТОП ОЗОНА СПУШТАЊЕ АВИАНОМ	а	р	а	н
ЈЕЗЕРО ОИНСКОЈ	а	а	р	м	СОЛИ СИРРЕТНЕ КИСЕЛИНЕ	НОРНА ПТИЦА (МН.)	
ЗНАК ЗА ТОНУ	т	Т. Д. АПАРАТ ЗА МЕРЕЊЕ ПРИТИСКА	т	г	УЗВИК ВЕДЕЊА НАША ПУНИМЦА	а	ј
ВРСТА РЕЧИ	м	н	е	н	м	у	е
УЧЕНИЖЕЊЕ	ДРАМА МИРОСЛАВА КРЕЉЕЖЕ	а	р	е	т	е	ј
УВИРАТИ, ПОНИРАТИ	з	н	м	р	а	т	м
ПРАЗИЛУК ПОРИЛУК	т	о	р	ПРЕВРЕМЕН ПУТИ У ЧАСТ	р	а	н
ОРАНЦ. ДНЕВНИ ЛИСТ	м	н	а	н	м	т	е
СТАНОВНИЦИ СЕЊА	с	е	н	а	н	м	УКРАШНА БИЛОКА, ВРСТА СИНОВАТА
ТРАКА РАЗЛОЖЕЊЕ СВЕТОЛОСТИ	ПСТАВКА КОЈУ ТРЕБА ДОКАЗАТИ	т	е	з	а	ТУКИ	а
АУТО-ОЗНАКА САРАЈЕВА	с	а	„ДИНАР“ ИМЕ СЛИКАРКЕ БУРСАЈ	г	РАЗУМ МИНЕРАЛ СА АВАЛЕ	у	н
ПРЕРАЂАЊЕ	т	р	е	р	а	г	а
„ЕАСТ“	е	МАУР ОТВОР	м	а	в	а	р
ЧУВАРИ КРАВА	к	р	а	в	а	р	м
ОВДЕ	т	у	ДРВЦЕ ЗА ЧИШЋЕЊЕ УШИЈУ УЗВИК	м	л	а	т
ПРОХТЕВ ЗА ЈЕЛОМ (МН.)	а	т	е	т	м	т	н
ДЕЧКА БОЛЕСТ КОСТИЈУ	р	а	х	м	т	м	с

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОНАВНО: Момбаса, идеолог, сандала, листови, олово, Б, Нара, УР, Атињани, РИ, етат, с, а, е, а, Темерин, вратина, Мостарац, тема, веритас, јединица, т, зи, ит, Еда, оде, ромобил, ик, сити, новитет, Анамити.

МАЈКЛ ЏЕКСОН ЗА ПОЧЕТНИКЕ

✉ Цела ми је соба облепљена његовим сликама. Купујем све новине у којима се појави и слово о њему. Једном речи, луда сам, луда за Мајкл Џексоном. Луда! И не само ја. Сви моји вршњаци (имам 15 година) много га воле. Било би лепо кад би и „Забавник“ написао коју реч о овом популарном певачу.

МАША БЈЕГОВИЋ,
Отона Жупанчића 22
11070 Н. Београд

У петнаестој години био је само један од многих који обећавају. Тада се још играо као сва остала деца, јурцао за гуштерима и по цео дан састављао слагалице. Још 1969. недељно је зарађивао шест долара. Данас, чега год се прихвати претвара у злато (доларе). Не воли кад га оптужују да је пластичном операцијом дотерао лице. Мајци природи ипак је, очиг-

ледно помогао хирург „пластичар“.

Што се тиче неких појединости из Мајкловог живота, ево:

У кревет увек иде са специјалном ноћном капицом која чува његове чувене локне. Свако јутро, као добро дете, буди се у пола осам. Не воли да га из сна буди сат, за то је задужен његов секретар Шери Дан.

Од филмова највише воли „Е.Т.“ („Ванземаљац“). Да мајци покаже колико је воли, за њен педесет трећи рођендан поклонио јој је „ролс-ројс“ који је шофер довео пред кућу увезаног у црвену машину. Има осморо браће и сестара: Морин 33, Џеки 31, Ла Тоја 29, Тито 29, Џермен 28, Марлон 26, Ренди 21 и Џенет 17.

Мајкл је заклет антиалкохоличар, уз то је и противник цигарета. Сапун и пасту за зубе коју користи посебно праве за њега од мор-

1973

1984

ских алги. Највише воли да носи фармерке и памучне мајице. Пазити на храну, не једе ништа масно.

У башти има, поред осталих животиња, и ламу по имену Луи. Дружи се са Џејн Фондом, Стивеном Спилбергом, Дајаном Рос, Кетрин Хепберн и Џеки Оназис. Ту су и „млађе“ другарице – Брук Шилдс и Тејтум О'Нил.

Обожава Дизниленд тако да је један апартман у овом „граду“ ре-

зервисан за њега преко целе године.

Мајкл Џексон је рођен 29. августа 1958. у знаку девице.

Идеја да се оснује група „Џексонова петорка“ потекла је од Мајкловог оца. Свој први албум издао је 1979. „Оф д вол“ и продао га у осам милиона примерака.

Дневно прими четири хиљаде брачних понуда.

Код PEZ -а је увек нешто ново!

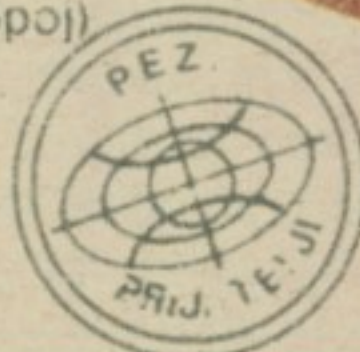
Ако радо узимаш PEZ бомбоне и играш се PEZ фиџи урицама, пошаљи нам 5 омотница PEZ бомбона, а ми ћемо ти послати лепо PEZ књижицу. Као пријатељ PEZ -а користићеш све погодности које ћемо ти нудити из месеца у месец. Читај свакој њежика на овом месџу о новостима за пријатеље PEZ -а.

ХП КОЛИНСКА
ЉУБЉАНА

Омотнице шаљи на адресу:
„PEZ ПРИЈАТЕЉ“, 61111 — ЉУБЉАНА, п. п. 8 заједно са твојим подацима. (Име и презима, улица, кућни број, место и поштански број)

Kolinska

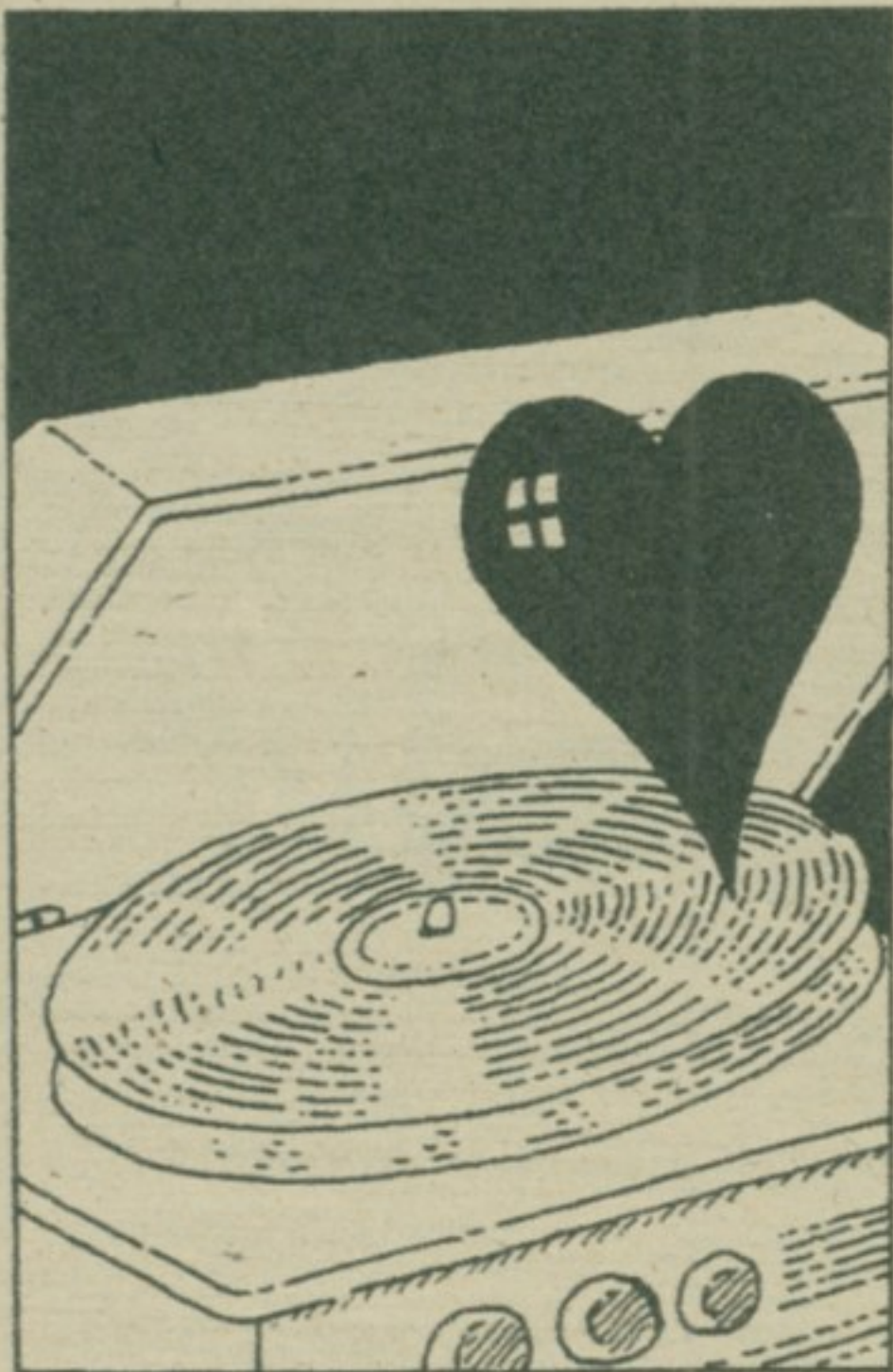

ЉУБАВ ЈЕ СТРАНАЦ

✉ Обожавам групу Eurythmics и занима ме да ли се њихова песма „Love is a stranger“ (љубав је странац) налази на ЛП плочи или само на синглу? Такође бих хтео да знам колико је до сада ова група издала албума и синглова. Молим те наведи и њихова имена.

МИРА,
Обреновац

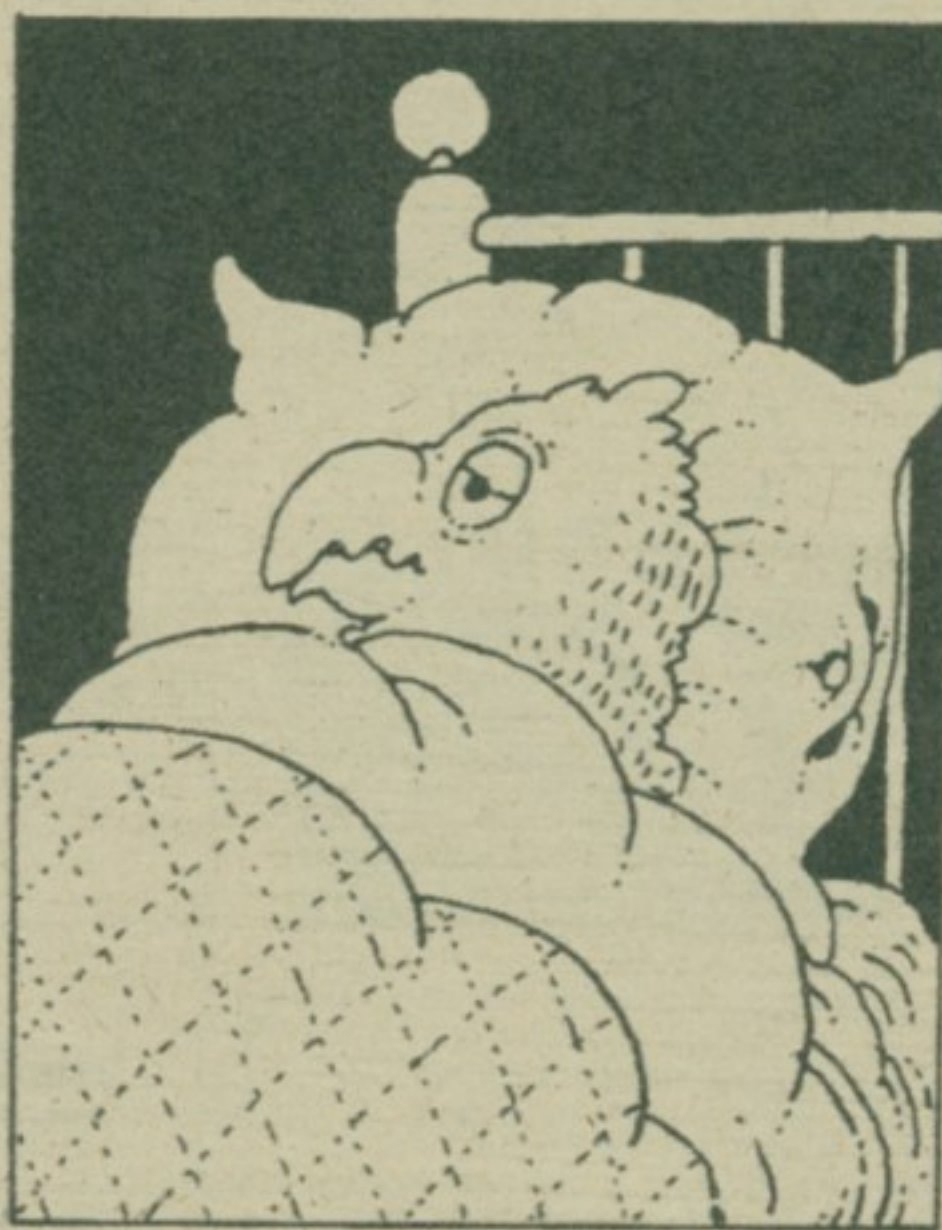
Енглеска група „Eurythmics“ досад је издала три албума и то „In the garden“ (У башти), „Sweet Dreams“ (Слатки снови) и „Touch“ (Додир). На другој по реду ЛП плочи је и песма „Love is a stranger“. Тај албум може да се набави и у нашим продавницама јер га је издала и јед-

на наша дискографска кућа. Што се синглова тиче, овај састав их је издао заиста доста јер је готово свака њихова хит-песма снимљена и на сингл плочи.

ПАПАГАЈ ШИРКАВАЦ

✉ Недавно сам заборавио да са промаје уклоним свог малог папагаја. Одмах је почео да „куња“, престао је да цвркуће и оглашавао се неким чудним пиштањем.

Чак му је и перје опадало. Мајка је упорно тврдила да се папагај прехладио због моје немарности. Срећом, после неколико дана моја птичица опет је живнула. Ипак, стално мислим могу ли папагаји да добију кијавицу?

СТЕВИЦА МИРКОВИЋ
91400 Никшић

Као човек или свака друга животиња тако и птице могу да се прехладе ако их, рецимо, „ухвати“ промаја, нагло се напију хладне воде или из топле просторије пређу у хладну.

У неким приручницима за одгајање птице пише да се од прехладе могу лечити слично као што и тебе мама лечи. Кавез прекриј пешкиром и држи га изнад лонца вруће воде (никако вреле) све док се вода не расхлади. „Болесник“ ће удисати пару и при том се добро „презнојити“, односно перје ће му бити сасвим мокро. Зато птицу после тога треба држати на неком топлом месту, заштићеном од промаје. Иначе, „папагајдори“ тврде да ова мала птица може да поднесе и хладноћу од минус 15 степени Целзијусових!

ЗАШТО ДА СЕ НЕ СМЕЈЕМО?

✉ ...Попео се на катедру, мајке ми, да нас умири! А ми, кад смо то видели, тек смо тад почели сви углас да галамимо! Смех.

– А знате ли шта је Саша урадио профанки енглеског. Кад га је извела на таблу да одговара он се направио да је промукао. Гледа у њу и шишти ли шишти!

Смех.

– Нама мата каже...

Тако се ми враћамо сваког дана аутобусом из школе и препричавамо шта нам се догодило тог дана на часовима. Шта је урадио који професор, а шта ми њему. Сви се углас смејемо и галамимо. Ја мислим да је то сасвим нормално за неког ко има 13. 14 година. А знате ли шта нам се по правилу догађа?

Старији нас прво гледају попреко, а затим почну да вичу на нас и да нас вређају. Те зашто се смејемо, зар мислимо да смо сами у аутобусу, и све тако. Ја то заиста не могу да схватим. Можда и јесмо бучни, али не видим шта то смета. Па зар није веселије да се возите у аутобусу у ком се неко смеје, где има живости, него кад сви ћуте и само као да чекају да неко отпочне свађу? Зар је грех смејати се? Зашто нас старији мрзе?

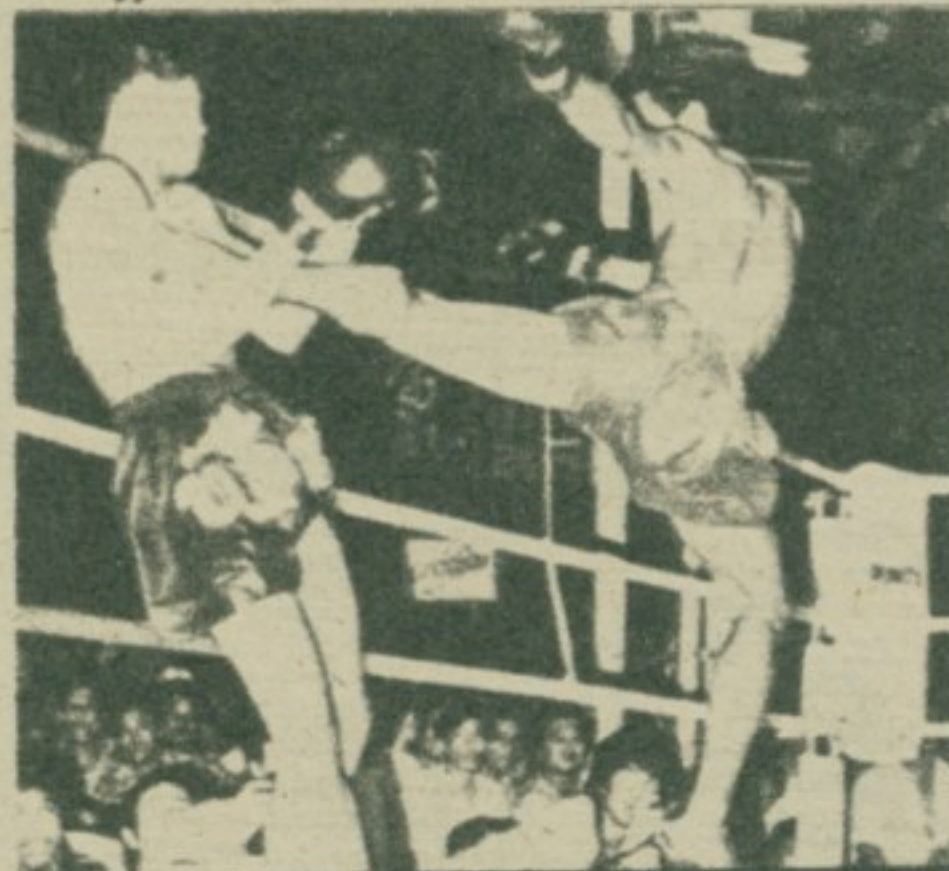
ЈОВАНКА ГОСПИЋ,
Слоловјева,
41000 Загреб

КАД ЛИ ЋЕ МИ ДРАГИ ОПЕТ ДОЋИ

✉ Дописујем се са другом и другарицом из Пољске и Енглеске, али имам адресе само њихових школа. Зато те молим да ми кажеш када у овим земљама почиње, а када се завршава школска година. Реци ми успут то исто и за СР Немачку. Тамо живи један дечак који за распуст увек долази у моје место, па бих волела да знам када ћу га опет видети.

ДАНИЈЕЛА
Црепаја

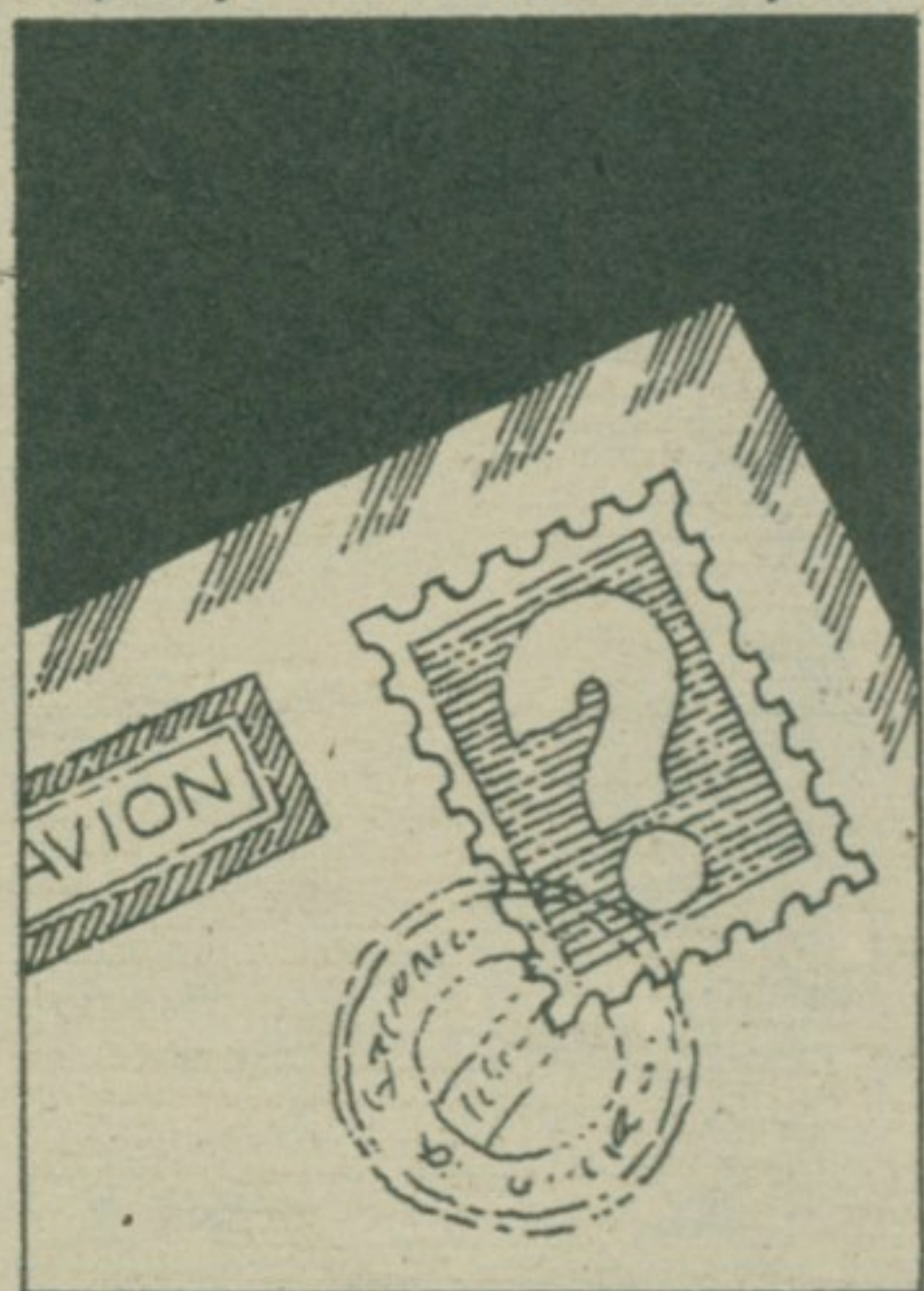
У Пољској ђаци полазе у школу отприлике исто кад и наши, а и завршавају је у исто време. У Великој Британији школска година такође почиње првих дана септембра, али траје дуже – до двадесетог јула.

ФУЛ КОНТАКТ АЗИЈЕ

Вештина борења стара преко 1000 година, која у себи садржи најбоље елементе бокса, чаратеа и кунг фуа. На преко 200 фотографија први пут детаљно објашњене технике: ђог јан, као дронг, ђаѓ ко итд... цена 450 дина – плаћање пожуећем – наруђбе на адресу: Ређиц Зоран, Ц. Зузорић 55, 41000 Загреб

Твоји вршњаци из Савезне Републике Немачке не полазе сви у исто време у школу нити је у исто време завршавају. То све зависи од тога где живе. Тим распоредом није тачно одређено време почетка школске године већ се тај датум сваке године помера за 15 дана. На овај начин избегавају се велике гужве на путевима и у летовалиштима ове земље. Крајњи рок за распуштање свих школа је 27.

јул, па можеш рачунати да ће твоја симпатија доћи најкасније крајем јула или почетком августа. Међутим, може се догодити да бане и раније јер школе у Немачкој имају мале распусте готово сваких осам недеља.

ДОКТОРОВА АДРЕСА

✉ Јављам се у име своје пријатељице. Од када је у Забавнику прочитала о доктору који операцијом лечи епилепсију не престаје да губи наду у оздрављење. Али, невоља је у томе што смо тај број „Забавника“ изгубиле. Зато вас молим да опет објавите адресу тог лекара.

ИНГРИД

Лекар о коме смо писали је др Иван Рибарић. Ради на Неврохируршкој клиници, Вишеградска 26, 11000 Београд.

ОПЕТ ОЛИМПИЈАДА У ЛОС АНЂЕЛЕСУ

✉ Чуо сам да се у свету, а и код нас одржавају разна спортска такмичења за особе са оштећеним слухом. Да ли је то тачно?

КЕЦА РАДОМИР
Крсте Бајића 1
11000 Београд

Тачно је. Спортска такмичења глувих и оних са оштећеним слухом одржавају се сваке године готово у свим спортовима. Код нас та првенства се приређују увек у другом месту и другој републици. Тако је рецимо недавно (13. и 14. октобра) у Панчеву одржано првенство глувих у рукомету.

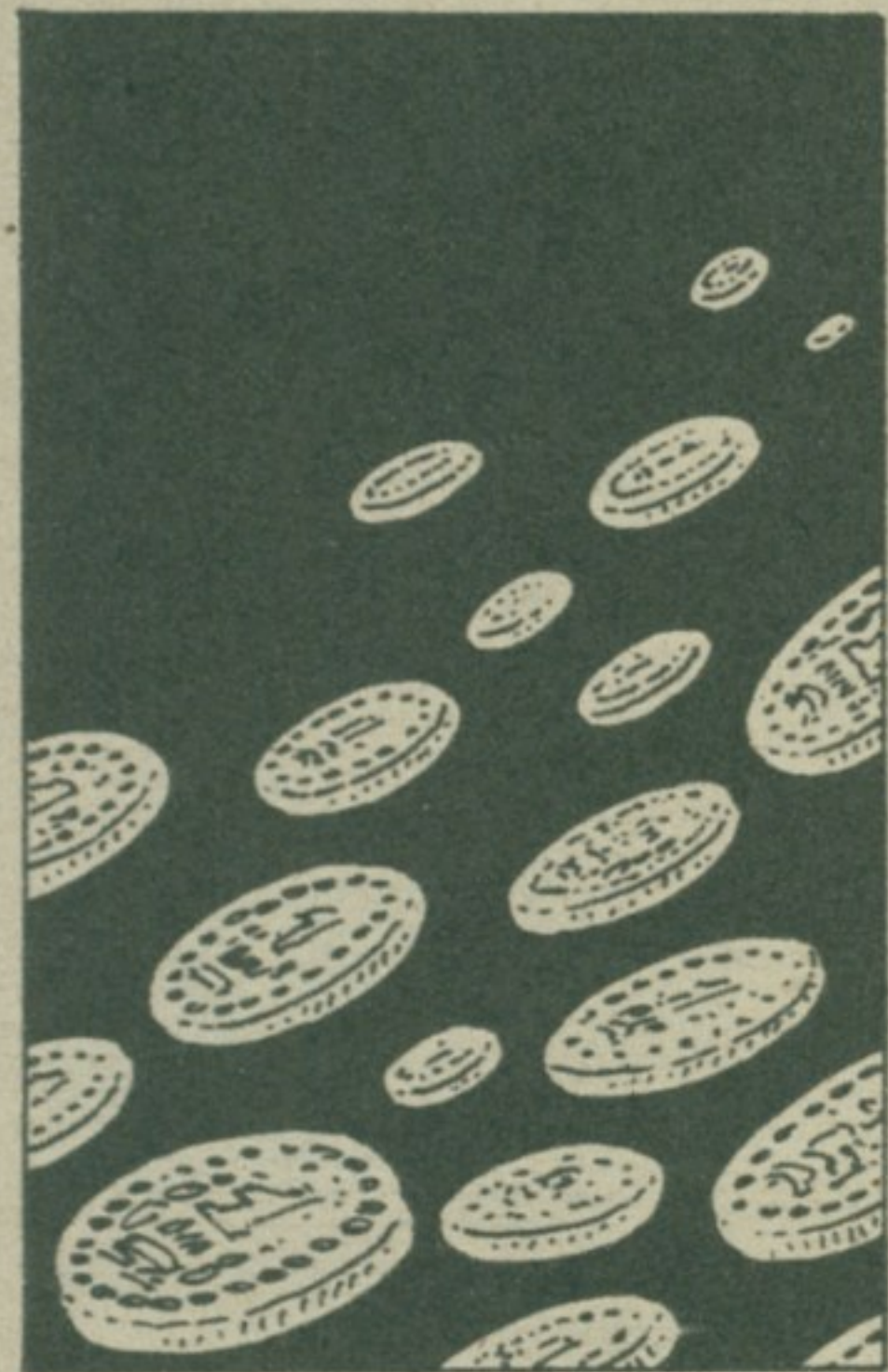
Ова и идућа година нарочито су важне за спортисте оштећеног слуха јер се припремају за Светске игре глувих. Ове петнаесте игре по реду одржаће се од 10. до 20. јула 1985. године у Лос Анђелесу на истим оним борилиштима и на теренима на којима се одвијала и Олимпијада.

На Светским играма глувих редовно учествују и наши спортисти који су досад постигли запажене резултате. Тако су фудбалери читавих двадесет година (до 1973) били прваци света. Рукометаши већ шеснаест година заредом освајају златну медаљу. На екипном првенству у шаху наше репрезентација освојила је такође прво место, а шахиста Јоже Керец је првак света.

Многи спортисти оштећеног слуха често тренирају и такмиче се у, како то они кажу – „клубовима који чују“.

СКУПИ НОВЧИЋИ

Бавим се нумизматиком и сакупљам наш и страни новац. Сакупио сам наш новац, све по годинама, али ми недостају 2 динара из 1975, 50 пара из 1974. и 5 пара из 1981. године. Зато те молим да

ми кажеш да ли је овај новац кован и где бих могао да га набавим?

М. Ђ.
32223 Раша

Ковани новац за који питаш још се налази у оптицају, али када је реч о прва два новчића (50 пара из 1974. и 2 динара из 1975) морамо одмах да ти кажемо да су ковани у неуобичајено малом броју комада (стотинак пута мањем него друга годишта), па их је зато заиста тешко наћи. Петопарац из 1981. године вероватно није ни пуштен у промет.

Овај новац може да се набави у клубу Српског нумизматичког друштва. Он сваке године снабдева своје чланове комплетима новца који није био у промету. Сада, када неко у клубу понуди баш овај новац који теби недостаје за њега тражи и по 100 или 200 динара.

КАД ЋУ БИТИ ДОВОЉНО ОДРАСЛА?

Кад сам ишла у обданиште мама је стално говорила: „Дозволићу ти да пустиш косу кад кренеш у школу. Бићеш већа и моћи ћеш сама да се бринеш о својој фризури. Сачекај!“

Дошла је и та школа. Сад идем у

други разред. Опет је све по старом, само сада мама има другу причу. Смислила је да ће ми дуга коса сметати да будем уредна. Можда мислите да је мој проблем мали, вероватно моје писмо нећете ни објавити, али ја сам заиста тужна. Зашто ме мама стално вара. Лакше би ми било да каже – не дозвољавам ти да пустиш косу и тачка, а не овако. Стално ми обећава кад будеш већа, кад порастеш, а ја никако да будем довољно велика. Била бих срећнија да сама могу да одлучим шта ми се више свиђа а не овако. Не вреди ни убеђивање да су ми уши клемпаве и да ме сви због тога дирају. Као да ме не чује шта јој говорим. На све моје она само каже: „Кад порастеш, одлучуј сама како ћеш изгледати. Сада те ја још храним и ја знам шта је за тебе најбоље!“

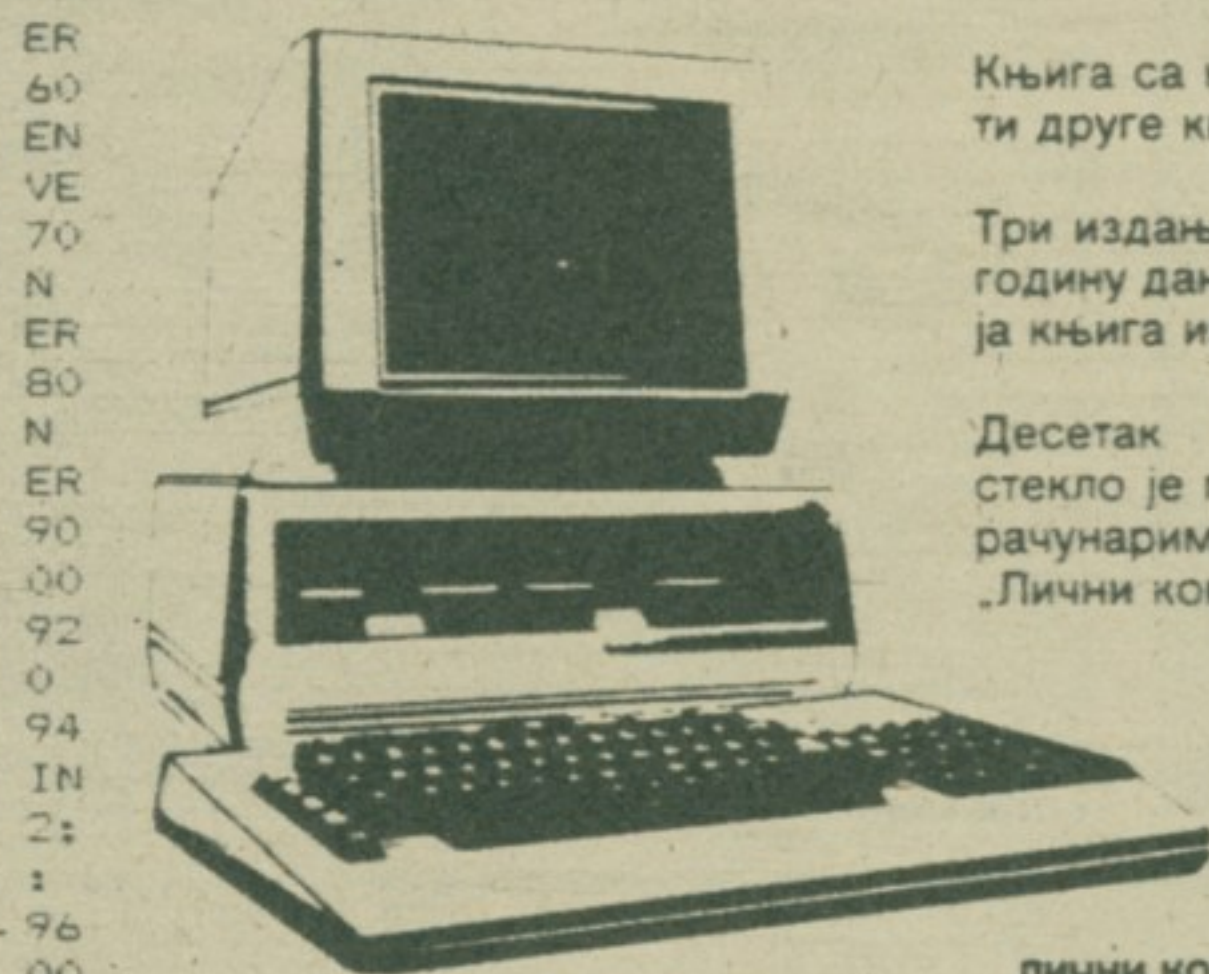
Да ли је моја мама у праву?

НЕСРЕЋНА КЛЕМПА
Титовград

Да понављамо да твоја мајка жели за тебе све најбоље, није потребно. То ти и сама знаш. Вероватно ниси нашла најбољи начин да је убедиш колико би ти дуга коса значила, колико би те чинила срећнијом. Лепо са њом разговарај, објасни јој да те извесно време пусти да не идеш код фризера па ћеш је већ и сама убедити да знаш да будеш уредна и кад ти коса прекрива рамена.

ИЗАШЛО ЈЕ ТРЕЋЕ ДОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ КЊИГЕ

ЛИЧНИ КОМПЈУТЕР

Књига са којом ћете лакше читати друге књиге.

Три издања – 8000 примерака за годину дана! Још увек најјефтинија књига из ове области.

Десетак хиљада Југословена стекло је прве појмове о кућним рачунарима уз помоћ књиге „Лични компјутер“

У ТРЕЋЕМ ИЗДАЊУ НАЈНОВИЈЕ ИНФОРМАЦИЈЕ ИЗ СВЕТА ЛИЧНИХ РАЧУНАРА

„ЛИЧНИ КОМПЈУТЕР“

Књига која на сто страна целог формата обавештава чему компјутер све може да служи, како ради, како се употребљава, ко то производи и продаје, какви су изгледи у Југославији. Књига „Лични компјутер“ изашла је у новембру 1983. а може се набавити путем ове наруџбенице

ПОШАЉИТЕ ЈЕ ОДМАХ – ПЛАЋАТЕ КАД КЊИГА СТИГНЕ НА ВАШУ АДРЕСУ

НАРУЉБЕНИЦА ЗАБ 5

50	Овим непозиво наручујем _____ примерака књиге „ЛИЧНИ КОМПЈУТЕР“ у независном издању едиције ИНФО 2000 по цени од 460 дин. за један примерак. Књигу ћу платити поштом	10
+6	Име и презиме _____	10
+3	Занимање _____	10
+1	Адреса _____	10
+8	Место и пошт. број _____	10
+2	Полућене наруџбенице слати на адресу ИНФО „2000“ пп 12, 11050 Београд	589

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Драган Марковић

Руководилац ООУР издања за младе
„Политикин забавник“
Раде Шошкић (в.д.)

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб (в.д.)

заменик главног и одговорног уредника
Владимир Стефановић

Издавачки савет

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаци, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубислав Илић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Рукица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ђеран, Светлана Шухартовић, Чланови савета из редакције: Данко Полић, Светлана Ивановић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић

Редакције:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (гликовно-графички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невадић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрковић, Зоран Петковић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Манадонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Манадонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара, полу-годишња 880,00 динара, годишња 1.760,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 880,00 динара, полу-годишња 1.760,00 динара, годишња 3.520,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

ГОДИШЊА:	\$ 29.–
САД	DM 76.–
СР НЕМАЧКА	Шкр. 225.–
ШВЕДСКА	Ффр. 231.–
ФРАНЦУСКА	Шфр. 61.–
ШВАЈЦАРСКА	

Уплате из иностранства сла-ти на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257.300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

Насловна страна:
НЕНАД МИРКОВИЋ

